

nyheter

Sivil ulydighet

Jørgen Johansen og Brynjar Østgård kom til enighet fra hvert sitt ståsted på internasjonalt seminar om sivil ulydighet.

Side 3

Vurderer anmeldelse etter mistillitsforslag

Økonomiutvalgets tidligere leder og universitetsstyrerepresentant Ingulf Nordahl vurderer å anmelde flere sentrale studentpolitikere etter uker med offentlig krangel.

Side 9

Rektorvalg

Valgkomiteen sendte ut innkallelse til valgforsamling knappe to dager før møtet skulle finne sted. Bare 7 av 24 studentrepresentanter møtte opp da rektor Tove Bull ble valgt til tre nye år i sjefsstolen.

Side 12

Russland

Russere i Norge om krisen i hjemlandet.

Side 15-17

kultur

Menn som fører

I det du underkaster deg i en dans starter manndomsprøven. Mannen venner deg på uforklarlig vis til tanken på å føres litt etter litt.

Side 20

Samiske temadager

Politikere og verdikommisjonær om moral og dugnad.

Side 20

Kjartan Fløgstad

Kritiker av kapitalismen samt anti-intellektuell - Fløgstad frykter en litterær elite avlet frem av en multikultur skapt av multikapitalismen.

Side 21

Fysio-Cup

Usportslig opptreden var et mål i seg selv. Crazy stil og glade budskap er nok for fysioterapistudentene som vil ha det moro.

Side 20

meninger

Leder

Stille før brisen: Studentlistenes manglende valgkamp.

Side 2

Kronikk

Ideologiske forskjeller i studentpolitikken.

Side 2

Leserbrev

Send inn innlegg til utropia@stud-org.uit.no

Side 18

Nå er det valg igjen

Studentene skal velge sine politiske representanter til studentstyret for neste periode.

Sosialistisk studentlag, Moderat liste, Ansvarlige studenters liste og

Studentvenstrelaget kjemper om ti representanter.

Laber valgkamp til tross, Utopia presenterer de fire listenes programmer og toppkandidater.

Side 6-8

Utopia

Studentavisa i Tromsø

- Nr. 13
- 14. oktober 1998
- Uke 42
- 23. årgang

Regjeringens forslag til statsbudsjett:

Lilletun holder igjen

FOTO: ASGEIR LARSEN

NEI til teorifagbygg og idrettshall. NEI til politisk styrt studielånsrente. Ingen heving av kostnadsnormer og ingen økning av stipendandel.

Statsbudsjettsforslaget som ble lagt fram 5. oktober blir negativt mottatt av studentpolitikere og universitetsledelse. 14. oktober inviterer UiTø's studentstyre til ny storaksjon.

– Det blir mye bråk og helvete. Vår misnøye skal synliggjøres gjennom aksjoner, sier en kampklar studentstyreleder Torgeir Knag Fylkesnes.

Vanskelig valg

Det handler om samvittighet. Når din egen moral kommer i konflikt med samfunnets regler, uten å nå fram gjennom vanlige demokratiske kanaler. Uten arbeiderbevegelsens mange former for sivil ulydighet ville vi kanskje ikke hatt noen streikerett idag.

ARKIVFOTO

Side 26-27

Side 4-5

Stille før brisen

■■■ Studentstyret arrangerer i disse dager sitt årlige urnevalg hvor politiske lister kjemper om 10 av 23 plasser i styret. Kun spesielt interesserte og oppvakte studenter har oppfattet at det faktisk er valg til studentenes øverste politiske organ.

De fire politiske listene som stiller til valg; Sosialistisk studentlag (SSL), Studentvenstrelaget, Moderat liste og Ansvarlige studenters liste, har vært fraværende i valgkampen. Noen av listene har klart å henge opp noen usle plakater som varsler at de stiller til valg – noe særlig annen informasjon har de ikke brydd seg om å distribuere.

■■■ Man forklarer gjerne lav valgdeltagelse med den stadige forsløvningen av den norske student: vi er uengasjerte, navlebeskuende, deltidsarbeidende og pensumslukende. Hvordan kan man engasjere en studentmasse til å stemme ved et urnevalg, når de som velges tilsynelatende er like uengasjert som studenter flest? En studentstyreperiode varer i et år, og da er det skremmende å se hvor usynlig partiene er til og med under valgkampen, før de har fått representanter inn i styret.

■■■ De politiske listene mottar hvert år 9.000 kroner fra studentstyret som skal finansiere debatter, stander og andre politiske arrangementer. Det er greit å bruke penger på å sende delegater til landsmøter i de respektive moderpartiene, men partiene burde sette av mye mer penger og tid til *synlige* aktiviteter som trekker opp engasjementet hos studentene.

■■■ Det hjelper å drive valgkamp. I fjor var SSL det eneste partiet som var i nærheten av å ha en organisert valgkamp. Med et kilo rått kjøtt i kjeften stilte studentstyreleder Torgeir Knag Fylkesnes fram for å lokke stemmer i en valgkamp hvor form var langt viktigere enn innhold. SSL stakk enkelt av med fem av ti kandidater til studentstyret, mens de andre partiene stod tafatte på sidelinjen.

■■■ Samtlige partier bør ta en liten tenkestund og vurdere om de virkelig har noe å gjøre i et studentstyre når de ikke engang gidder å informere studentmassen om partiets eksistens. Studentstyrepolitikerne har nok å sette fingrene i til neste år. Kampen for idrettshall og studenthus krever et stort engasjement fra politikerne. Er valgkampen en indikator på det politiske engasjementet og arbeidslyst til representantene, bør studentenes snarest finne andre som kan forvalte våres interesser.

■■■ Hansken er kastet: De politiske listene må se å få liv i sine rekker før de kaster seg inn i studentpolitikken. Hvis ikke bør de gjemmes bort et sted hvor de ikke kan gjøre noen skade.

Ideologiske forskjeller i studentpolitikken?

Kronikk av Nils Kristian Bakke, Moderat liste 1998 og eksstudentstyrepolitiker

Universitetet i Tromsø har rykte på seg som det rødeste røde radikale universitet. De radikale har dominert studentpolitikken ved dette universitetet siden universitetet ble etablert.

Også i år har de radikale, Sosialistisk studentlag, hatt de fleste ledende posisjonene i Studentstyret, etter stor turbulens i starten. Har det eksistert en opposisjon til denne radikale dominansen, og i så tilfelle, hvilken alternativ politikk har denne opposisjonen hatt? Er det ideologiske forskjeller i studentpolitikken? Ja, på begge spørsmål. Det paradoksale med studentpolitikken er at det er de radikale som forsvaret det bestående med nebb og klør, og det er de moderate og de konservative som ønsker forandring. Moderat listes politikk har vært et selvstendig politisk alternativ, og som moderat studentpolitiker gjennom noen år har jeg gjort mine refleksjoner.

Kort fortalt har Moderat liste alltid stått for troen på enkeltmennesket og at studentene selv må bidra aktivt for å utvikle både undervisningstilbud og velferdstilbud ved UiTø. Vi har ønsket at Studentstyret skal prioritere arbeidet med å løse saker som angår studiehverdagen, og en av våre merkesaker er å offentliggjøre dagsordenen på universitetet og i studentdemokratiet slik at så mange som mulig kan delta i arbeidet med å utvikle universitetet som institusjon.

Er så dette stridsspørsmål i studentpolitikken? Dessverre, ja.

Studentrabatt på bussen

Da studentrabatt på bussen i sin tid ble etablert, var det etter påtrykk fra Moderat liste. Dette er et spørsmål som direkte berører studentenes studiehverdag og velferdstilbud, og vi ville at Studentstyret skulle prioritere saken. Motargumentene var at studentene ikke skulle «prøve å oppnå økonomiske fordeler på bekostning av andre svake grupper i samfunnet» og «vi må heller arbeide for å gjøre bussen billigere for alle». Tromsbuss, som selvfølgelig ikke var eller er interessert i at studentene skal få billigere billetter, fikk en alliansepartner i de radikale. Senere kom spørsmålet opp om ikke Studentstyret skulle forsøke å forbedre ordningen, men de samme argumentene dukket opp, Tromsbuss protesterte fordi «de da måtte investere i 4 nye busser», og Studentstyret gikk mot et forsøk på å forbedre ordningen.

Studentrabatt i butikkene

Et annet eksempel var studentrabattordningen i byens butikker. En sak som direkte berører studentenes velferd. Ordningen var genial i sin enkelthet. En bedrift innen hver bransje fikk være med i ordningen, og bedriftene betalte et visst beløp for å være med. Disse «avgiftene» gikk til å betale annonser i Utopia for ordningen, og overskuddet var ment å gå til Studentstyret. Overskuddet var i titusenkroneklassen på årsbasis, for ikke å snakke om beløpene alle studentene sparte. Studentstyret kom med de samme motargumentene, «vi kan

I det siste har politisk uenighet blant annet ført til at flere representanter i studentstyret har trykket seg fra sine verv. ARKIVFOTO: ANDRÉ KVERNHAUG

ikke bruke tid og krefter på å skaffe fordeler til oss, når andre svake grupper ikke får de samme fordelene...». Studentstyret ville ikke fortsette ordningen, og TSI overtok denne velferdsoppgaven og selvfølgelig inntektene av ordningen.

Denne, etter min mening misforståtte og tvilsomme sympatiholdningen, har gjennomstyret studentpolitikken i Tromsø. I sak etter sak har tvil som politikk blitt vedtatt og tvil som praksis etablert.

Studenthus

I studenthussaken, som har blitt utredet og arbeidet med i hvert eneste studentstyre, har Moderat liste kjempet for at huset skal ligge på universitetsområdet – for at vi skal få et levende studentmiljø hvor studentene oppholder seg hver dag. Nei, det måtte ligge i byen, av misforstått sympati med høyskolestudentene, som ikke holder til her. At det nå drømmes om at studenthuset skal være et fartøy, det er et kapittel for seg. Jeg kan se mange politiske og praktiske motargument, og ikke et eneste for.

Semesteravgiften

Et annet stridsspørsmål har vært semesteravgiften, hvor stor skal den være og hva skal den gå til? For 2 år siden gikk Studentstyret inn for å heve avgiften fra 300 til 350 kroner og at den skulle være lik for alle studenter. Dette for å kunne sette av penger av semesteravgiften til idrettshall og studenthus. Moderat liste var mot økningen, men for å sette av penger på fond. Vi så på denne økningen som en reell skatteøkning for studentene, vi ville heller se på alle tiltakene som semesteravgiften går til for om mulig å spare utgifter. Etter vårt syn er det mange, mange penger å hente dersom man gikk gjennom utgiftene kritisk, også de antatt «faste» utgiftspostene. En positiv ting er at behandlingen av semesteravgiften har blitt mer profesjonell, men det stadig tilbakevendende problemet er at Studentstyret i denne saken blir satt under et fryktelig press fra de som har hevet i midlene. Studentstyret har ikke vist den nødvendige fasthet i behandlingene og ikke vært kritisk nok til de eksisterende utgiftspostene. De «meningsløse bevilgningenes diktatur» vil nok fortsette i årene fremover også.

Studentsamskipnaden

Forvaltningen av semesteravgiften, og store deler av det vi kan kalle studentvelfer-

den, blir gjort av studentsamskipnaden. Moderat liste har vært kritisk til det vi mener er den bærende ideologien i samskipnaden. Vi mener at kantinedriften er et av studentenes viktigste velferdstiltak, som møtested og spisested. Dessverre svikter samskipnaden totalt. I dag skal kantinedriften være pengemaskinen som finansierer de andre aktivitetene til samskipnaden – det stiller vi oss uhyre kritisk til. Moderat liste vil veldig gjerne se andre aktører komme inn på universitetsområdet. Dette vil føre til lavere priser, et bredere og et bedre tilbud til oss studenter. Vi vil se konkurrerende kantiner, spisesteder, puber, og bokhandel og et studenthus på universitetsområdet. Jeg tror at jeg med rette kan hevde at den største bremsen for bedre studentvelferd på universitetsområdet, i tillegg til radikale drømmer om studentfartøy, er studentsamskipnaden og samskipnadens monopol. Etter mitt syn er samskipnadens lojalitet først og fremst til seg selv og de ansatte, og ikke til studentene.

Åpenhet

I sommer og høst har det igjen vært store presseoppslag om rot i Studentstyrets økonomi, der blant annet samskipnadens regnskapsførsel har vært i søkelyset. Den vanlige studenten sitter uvitende på sidelinjen i denne saken. For Studentstyret og samskipnadens beste er det, etter min mening, det beste med så mye åpenhet som mulig rundt denne saken, i likhet med alle andre saker for øvrig. Studentstyret må sørge for at sakens fakta kommer frem i lyset, og de rapportene som er lagt frem for Studentstyret må offentliggjøres i den grad det ikke interfererer med eventuelle politietterforskninger. Dette gjelder ikke bare i denne saken – desto lengre sakene holdes skjult for den vanlige student, desto mer grunnlag har studentene for å spekulere om det er slik at Studentstyret har noe å skjule, og studentene har mindre mulighet til å delta og å påvirke.

Jeg har her forsøkt å belyse de stridslinjene som etter min mening har eksistert i studentpolitikken her ved universitetet, og som etter mitt syn viser at det ikke bare er saklig uenighet som har vært, men et helhetlig alternativ til den bestående radikale politikken. Mine år med moderat innsats er over, men jeg håper nye krefter kan komme til for å forsøke å gjøre dette universitetet til et bedre universitet for oss studenter.

Sivil ulydighet:

Variasjoner over et tema

– Ta loven i egne hender når dere ser at det er helt sjukt! Jørgen Johansen har kanskje Nordens største førstehånds kompetanse på sivil ulydighet i praksis og academia. Mot ham stilte lovens lange arm ved jurist Brynjar Østgård med påstand om at aksjonister som opererer utenfor loven har en virksomhet som lett møter seg selv i døra.

Andreas Knudsen

I boka "den nødvendige ulydigheten" har Jørgen Johansen sammen med Åse Berre Pedersen gjort en dyptpløyende analyse av fenomenet sivil ulydighet. Johansen stilte opp fem kriterier for at en aksjon faller inn under begrepet, noe som medfører en slags legitimitet. Aksjonen må innebære lovbrudd, den må være fullstendig uten voldshandlinger, den må skje i full åpenhet, det må være en alvorlig overbevisning inne i bildet, og aksjonen skal handle om noe samfunnsmessig og/eller etisk.

Hans Nielsen Hauge

Religionsfrihet har vært en gjennomgående kampsak på mange nivåer. Frihet til religionsutøvelse er selvsagt i dag, men da Hauge kjempet for lekmannsgudstjenester på 1800-tallet, måtte han utøve sivil ulydighet og ble arrestert gang på gang. Konventikkelplakaten var lovfestet og diskriminerende, og Hauge skrev at den stred mot Guds vilje og hans egen samvittighet. Et annet eksempel, som kanskje er mer relevant i dag, er kvekerens totalnekt av militærtjeneste da verneplikten først ble vedtatt. De måtte tåle harde straffer, uten at de gikk tilbake på sine fundamentale prinsipper. For ytringsfriheten måtte arbeiderbevegelsen trykke egne aviser med oppfordring til militærnekt, da dette var et ikke-tema.

Den sivile ulydigheten er i følge Jørgen Johansen en demokratisk funksjon og ikke en trussel mot demokratiet. Han beskrev loven som en konservativ institusjon som alltid vil ligge to skritt etter folkets røst. Når enkeltindivider og små grupper opponerer og aksjonerer, vil det skapes en positiv inspirasjon til andre som støtter saken, og folkeopinionen vil etter hvert endres. I siste ledd vil jussen fange opp signalene og følge opp med den aktuelle lovendring.

Det spektakulære

Det har foregått en statusendring av ulovlige aksjoner etter at allmenn stemmerett ble innført i Norge. Tidligere mangel på demokrati henstilte grupper uten stemmerett til å foreta aksjoner som middel til å fremme sin mening. Etter demokratiets innføring ble virkemiddelet stemplet udemokratisk og ulovlig. Feilen med systemet ligger i at det ikke finnes noen kanal for minoriteter.

– Hva med den som er homofil, totalnektende same? spurte Johansen til stor latter fra salen.

Middelet minoriteter må bruke, er noe spektakulært som skaper oppmerksomhet rundt en forsømt sak. Dette går på retten til å bli hørt – en rett som ikke nødvendigvis følger av retten til å ytre seg fritt.

Sivil lydighet

Et problem i dagens utbygde norske system er den demokratiske fostringen som føres i ulik størrelsesorden. Jørgen Johansen plasserte seg selv blant de 99% lovlige borgerne, selv om han har foretatt over femti ulovlige aksjoner. Man er avhengig av at de andre følger loven for å

kunne utøve sivil ulydighet. Johansen gav tendensiøse eksempler på tidligere blind lydighet til politivold og nazi-Tysklands ordrer nedover i hierarkiet. Vi skammer oss over politimennene som utførte vold mot arbeideraksjonistene i Menstadslaget, og vi skammer oss over lokførerne som brakte tog med jøder trygt fram mot konsentrasjonsleirene under 2. verdenskrig.

Siste sak Jørgen Johansen brakte i foredraget, var de menneskelige effektene av en sivil ulydighetsaksjon. For det første blir den enkelte aksjonist ofte mer demokratisk og hemmes i sin "ulovlige virksomhet" etter en aksjonsperiode. For det andre vil familie og venner rundt aksjonisten reagere negativt på lovbruddet og sette aksjonisten i en vanskelig stilling mellom aksjon og nærmiljø. Det trekkes inn mange mennesker i debatten som vil "tvinges" til å dømme vedkommende. For det tredje vil effekten gå helt opp på statsnivå og drive demokratisk fostring nedover fra gruppenivå til individet som aksjonerer.

Genialt system

Jurist Brynjar Østgård poengterte at vårt samfunn oversvømmes av reguleringer som legger bånd på både radikale og kriminelle. Samfunnet blir stadig tettere bundet sammen og styrt av færre mennesker – både på godt og vondt. Østgård ville ta et annet utgangspunkt for demokratiet, og lot reguleringene være forutsetningen for de velferdsgodene vi nyter i Norge og som alle setter pris på. Det komplekse samfunnet som betinger dette, er avhengig av regelbundethet. Prisen vi må betale, er altså at individet må oppgi noe av sin handlefrihet.

For å nå til dagens samfunn har vi måttet se på og avvise løsninger helt fra kommunisme til anarkisme. Opplysningstiden var det som først gav et grunnlag for det geniale systemet som er kjempet fram.

Må differensieres

– Systemet må ikke tape proporsjonene, hevdet Østgård.

Man må differensiere sivil ulydighet mellom aksjoner med objektive verdier og de med subjektive verdier. Delingen skisserer individuelle kontra opinionsmessige problemstillinger i en ulovlig aksjon. Han mente at militærnekt representerte en subjektiv verdiprioritering som ikke tar hensyn til folkeopinionen.

Når man ikke godtar at noen setter grensene for hvilke korrekter som skal komme til staten, har man for mye individualisme. Det er nødvendig med formaliserte grenser, men i hvilken grad? Hvem skal vurdere hvilke midler og saker med

henhold til sivil ulydighet som skal følges opp? Brynjar Østgård stilte spørsmålene som en motforestilling til den legitimiteten aksjonister påberoper seg.

Møter seg selv i døra

Historisk sett kan man tillegge eller frata bestemte aksjoners rett til å bli tatt til følge. For aksjoner som pågår i dag, blir oversikten mye mer begrenset. Østgård gav en solid tankevekker da han fremmet spørsmålet om ikke sivil ulydighet gjennom et verk som "den nødvendige ulydigheten" har blitt etablert som et alternativt reglement som aksjonister må forholde seg til.

– Hvis man bryter Johansens regler, hva da?

Man risikerer sivil ulydighet i annen potens. Dette viser at hele prosjektet blir ganske grenseløst. Gjennom ikke-voldstrening skaper man et nytt system. Gjennom alminnelig påvirkning av aksjonister via et slags hierarkisk system fanges man i sin egen form. Østgårds konklusjon i foredraget ble da at sivil ulydighet som prinsipp reiser så mange kritiske spørsmål at aksjonsformen må imøtegås. Han understreket poenget med å spørre om hva situasjonen hadde blitt dersom kraftverket man demonstrerte mot, slo tilbake med å slå av strømmen til demonstrantene.

Svært uklart

I debatten etter innleggene kom det mange nye og kritiske momenter til temaet. Thomas Johansen reagerte på Østgårds differensiering mellom subjektive og objektive verdier. Svaret kom avslørende i at selve verdiene ikke kan deles, men kun defineres utfra allmenn interesse og oversikt før aksjonen er gjennomført og eventuell ny dagsorden er satt. Marit Lydersen poengterte opinionspåvirkning i forhold til protestene fra Børre Knudsen mot abort og likestilling og homofile i kirka. Hun viste også til Carl I. Hagens arbeid mot Sametingets rett til eksistens. – Hva om hans folk gjør sivil ulydighet? Jørgen Johansen kunne ikke besvare dette og flere liknende spørsmål men poengterte i stedet at aksjonister tar stadig lettere på åpenhetsprinsippet og ikke-voldsprinsippet.

– Jeg er ute for å misjonere metoden, uansett mål!

– Hva om noen vil fjerne samerettighetene, da? spurte Marit Lydersen.

– Jævli vanskelig...

Jørgen Johansen fant allikevel en praktisk utvei i at man betrakter folkeopinionens endringer som et barometer for hvor berettiget sivil ulydighet er. Skjer det lovendringer, vil aksjonen være berettiget.

Kristian Torheim rettet fokus mot de pengesterkes større "rett" til aksjoner enn mindre bemidlede grupper, og Brynjar Østgård svarte med seminarets mest interessante problemstilling: Er maktmenneskene årsaken til manglende oppslutning, eller er det de jevne lags mangel på engasjement?

Utopia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv kort og poengtert, og du når flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Oppgi navn og adresse. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker tekst på diskett eller via e-post.

"Siden jeg finner bibelske tall og profetier misbrukt i den på en måte som synes ha til hensikt å vise at det var et legitimt krav Bahais profet Bahauallah gjorde på å være oppfyllelsen av Biblens profetier..."

Les videre på side 18.

Utopia

Studentavis i Tromsø

...er et organ for studentene i Tromsø.

Avisa gis ut med støtte over semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Per Steinar Moen

Kulturredaktør:
Marianne Søndmør

Deskansvarlig:
Anders Henriksen

Fotoansvarlig:
André Kvernhaug

Internettansvarlig:
Harald Groven

Redaksjonen:
Stine Eidissen Bya, Lars Åke Andersen, Martin Tjersland, Marit Helene Stensen, Siri Vaggen Olsen, Lise Anita Swensen, Vegard Bønes, Kjersti Nielsen, Ingrid Hedlund og Asbjørn I. Bartnes, Hallgeir Løland Torpe, Lars Danielsen, Kristian Misund, Aslak Haanshuus, Ørjan Haugholt, Ragnhild Vik Nilsen, Hadi Lile, Torstein Solli Hansen, Håvard Bråthen, Erlend Bønes, Irene Foss, Antal Csipa, Dag Ellingsen, Kjetil Storeide, Andreas Knudsen, Cecilie Knoph Berg, Per Christian Strøm, Ole Fjereid, Hilde Holmefjord, Ken Mølmann, Asbjørn Moe, Turid Espelund, Trude Haugseth, Håvard Stangnes, Ingvild Holvik, Nina Sandvik, Edel Cecilie Disch.

Adresse:
Universitetet – SVF
9037 Tromsø

Kontortid:
Mandag-fredag kl. 09.00-16.00
(Glassburet, SVF-kjelleren)

Telefon:
77 64 57 20 (Glassburet)
77 64 53 66 (Desken)

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utopia@stud-org.uit.no

Internett:
http://www.utopia.no

ISSN:
0806-9611

Trykk og opplag:
Bladet Tromsø,
i et opplag på 5000

Annonsepriser:
Kontakt oss for tilbud

Neste deadline:
22. oktober 1998

Neste utgivelse:
28. oktober 1998

Statsbudsjettet:

Nei til teorifagbygg, idrettshall og bedre studiefinansiering

Regjeringen ønsker i deres forslag til statsbudsjett verken teori-fagbygg, idrettshall, politisk styrt rente eller økt stipendandel neste år. Både universitetsledelsen og studentstyret må sette sin lit til Stortinget.

Per Steinar Moen
André Kvernhaug (foto)

Størst spenning var det utvilsomt til om regjeringen ville gi klarsignal til byggestart av teorifagbygget – et bygg som skal romme de fleste samfunnsvitenskapelige fagområdene. Men på grunn av den stramme situasjonen i norsk økonomi, har ikke regjeringen foreslått noen igangsetting av nye statlige byggeprosjekter på statsbudsjettet for 1999.

– Teorifagbygget i Tromsø er høyest prioritert, og Regjeringen vil søke å sette i gang dette prosjektet så raskt de økonomiske forholdene tilsier det, har regjeringen foreslått i statsbudsjettet.

Fortsatt fattigst

Mye tyder på at studentene

fortsatt kan skryte av å være den fattigste samfunnsgruppen i Norge også neste år. Regjeringen foreslår ingen vesentlige endringer i studiefinansieringen eller økning av kostnadsnormen. Også på dette området sier regjeringen at de faktisk ønsker høyere stipendandel, men de har ikke funnet rom for dette innenfor budsjettet. Positive er at reise-støtten for utenlandsstudenter blir i helhet gjort om til stipend fra dagens ordning hvor 50 prosent gis som lån.

Regjeringen foreslår å fortsette ordningen med markedsstyrt studielånsrente, noe som vil føre til økte renter i hvert fall langt ut i det neste året.

Regjeringen foreslår også å øke beløpet for retten til sykepleier fra dagens beløp på 22.685 kroner til drøyt 55.000 kroner. Siden mange studenter jobber deltid, kommer dette til å svekke studenters øko-

nomiske situasjon hvis de blir syke.

Ingen idrettshall

Regjeringen fant heller ikke rom i budsjettet for 5,5 millioner kroner til finansiering av idrettshall i Tromsø, uten at det i seg selv kommer som en

overraskelse. Norsk studentunion er også svært skuffet over at regjeringen ikke vil gjøre mer for å rette opp den prekære boligsituasjonen studenter i Oslo og Bergen har hatt. Selv om regjeringen foreslår å bygge 100 flere studentboliger i 1999 enn i år, mener

NSU at 160.000 kroner i tilskudd per boenhet blir det helt umulig for samskipnadene å sett i gang sine prosjekter som kunne ha løst problemet.

Utdanningsminister Jon Lilletun og regjeringa er lite slepphendte med pengene sine.

Universitetsledelsen:

Setter sin lit til Stortinget

Universitetsdirektør Harald Overvaag setter sin lit til at Stortinget vedtar de nødvendige startbevilgningene til teori-fagbygget.

Per Steinar Moen
André Kvernhaug

– Vi er fornøyd med formuleringen i statsbudsjettet som sier at teorifagbygget har høyest prioritet. Men vi så helst at det magiske ordet "startbevilgning" også ble nevnt, sier direktør Overvaag på universitetets årlige pressekonferanse i forbindelse med forslag til statsbudsjett.

Grått

På tross av en viss økning i overføringen til drift- og vedlikehold, mener universitetsledelsen at situasjonen ikke er lys.

– Situasjonen er riktignok lysere enn i fjor, men på langt nær lys, sier rektor Tove Bull.

Hun mener det er beklagelig at Bondevik-regjeringen ikke satser mer på Universitetet i Tromsø. Konsekvensen er at universitetet fortsatt kommer til å holde stillinger ledige for å spare penger.

– Universitetet er fortsatt under oppbygging. Budsjettforslaget gir ikke rom for nye tiltak. Regjeringens såkalte satsing på regionalpolitikk har vi sett lite til, sier Bull.

Tro på Stortinget

Universitetsledelsen har på ingen måte gitt opp kampen for oppstart av teorifagbygget allerede i år. I måneden framover før statsbudsjettet skal vedtas i Stortinget, blir det en del reiser til hovedstaden.

– Et nesten samlet storting gjorde et romertallsvedtak i fjor som gav klar indikasjon til regjeringen om å komme med forslag om igangsetting denne høsten. Jeg har tro på at vi kan klare å få stortingsflertallet med på oppstart allerede i år, sier Harald Overvaag.

Han mener at regjeringen

burde ha funnet rom til teori-fagbygget i deres forslag.

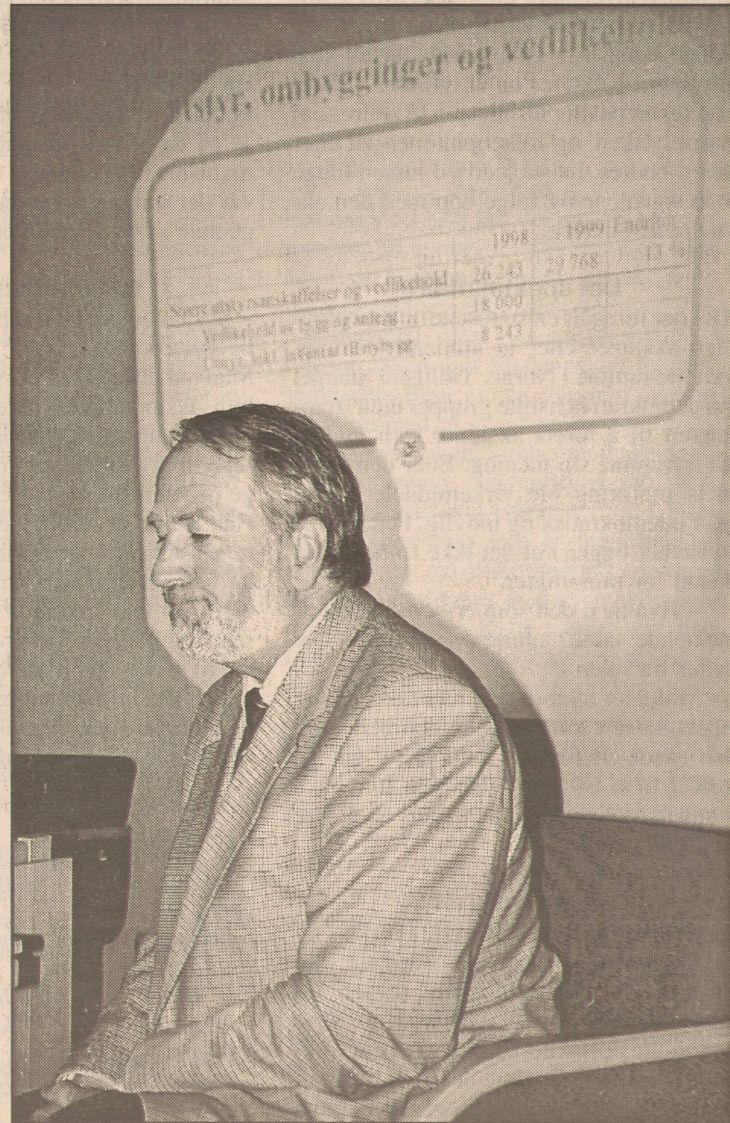
– Statsbudsjettet går i et overskudd på 52,2 milliarder kroner. Vi trenger 20 millioner av dem, så er vi i sving, sier han.

Idrettshall

Regjeringen krever at universitetet må arbeide for å fremheve sine særegenheter og fortrinn, blant annet som et ledd i rekruttering av nye studenter, slik at måltallet kan oppnås.

– Skal vi klare disse målene regjeringen setter opp for oss, må vi få infrastrukturen på plass med idrettshall og studenthus, sier Tove Bull med klar adresse til Stortinget.

Litt lysere: Universitetet må klare seg et år til uten teorifagbygg, men rektor Tove Bull mener situasjonen generelt sett er lysere enn i fjor.

Studentene mobiliserer: Aksjonskomitéen i hardt arbeid for å planlegge statsbudsjett-demonstrasjon.

Studentene mobiliserer:

Kamp for kunnskap

Etter at statsbudsjettet ble offentliggjort satte studentene ved UiTø ned en aksjonskomité for å demonstrere mot de negative resultatene. Under ledelse av Studentstyret innbefatter mobiliseringen hele universitetet og de andre utdanningsinstitusjonene i byen, med nedleggelse av undervisning og oppfordring til ansatte om også å delta.

Andreas Knudsen
Asbjørn Moe (foto)

Demonstrasjonen vil foregå både på universitetet og i byen. Planen er å samle alle på universitetsområdet til aksjonsmøter på SVF, NFH og i Lysgården før selve protestaksjonen finner sted. Aksjonskomitéens mobiliseringsgruppe har sørget for store oppslag over hele området, og det er gjort iherdig arbeid i arbeidsutvalgene på SVF og Hum.fak. under kort tidsfrist. Etter erfaring fungerer massemobilisering best når demonstrantene går i prosessjon fra campus til byen, og det vil bli arrangement både på universitetet, langs ruta toget skal følge og på torget i byen.

Først i Norge

Blant lærestedene i Norge er UiTø først ute med protestaksjon mot statsbudsjettet. Som landets minste universitet vil vi drukne i Oslo og Bergens aksjoner dersom disse arrangeres samme dag. I tillegg blir parolene spesifikke for UiTø som fremdeles er under utbyggingsfasen. Samme dag som regjeringens tall kom ut, var aksjonskomitéen på plass med markering og appeller i UB-kjelleren. Studentene reagerte umiddelbart med forbitelse over bevilgningene, og flere fakulteter stilte med representanter til aksjonskomitéen samme dag.

Lilletun må svare

Onsdag 14. blir studentenes aksjonslag utad mot alle eksterne aktører i prosessen. Revidert statsbudsjett legges fram i november, og da skal univer-

sitetene virke som samlet gruppe for å overføre bevilgninger til utbygging, politisk styrt studierente og høyere stipendandel. På torget i sentrum stiller representanter fra studentene, de vitenskapelig ansatte, administrasjonen, lokalpolitikere og Norsk Elevorganisasjon NEO.

Utopia merker seg enorm vilje til å protestere mot regjeringens utdanningspolitikk.

Torgeir Fylkesnes fra aksjonskomitéen ser for seg problemer med å opprettholde åpent universitet i framtida dersom kuttene opprettholdes. Det er et faktum at studentene er den vanskeligst stilte gruppen i samfunnet, og det er laget planer med illustrasjoner av industriarbeidernes og minstepensjonistenes økonomiske utvikling i forhold til studiefinansieringen. Utviklingen er helt tydelig i studentenes disfavør. Mobiliseringsgruppen i aksjonskomitéen vil legge plansjene fram for alle inviterte grupper til demonstrasjonen for å skape engasjement i enda videre kretser.

Telefonintervju

Som et høydepunkt i demonstrasjonen i byen har KUF-minister Jon Lilletun lovet å stille til telefonintervju på direkta. Under bred mediadekning fra både TV, radio og dagsaviser vil Torgeir Fylkesnes for studentene og Eivind Fosse for videregående skole oppfordre Lilletun og KUF-departementet til å endre sin politikk overfor utdanningssektorene.

Studentstyret:

– Brannslukkingen fortsetter

Studentstyreleder Torgeir Knag Fylkesnes er svært skuffet over regjeringens forslag til statsbudsjett.

– Vi har kontroll over brannen, men brannslukkingen fortsetter, sier han metaforisk.

Per Steinar Moen
André Kvernhaug (foto)

Han konkluderer statsbudsjettet med et ord: "Ingenting".

– Vi fikk verken teorifagbygg eller idrettshall lokalt. Nasjonalt ble det ingen endring i en studiefinansiering som i utgangspunktet er for dårlig, sier han.

Han mener tiden er over for Bondevik-regjeringen.

– De har bevist en gang for alle at de ikke kan stå ansvarlig for landets kunnskapspolitikk. Men det henger kanskje sammen med utdanningsnivået til regjeringen, sier Fylkesnes.

Og han lover like godt med en gang at det ikke holder med noen Fader vår når det kommer til stykket.

– Det blir mye bråk og helvete. Vår misnøye skal synliggjøres gjennom aksjoner, sier han.

Tro på Stortinget

Også Fylkesnes setter all sin lit til Stortinget. Normalt blir bare 1 prosent av regjeringens forslag forandret gjennom forhandlinger i Stortinget, men studentstyrelederen mener at i år kan alt skje.

– Dagens merkelige politiske situa-

Nullbudsjett: – Regjeringen gir oss verken teorifagbygg, idrettshall, høyere stipendandel eller politisk styrt studielånsrente – med andre ord ingenting, sier studentstyreleder Torgeir Knag Fylkesnes.

sjon gjør det mulig for store forandringer av statsbudsjettet. Det er absolutt grunn til å kjøre politisk press gjennom aksjoner og lobbyvirksomhet framover, mener Fylkesnes.

Løgnaktig

Bondevik-regjeringens fine ord om at de ønsker å gjøre noe med studiefinansieringen, men ikke har funnet rom for dette i budsjettet, karakteriserer Fylkesnes som løgnaktig.

– Regjeringen har satt ned en arbeidsgruppe som skal kartlegge kommunens ansvar for studentene. Staten prøver å skubbe fra seg ansvaret for studentene inn i en annen sektor, uten å ta ansvar selv, hevder han.

Regjeringen har også foreslått å ha markedsstyrt studielånsrente ut 1999, men fra og med budsjettåret 2000 vil regjeringen at renta skal bli politisk styrt igjen.

– Regjeringen har ikke penger til dette nå, og de vet at de ikke blir sittende særlig lenge på makta. Derfor kan de trygt love bot og bedring i framtida. Takke være markedsstyrt studielånsrente kommer renta til å være over 9 prosent i april til neste år, sier studentstyrelederen.

Urnevalg til Studentstyret 1999:

Avgi din stemme!

Hele uke 42 holdes urnevalg på universitetet. Utopia har sett på listene som stiller til valg og foretatt utspørring om hva kandidatene står for og har som prosjekt. Vi har latt hver enkelt liste stille med representanter og presentere sitt opplegg fritt. Ulik fokus i sakspresentasjonen bør

avspeile listenes studentpolitiske prioriteringer. Ved fjordårets urnevalg deltok ikke mer enn syv prosent av de stemmeberettigete. Vi oppfordrer deg som er student til å tenke gjennom listenes standpunkt, diskutere med dine medstudenter og venner og bestemme deg for en liste

ved urnevalg 98.

De stedene du kan finne lister og avgi stemme, er Hovedgården, UB, NFH, Mat.Nat, NFH, MH. Dessuten kan du avgi stemme på Domus mandag og torsdag og på Åsgård torsdag. Man stemmer ved å legge én -1 liste i urnen, og man kan

kumulere ved å skrive "kum" ved navnet på den personen du vil sette på toppen av lista. Man kan stryke ut navn man ønsker tatt bort fra listen. Ønsker du mer informasjon - se hjemmesiden til studentstyret <http://www.uit.no/studentstyret/urnevalg.html>

Ansvarlige studenters liste

Større åpenhet, mindre partipolitikk og bedre samarbeid. Markus Lie og Kine Steinsvik varsler mer resultatorientert studentpolitikk.

Ansvarlige studenters liste består av femten personer med politisk bredde og engasjement. Med dette markerer de nettopp mangelen på politisk tilhørighet.

- Studentene er en altfor homogen gruppe til å splitte seg opp i fraksjoner. Skal man oppnå noe, må man legge uenighetene til side og samarbeide, sier de.

Ansvarlige studenters liste legger opp til et konsensusprinsipp, der resultatet står i fokus.

- Om jeg må inngå hundre kompromisser for å oppnå et resultat, er ikke det noe stort problem, sier Kine.

Ny kurs

Ansvarlige studenters liste ønsker å omorganisere deler av Studentstyrets arbeidsmetode. Blant annet foreslår de å engasjere alle medlemmene i ulike arbeidsgrupper. Arbeidsgruppene vil bli tildelt spesifikke oppgaver; for eksempel å utrede ulike forslag til gjennomføring av studenthus. Krever enkeltsaker spesiell kompetanse åpnes det for å trekke inn eksterne, kvalifiserte aktører. Arbeidsutvalget (AU) har for stor arbeidsmengde, mener de. Og legger til at en effektivisering av styremedlemmene vil bidra til å avlaste AU.

Ansvarlige studenters liste mener Studentstyret per i dag fungerer dårlig. Man må operere som enhet, sier de. Å diskutere for mye over interne stridigheter er verken godt lederskap eller interessant for studentmassen de representerer. Fokus må flyttes fra personnivå til sak.

- Nei til studentpolitikk som en lekegrind for mislykka ungdomspolitik, sier de.

Åpenhet

Ansvarlige studenters liste åpner for større åpenhet utad. Rapportert stemplet "Unntatt offentligheten" må unngås. Å integrere studentmassen mer i studentdemokratiet er viktig, mener de. Ved å annonsere studentstyremøtene håper de flere vil overvære møtene og komme med innspill. Ansvarlige studenters liste vil profilere universitetet i større grad enn tidligere. Blant annet ved å gjøre media mer oppmerksomme på universitetet, noe som kan bidra til å høyne potensielle studenters oppmerksom-

het og bidra til at flere ønsker å studere ved UiTø. Det gjøres klart at å høyne studenttallet er av høy prioritet.

Ansvarlige studenters liste vil også få universitetet mer på banen ovenfor næringslivet. Det bør legges vekt på å tilpasse UiTø mer til samfunnet og næringslivets behov, sier de.

Møteform

Ansvarlige studenters liste ser for seg en mer strukturert møteform, som kan bidra til å komprimere og dermed forkorte møtene. De vil fjerne fokus fra interdebatter og fokusere mer på sak. Den enkelt student har liten interesse av at organet, som taler på hans eller hennes vegne, bruker mye tid på interne diskusjoner. Til dette formål trenger Studentstyret en streng møteleder, som kan hindre persondebattene og fokusere mer på resultatorienterte debatter. I saker hvor det er enighet om hovedtrekkene behøver ikke debattene å være så intense og langtekkelig som i dag.

Pressgrupper og lobbyvirksomhet

Ansvarlige studenters liste ønsker å profilere seg ovenfor de bevilgende myndigheter.

- Universitetet er ikke ferdig utbygd og har et sårt behov for midler til ufer-

Kandidater til studentstyret:

1. Markus Lie, Jur.fak.
2. Kine Steinsvik, Jur.fak.
3. Michael Reiersen, Jur.fak.
4. Berit Hernes Pettersen, Jur.fak.
5. Rudi Mikal Christensen, Jur.fak.
6. Ine Marie Eriksen, Jur.fak.
7. Rune Stenstrøm, Jur.fak.
8. Angoline Tobias, Jur.fak.
9. Øyvind Hernes, Jur.fak.
10. Therese Høseth, Jur.fak.
11. Espen Utnes, Jur.fak.
12. Kristin Holberg, Jur.fak.
13. Edvard Bakke, Jur.fak.
14. Tom-Bertil Eriksen, Jur.fak.
15. Kjersti Karlstrøm, Jur.fak.

dige prosjekter, sier Kine.

Det er viktig å skape forståelse for hos de folkevalgte. Blant annet bør Studentstyret engasjere pressgrupper som skal jobbe med profilering og lobbyvirksomhet. Pressgruppene må aktivt søke engasjement, mener de.

Økonomi

Ansvarlige studenters liste vil ha revisorkontroll av regnskapet til Studentstyret.

Kine Steinsvik

22 år, 3. avd. juss, Jur.fak.

Kvalifikasjoner: Lang politisk erfaring. Medlem av Studentstyrets kontrollkomite. Har sittet både i studentutvalget og i fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet. Tidligere fylkesleder i Nordland Sosialistisk ungdom med erfaring fra Natur og Ungdom.

Prosjekter: Samtale med fakultetene om prioritering av saker, altså en fakultetsrunde. Kartlegge uenighet for å begrense interndiskusjoner og gjøre Studentstyret mer resultatorientert. Mer aksjoner og pressgrupper mot bevilgende myndigheter. AU har for stor arbeidsmengde, ønsker derfor å engasjere alle studentstyrrerrepresentantene i komiteer for å dele på Arbeidsutvalget oppgaver. Samarbeide med universitetsledelsen - hele universitetet må samle seg for å få gjennomslag hos myndighetene, blant annet studenthus.

- Om jeg må inngå hundre kompromisser for å oppnå et resultat, er ikke det noe stort problem.

Markus Lie

23 år, 2. avd. juss, Jur.fak

Kvalifikasjoner: Medlem av Studentstyrets kontrollkomite. Har vært nestleder i Norsk Elevorganisasjon.

Prosjekter: Opprette arbeidsgrupper med både styremedlemmer og eksterne, der fokus er på større prosjekter. Resultatorientert. Kontakt mellom UiTø og samfunnet.

- Universitetet må markedsføre egen kunnskap. Ser på Studentstyret som enhet, ikke som fraksjoner. Studentpolitikk er et for snevert felt til å låse seg i partipolitiske båser.

Ansvarlige studenters liste - noen stikkord

- Større åpenhet
- Engasjere studentstyremedlemmene i arbeidsgrupper
- Studentmassen er en homogen gruppe; unngå å splitte opp i fraksjoner
- Lobbyvirksomhet ovenfor bevilgende myndigheter
- Integrere studentene mer i studentstyret
- Fokus på sak, ikke person
- Profilere UiTø ovenfor samfunn og næringsliv

Sosialistisk studentlag

SSL plasseres ideologisk til venstre langs en tradisjonell politisk delelinje. Listen representerer en kompromissvillig radikalisme overfor ledelse og eksterne aktører. Operer med konsensusideal og åpenhetsprinsipp ovenfor studentmassen. En visjonær ideologi med sans for større linjer og universitetet sett i samfunnsperspektiv. Gruppen som sitter i Studentstyret inneværende periode har ført en åpen beslutningsprosess.

SSL må betraktes i sammenheng med politiske og praktiske resultater som er oppnådd i den perioden listen har ledet Studentstyret. De har kommet nærmere løsning på studenthussaken og idrettshall. Engasjementet blant jevne lag av studentmassen har også blitt noe bedre, og det har vært arrangert forholdsvis flere debatter og aksjoner enn tidligere. Konkret viser leder Torgeir Knag Fylkesnes til at man har gjennomført ordningen med "rettferdig kaffe" på hele universitetet.

Felles paroler

SSL fører studentpolitikk med lite kontroversielle vedtak for å opprettholde ønsket *konsensus på vedtak* som berører studenter generelt. Listen vil gå inn for felles paroler på aktuelle interesser uavhengig av politiske fraksjoner.

- Beslutningsprosessen innebærer akademisk tankegang som tar hensyn til vektige argumenter foran politiske argumenter, hevdes det.

Det studentpolitiske arbeidet som har blitt ført, har i liten grad medført aktiv bruk av ideologier. Studentstyreleder Torgeir K. Fylkesnes sier at mindretallet i det sittende studentstyret har fått gjennomslag ved god argumentasjon. Det gjenstår en del på kommunikasjonen mellom studentstyret og enkelte organer. Fakultetsstyrene har vært i god dialog med studentstyret, sier han.

For å bedre kommunikasjonen i videre forstand går SSL inn for *allmøte* hvert halvår. Det skal ikke være vedtaksdyktig.

I arbeidet for å få studenthus har SSL gått inn for en løsning i båt med grunnlag i utredningen av tidligere studentstyreleder Kristian Wengen. Det er satt ned et *studenthusutvalg* med begrenset mandat for å ta kreativt initiativ i det videre arbeidet.

For å unngå problemer med den økonomiske styringen i Studentstyret vil SSL gå inn for å lage en økonomi-instruks. Regnskapet bør flyttes ut av studentstyrets lokaler.

PBL

Problembasert læring er et samlebegrep for undervisningsmessige reformer SSL vil arbeide for. Det eksisterende systemet ble satt fast på 80-tallet og skal ikke være skapt i akademisk ånd. SSL går inn for ny eksamensordning med fire skriftlige innleveringer hvert år og muntlig eksamen. Fastlagt pensum skal ikke brukes, og studentene skal selv velge pensum i samråd med veileder. Sosialistisk studentlag mener at karakterer ikke er interessant og at en alternativ ordning med CV og progresjon vil være økonomisk gjennomførbart. Viktigste satsingsområder er institutter.

Imot lokal tenkemåte

SSL ønsker en *ny stemning* i studentmiljøet. Fylkesnes innrømmer at mål om et åpent demokrati er vanskelig å gjennomføre, og at studentstyret har brukt for mye ressurser på politikk for politikens skyld. SSL mener at problemene i arbeidsprosessen fram mot studentenes hovedmålsetninger ligger på statsplan i systemet. I

forbindelse med utbyggingen av UiTø skyldes manglende bevilgninger overoppheting i nasjonaløkonomien, noe som i realiteten ikke er tilfellet for Nord-Norge. SSL-kandidatene ønsker å opptre kompromissløst overfor staten i krav til bevilgninger og fordeler for studentene. Satsingen gjøres nasjonal gjennom samarbeid med blant annet NSU. SSL går imot en lokal tenkemåte på problemløsninger. Praktisk sett vel dette medføre at man holder aksjoner for å understreke studentenes krav, for deretter å drive lobbyvirksomhet med markert studentopini

SSL – noen stikkord:

- Studentstyret som idéverksted, mer kreativitet.
- Felles paroler.
- Økonomiinstruks.
- Eksternt godkjent regnskap.
- Bedre kommunikasjon.
- Allmøte hvert halvår, ikke vedtaksdyktig.
- Ny ordning med kontrollkomité i Studentstyret.
- Vil ha endret undervisnings- og eksamensform.
- Nasjonal koordinasjon av studentinteresser.
- Åpent demokrati.
- Vil ha studentskip, lokalisert i byen.

Kandidater til studentstyret:

1. Johanne Skoe Jacobsen, SVF
2. Johanne Skoe Jacobsen, SVF
3. Vedad Hadziavdic, Mat.nat.
4. Vedad Hadziavdic, Mat.nat.
5. Torgeir Knag Fylkesnes, SVF
6. Torgeir Knag Fylkesnes, SVF
7. Kari Lydersen, Hum.fak.
8. Bjørn Lindberg, Mat.nat.
9. Helge Notø, SVF
10. Per Christian Strøm, Mat.nat.

Johanne Skoe Jacobsen, SVF, sosialantropologi grunnfag.

Kvalifikasjoner: Sittende president i Studentsamfunnet, har stått på SSL-lista i ett år. Sitter i konsertutvalget, jobber i utvekslingsorganisasjonen Atlantis.

Arbeid: Skal fortsatt arbeide i samfunnet, vil engasjere seg i studentvelferdssaker gjennom Studentstyret. Ønsker studenthus som studentenes eget sted med kafé, pub og konsertmuligheter. Vil jobbe for lavere kantinepriser, lavere priser på faglitteratur og boligleie, brukerstyring i SiTø og bedre kommunikasjon mellom ledelse og studenter ved UiTø. Hun ønsker et møtested på lavere nivå for å senke terskelen for samarbeid mellom administrasjon og ledelse på den ene siden og studenter på den andre siden. Hun er tilhenger av allmøter med Studentstyret. Det er for lavt engasjement i organisasjonene ved UiTø, noe Johanne mener skyldes liten grad av invitasjon fra ledelsen i organene. Hun ønsker lovlig og gjennomført økonomisk styre i Studentstyret for å unngå problemer. Ønsker at man fjerner seg fra personstridene i studentpolitikken. Viktig ressurs på bred erfaring fra arbeidet i Samfunnet, vil bruke arbeidsutvalget som organ for å oppnå mål.

Om omorganisering av studentsamskipnadens tjenester svarer SSL-leder at problemet med studentvelferden ligger andre steder, og at SSL ikke vil gå samlet inn for grep mot SiTø. Velferdsansvaret skal være et samarbeidsprosjekt mellom stat og kommune.

Studiefinansiering kan forbedres ved et utvidet samarbeid mellom studentstyret og SiTø. Et tettere samarbeid vil tilrettelegge for kreative løsninger på innkjøp av tjenester og materiell, noe som vil bli kostnadseffektivt for studentene.

Vedad Hadziavdic, Mat.nat. anvendt fysikk.

Kvalifikasjoner: Aktiv i fredsarbeid gjennom Rainbow siden 91, aktiv i Ja til EU før valget i 94. Sitter i Studentstyret inneværende periode. Innvandret fra Bosnia.

Arbeid: Går aktivt inn for å fullføre målsetningen om UiTø som antirasistisk universitet og for profileringen av denne rollen både nasjonalt og internasjonalt. Mener at avtalen om utveksling mellom UiTø og andre universitet fungerer for dårlig. UiTø må sende flere studenter til utlandet. Ønsker å senke terskelen til studentstyrets arbeid for "vanlige" studenter. Går inn for et sak-til-sak engasjement. Ønsker to-tre timers møte mellom studenter og studentstyre hver uke. Vedad mener at Studentstyret ikke har noen makt utover rollen som representantorgan for studentmassen.

Rune Fredriksen, 21 år, Jur.fak., 1. avdeling juss

Kvalifikasjoner: Ingen konkret politisk eller organisasjonsmessig erfaring. Bredt engasjement for samfunnsutvikling. Medlem i TRKS. Stiller med borgerlig konservativ tilhørighet.

Arbeid: Ressurs på økonomisk politikk. Innsats for mer fordelaktige betingelser for studentene i forbindelse med kantinepriser og tilbudet til samskipnaden. Prioriterer arbeid for mer åpenhet omkring den økonomiske delen av studentstyrets ansvarsområde. Rune Fredriksen mener at målet om å få studenthus er viktigst, og at arbeidet med teorifagbygget er like mye de vitenskapelige ansatte ved UiTø sin oppgave som studentstyrets. Ønsker å skape åpenhet i studentstyret for å legge forholdene til rette for bedre samarbeid.

Pål Kristian Storvik, 21 år, SVF, statsvitenskap grunnfag

Kvalifikasjoner: Medlem i Unge Høyre, leder i fagutvalget og sitter i instituttstyret på statsvitenskap. Medlem i TRKS. Konservativ legning.

Arbeid: Lavere kantinepriser, ønsker å konkurransesette driften til samskipnaden. Ønsker å arbeide for et studenthus som skal ligge på universitetsområdet – ikke båt. Ønsker sponsing fra næringslivet gjennom ordning med rabattkort for studenter. Ønsker å flytte private markedstilskudd fra TSI til studentstyret. Storvik vil ha eksternt revisorgodkjent regnskap. Han stiller til kontrollutvalget i studentstyret på forespørsel. Ressursmessig regner han seg for flink til å ytre sine meninger og skape respons fra ulike aktører.

Moderat liste

Denne listen representerer en konservativ studentopinion med fokus på velferdspolitik og konkurransebaserte løsninger.

Systemkonservativ ideologi og økonomiske betingelser tilpasset studiefinansieringen stiller Moderat liste innenfor en borgerlig ideramme. De nominerte på listen vil sitte i opposisjon til deler av det øvrige studentstyret.

Hilde Skåren, 20 år, Jur.fak., 1. avdeling juss

Kvalifikasjoner: En fersk politiker med bred erfaring fra organisasjonsarbeid, men uten tidligere politisk eller studentpolitisk erfaring. Medlem i Tromsø konservative studentforbund (TRKS). Hun har borgerlig konservativ ideologisk tilhørighet.

Arbeid: Viktigste prioriteringer går på arbeidet med studenthus, som hun vil prioritere arbeidsmessig foran idrettshall. Velferd står i fokus i samsvar med de andre representantene på Moderat liste, men Hilde Skåren vil være en ressurs på prosjektbasert arbeid. Hun ønsker en videreutvikling av studentsamskipnaden med mål om billigere kantinepriser og bedre velferdstilbud for studentene.

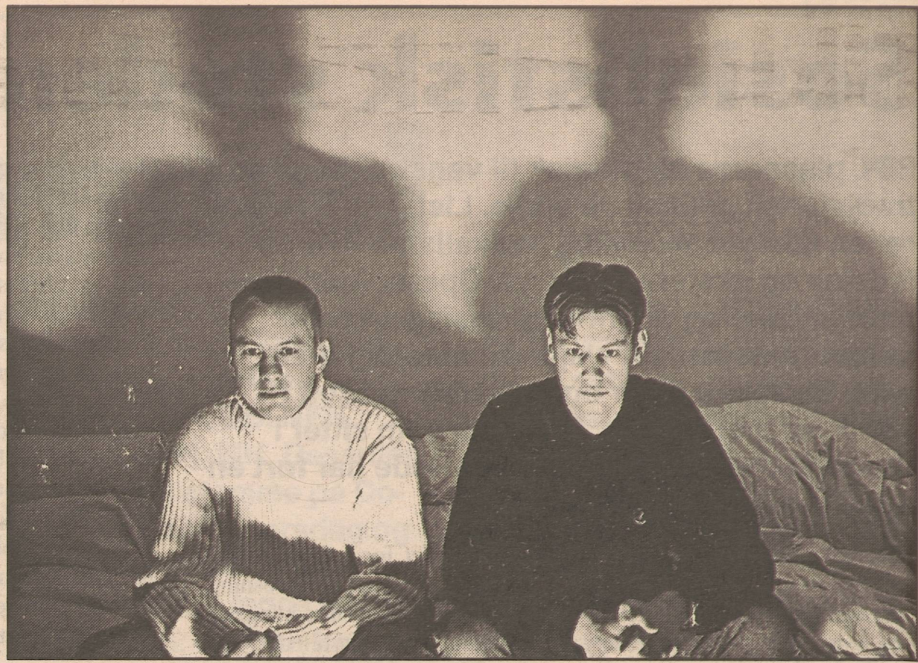
Anette Kaurin, 23 år, Jur.fak., 1. avdeling juss

Kvalifikasjoner: Styremedlem i Unge Høyre, sitter i styret og nominasjonskomiteen i Tromsø Høyre. I studentpolitikk var hun leder i fagutvalget på ex.phil. våren 97. For tiden engasjert i studentpolitikk for øvrig. Medlem i TRKS.

Arbeid: Vil ha mer åpenhet omkring studentpolitikk. Ønsker at alle studenter skal få informasjon om studentstyrets arbeid gjennom utvidet åpne studentstyremøter. Vil kjempe for tilgjengelighet på informasjon og aktivt arbeid utad mot studentmassen ved bruk av kreative formidlingsmetoder. Vil komme konfliktkultur i studentstyret til livs gjennom definert skille mellom person og sak i konfliktsituasjoner. Anette Kaurin prioriterer sat-

sing på studenthus foran arbeidet med idrettshall. Vil jobbe for et bedre sosialt miljø på universitetsområdet. Lobbyvirksomhet er en bedre metode enn aksjonstog for å oppnå resultat på kampsaker.

Listens kandidater til studentstyret definerer studentmassen som en begrenset gruppe som må prioriteres. Studentdemokratiets fokus skal ligge på studentenes levevilkår og velferdstilbud, og organenes rolle har klar begrensning på studentenes spesifikke ønsker og behov. Prospekt på studenthus har høyest prioritet med hensyn til at studentene må få det billigere og bedre. Konseptet skal innebære en landbasert løsning situert på universitetsområdet med bredt spenn på velferdstilbud og dermed tilrettelegging for et mer aktivt miljø på området, også etter vanlige stengetider på universitetet. Målsetningen skal være et nullprofitt foretak med billigere øl og lavere kafépriser. Huset skal romme kombinert kafé og restaurant med liten scene, pub med scenemulighet og en større løsning for konsert- og festlokale. Videre skal et studenthus romme kontorfasiliteter for studentorganisasjonene og Lånekassen og dessuten lesesal og PC-lab med brukerstøtte og møter. Fordelen med landbasert hus framfor båt er anledningen til senere utvidelse av studenthuset. Dette vil på lengre sikt gi et klart økonomisk fortrinn til løsningen. Studentene skal selv

stå for driften, som i betydelig grad skal baseres på frivillig innsats. Styret skal være demokratisk og med en viss andel lønna stilling. Moderat liste vil unngå enda flere utredninger og i stedet bygge videre på det tidligere studentstyrets plan ved Kristian Wengen.

Konkurransesetting

Moderat liste går inn for å åpne samskipnadens tjenester for konkurranse fra andre private aktører. Prisene på kan-

tinene er altfor høy, og en overskuddsmaksimering uten konkurranse er utilbørlig. Tilbud og priser må stå i forhold til studiefinansieringen. Kandidatene går inn for en kritisk evaluering av hele strukturen og den økonomiske disponeringen til SiTø. Dette skal gjennomføres ved å sette ned et bredt politisk utvalg. På dette punktet kan eksternt revisorkompetanse trekkes inn i bildet. Målsetningen er å skape effektivisering og rasjonalisering for billigere studentvelferd.

Kandidater til studentstyret:

1. Anette Kaurin, Jur.fak.
2. Anette Kaurin, Jur.fak.
3. Pål Storvik, SVF
4. Pål Storvik, SVF
5. Bjørn Are Sliper, NFH
6. Rune Fredriksen, Jur.fak.
7. Geir Even Håberg, NFH
8. Hilde W. Skåren, Jur.fak.
9. Dag-Erik Ramsøy, NFH
10. Kristian Lindhartsen, Jur.fak.
11. Ina Kjøl, NFH
12. Geir Heggelund, SVF
13. Nils Kristian Bakke, NFH

Studentvenstrelaget

Brukerstyre i SiTø, omorganisering av Studentstyret og mer fornuftig pengeprioritering. Stian Jensen og Torleif Vaage varsler ny giv i studentdemokratiet i tiden fremover.

Studentvenstrelaget ønsker å dempe de partipolitiske fraksjonene og fokusere mer på samarbeid. De påpeker viktigheten av at alle parter får komme med innspill.

– Mindretallet har også rett til å bli hørt, sier de.

Flere fakultetsvalgte i Studentstyret

Studentvenstrelaget vil revurdere dagens politiske listesystem i studentdemokratiet. For å minske den partipolitiske innflytelse i Studentstyret åpner de for en utvidelse av tillitsvalgssystemet.

– Studentdemokratiet er ikke tjent med oppsplittede fraksjoner, sier se, og ser for seg en økning av antall fakultetsvalgte på bekostning av de politisk valgte.

Dette kan blant annet gjennomføres ved å arrangere egne urnevalg ved de enkelte fakultetene.

– Å gjøre studentstyreprerentantene mer tilgjengelige for den enkelte student er viktig, sier Torleif.

Det vil bidra til vekke interessen for studentdemokratiet. Studentene velger inn representanter fra sitt eget fagmiljø, noe som kan bidra til å gjøre det enklere for hver enkelt student å påvirke demokratiets avgjørelse. Terskelen for å kontakte en representant fra eget fakultet er lavere enn å oppsøke et sentralisert miljø.

Omorganiseringen av Studentstyret kan gjennomføres ved en uravstemning for hele universitetet. Blir responsen fra studentmassen positiv kan det sittende Studentstyret forberede det nye systemet i en overgangsperiode slik at det kan gjennomføres i praksis etter påfølgende valg.

Omprioritere pengebruken

Studentvenstrelaget ønsker å revurdere en del faste utgiftsposter i Studentstyret. Blant annet går omtrent 600.000 kroner av bud-

sjettet til faste lønnsutgifter.

– Vi vil gå inn for å redusere lønningene, sier de.

Studentvenstrelaget mener studentdemokratiet bør bruke pengene på andre områder, for eksempel arbeidet med studenthus.

Brukerstyring i SiTø

Studentvenstrelaget ønsker å øke studentenes innflytelse i Studentsamskipnaden i Tromsø ved å innføre brukerstyring. Studentstyret har mulighet, med hjemmel i universitetsloven, til å vedta at studentene skal ha flertall i styret. Dette vil være av stor betydning for studentene til å påvirke samskipnaden i blant annet velferdsspørsmål. Studentene delfinansierer SiTø via semesteravgiften, noe som gjør studentene til eiere i tillegg til å være brukere.

– At eierne, nemlig studentene, er i mindretall er ikke holdbart. Det faktum at UiTø er det eneste universitet som ikke har brukerstyring, og dermed minnet innflytelse i samskipnaden, understreker viktigheten av å få et vedtak som vil endre dette gjennom i Studentstyret, mener Studentvenstrelaget.

Studenthus, ikke båt

Studentvenstrelaget ønsker å jobbe videre på prosjektet studenthus. Ideen med studentbåt mener de ikke er realistisk, verken praktisk eller økonomisk.

– Studenthus på universitetsområdet er mer hensiktsmessig, sier Stian Jensen.

Og trekker inn at universitetsområdet, med sine tomtemuligheter og beliggenhet i forhold til hvor studentene faktisk oppholder seg, er et bedre alternativ enn å lete etter et dyrt hus i sentrum. For å oppnå dette mener de hele universitetet må mobilisere og drive aktiv lobbyvirksomhet. Studentvenstrelaget mener lobbyvirksomheten bør omfatte tverrpolitisk dialog, både på nasjonalt og fylkesregionalt plan. Med fylkespolitikere på lag vil universitetet få en helt annen tyngde bak argumentene ovenfor nasjonale politikere.

Revisor

Studentvenstrelaget mener studentdemo-

Kandidater til studentstyret:

1. Stian Jensen, Jur.fak.
2. Stian Jensen, Jur.fak.
3. Torleif Vaage, Mat.nat.
4. Torleif Vaage, Mat.nat.
5. Katrin Elvevold, Hum.fak.
6. Kim F. Thomesen, SVF
7. Stefan Kristensen, Mat.nat.
8. Stian Gullholm, NFH
9. Rune Henriksen, SVF
10. Harald Lind, SVF
11. Gøran Henriksen, SVF
12. Øystein Nilsen, SVF
13. Ole Morten Eriksen, SVF

kratiet må benytte revisor for å gjennomgå regnskapet.

Stian Jensen

1. avd. Jur.fak.

Kvalifikasjoner: Lang politisk erfaring. Har blant annet vært medlem av fagutvalget på Jur.fak. Tidligere medlem av Unge Høyre og Studentstyrets arbeidsutvalg i 1997. Politisk tilhørighet er borgerlig liberaler.

Prosjekter: Samarbeid. Brukerstyre i SiTø, altså få studentene i flertall i SiTø-styret.

– Samskipnaden sitter på pengesekken, studentene vil være mer tjent med økt innflytelse. UiTø er det eneste universitetet i landet som ikke har brukerstyre, sier han.

Hele universitetet må stå samlet for å oppnå resultater, blant annet i forbindelse med studenthus og teorifagbygg.

Jensen vil legge mer vekt på lobbyvirksomhet og bruk av media. Aksjoner er det sterkeste virkemiddelet og brukes i siste instans. Ønsker revisorgjennomgang av regnskapet til Studentstyret.

Torleif Vaage

Geologistudent, Mat.nat.

Kvalifikasjoner: Lang politisk erfaring. Flere fakultetsverv på Mat.nat. og medlem av Venstre. Tilhører de radikale liberale.

Prosjekter: Å bedre økonomirutinene til Studentstyret. Åpner for å bygge opp nye økonomirutiner i samarbeid med kvalifiserte aktører, blant annet ved å trekke inn uavhengig revisor i forbindelse med regnskapet. Mener det er viktig å oppklare økonomiroten i de tidligere studentstyrene slik at ansvarsforholdene kan bli avklart og Studentstyret får ordnet opp i sømmelige former. Studentdemokratiet må få gjort seg ferdig med saken og dermed få mer tid til å fokusere på nye og viktige saker.

Studentvenstrelaget – noen stikkord:

- Samarbeid.
- Brukerstyring i SiTø.
- Omorganisering av Studentstyret: Minske partipolitisk innflytelse, øke fakultetstillitsvalgetes innflytelse
- Konsensusprinsipp: Mindre fraksjoner, mer helhet i Studentstyret.
- Eksternt revisorgodkjent regnskap.
- Alliere universitetet med fylkespolitikere for å få gjennomslag for fansaker.
- Tverrpolitisk dialog.

Fikk mistillit – truer med anmeldelse

Ingulf Nordahl, tidligere leder av økonomiutvalget og en av de to studentrepresentantene i universitetsstyret, truer med anmeldelse etter at studentstyret vedtok mistillit mot han.

Per Steinar Moen

På et nytt lukket studentstyremøte 1. oktober vedtok studentstyret å vedta mistillit mot universitetsstyreprerentant Ingulf Nordahl. Nordahl har tidligere vært leder av det nå vedlagte økonomiutvalget som har splittet store deler av studentstyret tidligere i høst.

– Saken har blitt snudd fullstendig på hodet. Etter å ha avdekket økonomisk ukultur i studentstyret, blir dette brukt mot ham i en mistillitssak for et annet verv han innehar. Man tar mannen i stedet for ballen, sier Nordahls advokat Odd A. Drevland.

Går ikke av

Studentstyret vedtok mistillit mot Ingulf Nordahl som universitetsstyreprerentant med overveldende flertall. Kun en representant stemte avholdende, mens resten stemte for mistillitsforslaget. Likevel vil ikke Nordahl trekke seg.

– Ingulf Nordahl kommer ikke til å trekke seg fra universitetsstyret. Tvert imot, jeg synes universitetsstyret er tjent å ha en studentrepresentant som Ingulf Nordahl, sier hans advokat.

Rektor Tove Bull, som også er leder av universitetsstyret, sier at styret ikke kan gjøre noe.

– Studentstyret har ingen mulighet til å trekke tilbake sine representanter. Vi har heller ingen mulighet til å kaste noen medlemmer. Vi kan bare ta saken til orientering, sier Tove

Bull.

Hun vil ikke uttale seg om en mulig anmeldelse.

– Dette er en ren studentsak. Vi vil ikke blande oss inn, sier hun.

Vurderes anmeldt

Ingulf Nordahl vurderer å anmelde flere aktører innenfor studentdemokratiet. Styreleder Bjørn Rasmussen i studentsamskipnaden vurderes anmeldt fordi han skal ha sagt at økonomiutvalget lyver i sin rapport hvor samskipnadens tilsynelatende regnskapsførsel av studentstyrets regnskap blir slaktet. Studentstyreleder Torgeir Knag Fylkesnes og tidligere studentstyreleder Eidi Ann Hansen vurderes anmeldt på bakgrunn av et intervju gjort med avisa Nordlys som ikke kom på trykk.

– Min oppgave er å bistå at de i økonomiutvalget ikke blir sittende med svarteper i denne saken, sier advokat Odd A. Drevland.

Tromsø-fenomen

Odd A. Drevland kommer til å undersøke videre de forskjellige fullmaktene tidligere studentstyret og arbeidsutvalg har gitt til økonomiutvalget, for å avdekke om det har skjedd noe kritikkverdige. Men at en studentpolitisk sak kan havne i rettsapparatet, har Drevland aldri hørt om før.

– Forhåpentligvis er dette bare et Tromsø-fenomen, sier han.

Advokaten opplyser at de kommer til å avgjøre hvilke tiltak de vil sette til verk i løpet av en eller to uker.

Jusstudent Ingulf Nordahl vurderer å anmelde flere aktører i studentdemokratiet etter at økonomiutvalget ble nedlagt og han som universitetsstyreprerentant fikk mistillit mot seg.

– Ballen har aldri vært i spill

Studentstyreleder Torgeir Knag Fylkesnes er forbauset over Nordahl siste utspill.

– De hevder at vi tar mannen i stedet for ballen, men problemet er at de har holdt tilbake ballen, sier han.

Per Steinar Moen

Tidligere i høst har Nordahl nektet å orientere studentstyret om økonomiutvalgets rapport, og saken toppet seg da enkelte representanter i studentstyret trakk seg etter å ha fremmet et mistillitsforslag mot det sittende arbeidsutvalget.

– Denne saken har bydd på mange overraskelser, men det finnes saker som er langt viktigere. De for holde på, for meg er det ingen stor sak foreløpig, sier han.

Han begrunner mistilliten blant annet at Nordahl ikke vil kommunisere med han eller velferdsansvarlig Jon Christian Fløysvik Nordrum.

Taleforbud

– Han har gitt seg selv taleforbud til to personer i arbeidsutvalget på grunn av injuriansaken han jobber med. Det sier seg selv at man ikke kan drive en organisasjon på denne måten, og en av partene må trekke seg. Studentstyret vedtok at det var Ingulf Nordahl som måtte trekke seg, sier han.

Nordahl nektet å holde en

orientering om økonomisaken fordi han mente studentstyret med det sittende arbeidsutvalget verken hadde nødvendig legitimitet eller var representativ i forhold til studentmassen.

– Nordahl kommer selv med en klar mistillitserklæring mot studentstyret.

Forkastelig

Studentstyrelederen mener det er forkastelig av Nordahl å ikke trekke seg fra universitetsstyret etter å ha fått en så klar mistillit mot seg fra det organet som oppnevnte han.

– Man blir valgt av et organ fordi organet har tillit til deg. Når det samme organet ikke har tillit til den som ble valgt, tilsier det at representanten trekker seg, sier Torgeir Knag Fylkesnes.

Han mener dessuten at universitetsstyret må ta en klar avgjørelse i denne saken.

– De bør oppfordre Ingulf Nordahl til å trekke seg. Hvis ikke, står universitetsstyret foran et problem, advarer studentstyrelederen.

Anmeldes? Studentstyreleder Torgeir Knag Fylkesnes vil ikke bry seg om den tidligere økonomiutvalgets leder Ingulf Nordahls trussel om anmeldelse.

Må du betale 50% mer skatt?

Statsbudsjettet for år 2029 er mer interessant for studenter enn det for 1999 som det nå skal strides om. Dyre pensjoner, romslige lønnsoppgjør og vinglete politikk vil føre til at skattenivået vil øke med 12-15 prosentpoeng. Det vil føre til at dagens studenter i år 2030 må betale 50% mer i skatt enn dagens foreldregenerasjon. Dette skriver Hanne Skartveit i VG.

Hun har hentet tallene fra Moland-utvalget, som har ut-

redet finansieringen av eldrebølgen. I dag betaler lønnstagerne gjennomsnittlig 27% av inntekten i skatt. Om spådommene slår til, vil skatten vil gå opp med 30000 kroner for en gjennomsnittlig skatteyder frem mot 2030.

Når de store barnekullene i tiåret etter krigens slutt skal pensjoneres i begynnelsen av neste årtusen, vil utbetalingene i pensjoner få eksplosjonsartet vekst. (hg)

Cand. Bachelor?

Utdanningsminister Jon Lilletun vurderer å bytte ut cand.mag og cand.real med bachelor og master-grader ved norske universiteter. Gradssystemet er under revisjon av det offentlig oppnevnte Mjøs-utvalget. Selv om utvalget først blir ferdig om to års tid, forteller utdanningsministeren i et intervju i Aftenposten at han vil gå inn for internasjonalisering av gradsystemet. Ministeren mener at en slik omlegging vil ha flere fordeler: Det vil bli lettere for norske studenter som vil søke seg til utlandet. En annen fordel vil være at det vil bli lettere for arbeidsgivere i utlandet å forstå hvil-

ken utdanning nordmenn har. Ministeren har også innvendinger mot utdannelsesstiden for de norske akademiske gradene. En bachelor-grad tar 3-4 år, noe som er betraktelig kortere enn et norsk hovedfag. – Jeg tror en kortere utdanning hadde vært et godt alternativ for mange av studentene, det er tross alt ikke alle som skal bli forskere, uttaler Lilletun til Aftenposten. (hg)

Universitets-saksa

Klage tok tre måneder
Stian Midtgard klaga på ein eksamen i psykologi i juni. Men han fekk ikkje svar for 24. september. Konsekvensen blei at han ikkje kom inn på embetsstudiet.

Fakultetsdirektør Audun Rivedal ved Det psykologisk fakultetet er samd i at det ideelt sett ikkje bør ta meir enn tre veker å handsame ei klaga. Han osakar at det har tatt så lang tid. Rivedal understrekar at talet klager har gått dramatisk opp i år, og at fakultetet ikkje var førebudd på denne situasjonen.

– Vi har i sommar berre hatt ein klagekomité som har handsamar 80 klager, seier Rivedal.

(Studvest, Bergen)

Status que for universitetet

Universitet i Oslo unngår kutt, samanlikna med fjorårets budsjett. I budsjettforslaget som blei lagt fram 5. oktober foreslår regjeringa ei budsjetttramme for universitetet på over 2.6 milliardar kroner, mot 2.3 i fjor.

– Vi oppfatar dette som eit nullbudsjett. Med omsyn til pris- og lønnskostnader, blir situasjonen omtrent som før, seier universitetsdirektør Tor Saglie. Universitetet fekk ikkje den auken vi håpa på, men Saglie meiner det ikkje er grunn til å frykte fleire kutt i undervisningstilbodet.

– Eg fryktar ein hard intern dragkamp om dei avgrensa midlane vi har til rådvelde. Fordelinga mellom fakulteta blir vanskeleg, seier Saglie.

(Universitas, Oslo)

Solidaritet på tur

Joar Hoel Larsen, NRK sin utanrikskorrespondent i Latin-Amerika frå 1992 til 1996, er kritisk til det han kallar "Solidaritetsturisme" til Chiapas-regionen. Han meiner at mange under påskot av å skulle hjelpe indianarar, berre drar dit for å oppleve noko sjølv.

– Det blir feil når rike europeiske ungdomar kler seg i filler for å "komme ned på nivå" med de innfødde, medan det dei innfødde eigentleg ønskjer er å få ordentleg klede. Tilhøvet mellom myndighetene og zapatistane blir ikkje betre av at ein får innblanding frå vestlege ryggsekkuristar.

Han understrekar derimot at det er stor forskjell på ryggsekkuristane og aktivistar som jobbar med saka lokalt, og dei som drar til Mexico på studietur.

(Under Dusken, Trondheim)

Programleder i NRK?

Barne- og ungdomsredaksjonen i NRK leter etter ny programleder til det populærvitenskapelige magasinet "Newton".

- Du må være mellom 20 og 30 år gammel.
- Du bør ha utdanning og/eller bakgrunn i vitenskapelige fag.
- Du må være ekstravert og appellerende.
- Stillingen som programleder er på heltid, i Oslo, ett år f.o.m. november 98.

Skriv eller faks, kortfattet, om deg selv og din bakgrunn til:

Nicholas Sullivan
NRK-FBUB
0340 Oslo
Faks: 23 04 95 43

Søknadsfrist:
23.10.98

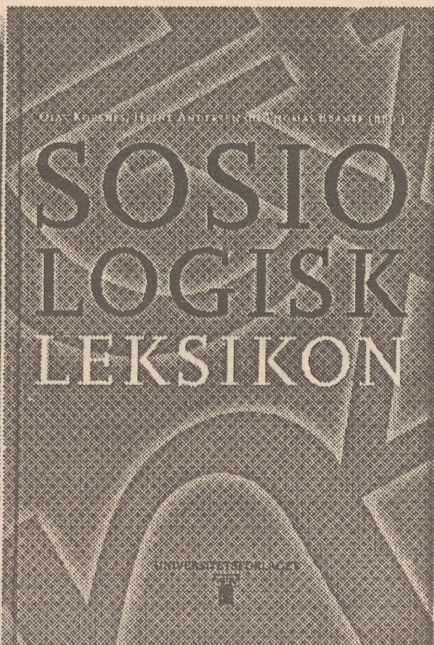
C:\ & ??

Kvinneandelen på informatikk er fortsatt lav. Kun 10% av hovedfagsstudentene på informatikk i Oslo er jenter. Dette er en halvering i forhold til nivået på 80-tallet. Dette førte til at alle de fire universitetene gikk sammen om prosjektet "Jenter og data". For å finne årsaker til den skjeve kjønnsfordelingen har det blitt gjennomført dybdeintervjuer med realfagsstudenter. Førsteamanuensis ved institutt for informatikk i Oslo Kristin Braa, uttaler til Aftenposten at jentene gjennomgående oppfattet miljøet på studiet dårligere enn det guttene gjorde. Usikkert forhold til faget og vanskeligheter med å trenge inn i fagterminologien var også hyppige svar. Jentene syntes det var for lite sosial aktivitet rundt studiet. Løsningen på dette var å opprette såkalte "gutte-

romskompetansekurs". Målet med disse kursene var å bringe jenter opp på det man antok var guttas forkunnskaper. Etter de første kursene fant jentene ut at denne såkalte gutteromskompetansen var høyst oppskrytt. De overtok undervisningen og arrangerte kurs i dataterminologi og Internett. Den manglende kvinnelige søkningen vil føre til at Norges forskningsråd vil skyve rekrutteringsinnsatsen mot å verve jenter til de "tunge" realfagene i gymnasiet. (hg)

AKTUELL STUDIELITTERATUR

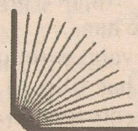
LEKSIKONET DU TRENGER NÅR DU STUDERER SOSIOLOGI

Olav Korsnes, Heine Andersen og Thomas Brante (red.)

Sosiologisk leksikon

- Korte, konsise innføringer i sentrale begreper av betydning for studiet av det moderne samfunn.
- Supplerer pensumlitteraturen og øker forståelsen av faget.
- Skrevet spesielt for studenter, forskere og forelesere.
- Det første av sitt slag i Norden, artiklene er skrevet spesielt for denne utgaven av norske, danske og svenske sosiologer.
- Innbundet • 362 sider • ISBN 82-00-22948-3 • Kr 248,-

AKADEMISK KVARTER
B O K H A N D L I N G

Eksamen – fare for mor og barn

Høygravide Cecilie Lanes har legeerklæring på at hun ikke kan fly når hun er gravid. Likevel vil Universitetet i Bergen tvinge henne til en tre timers flytur for å avlegge eksamen, en måned før hun har termin

Henning Jensen/Studvest
André Kvernhaug (foto)

Cecilie Lanes bor i Tromsø og har fått avslag på sin søknad om å avlegge spesialfag-eksamen i skatterett ved Universitetet i Tromsø (UiTø), i stedet før i Bergen hvor hun er oppmeldt. Dette betyr at Lanes forsinkes et halvt år i stedet, før at hun kunne gått inn i svangerskapet med vissheten om at hun snart er ferdig som jusstudent.

– Noe jeg regnet med skulle være en formalitet, har vist seg å være et kjempeproblem, sier Lanes.

Økonomisk tap

Lanes kommer ikke, under noen omstendigheter til å fly til Bergen for å avlegge eksamen. Hun vil ikke sette seg selv eller barnet i flire. Dessuten krever flyselskapene en legeerklæring for å tillate noen å fly så, sent i graviditeten, noe ingen lege ville gitt henne.

– Konsekvensene av at jeg ikke får avlagt eksamen i Tromsø er store både økonomisk og personlig. Rentene på studielånet begynner å løpe, og jeg må ta igjen den tapte studietiden senere for å oppfylle Lånekassens krav til studieprogresjon, sier Lanes, som også vil komme et halvt år senere ut i jobb hvis hun ikke får avlagt eksamen nå.

Kvinnefiendtlig

– Etter min mening burde enhver kvinne med termin tett opptil eksamen få avlegge ek-

samen der de bor. Praksisen Universitetet i Bergen (UiB) driver på dette området er skammelig og kvinnefiendtlig, sier Lanes, som forteller at hun har mistet mye verdifull studietid på å søke innhente legeerklæringer og klage på avslaget. Reisetiden blir for lang til at hun tør bruke Hurtigruten eller tog.

– Risikoen for fødsel i Bergen er absolutt tilstede, og i tilfelle det skulle skje måtte jeg føde alene titen den trygghet det er å ha barnets far tilstede, sier Lanes.

Strengt regelverk

Universitetet i Bergen begrunner avslaget med at det vil skape mer arbeid i en hektisk periode, og at det vil skape press fra andre i lignende situasjoner. På 12 år har UiB kun gitt en student anledning til å ta eksamen utenfor Bergen. Praksisen på dette området er svært streng ved Det juridiske fakultet i Bergen, og fakultetsdirektør Eivind Buanes, ønsker at alle utenbys studenter skal komme til Bergen for å avlegge eksamen.

– Jeg vil ikke kommentere denne saken videre siden vi nå behandler ert klage fra Lanes, sier Bijanes.

Tromsø kan si nei

Det juridiske fakultet ved UiTø kan ikke garantere at Lanes får avlegge eksamen lokalt i Tromsø, selv om fakultetet i Bergen åpner for dette.

– Vi har en like streng praksis på dette området som UiB og hun må i alle tilfelle søke om å få avlegge spesialfag-eksamen lier i Tromsø. Vi kan ikke ta stilling til hennes sak nå. Dette er utelukkende en sak mellom Lanes og UiB sier førstekonsulent Kari Gabrielsen, ved Det juridiske fakultet ved UiTø.

Hvis Lanes ikke får medhold i klagen fra fakultetet i Bergen vil klagen bli oversendt den sentrale klagenemnden.

Får ikke ta eksamen i Tromsø: Universitetet i Bergen vil tvinge høygravide Cecilie Lanes i fly for å ta eksamen i Bergen.

Lånerenten stiger med 2,1 prosent

Fra 1. januar 1999 vil studielåns renten stige med 2,1 prosent. I dag er den på 5,1 prosent, og vil altså bli på 7,2 prosent fra nyttår.

Edel Cecilie Disch

Våren 97 fikk Arbeiderpartiet og Høyre flertall i Stortinget angående markedsbestemt rente på studielånet. Ordningen ble iverksatt den 1. januar i år. Før dette var renten politisk styrt fra Stortinget.

– Grunnen til at renten vil stige fra nyttår er fordi den har ste-

get så mye i de private bankene de siste månedene. For 2-3 måneder siden satte Norges Bank opp renten med 3,5 prosent. Det tar litt lengre tid før den stiger i Lånekassen, forteller Randi Thorbjørnsen som jobber i Lånekassen i Tromsø.

Følgene av at studielånsrenten ble markedsbestemt, er at den kan justeres hver tredje måned.

I første kvartal i år lå renten på 4,7 prosent, i andre kvartal lå den på 4,6 prosent, i tredje kvartal lå den på 4,7 prosent og nå i oktober steg den til 5,1 prosent. Renten kan justeres den 1. i månedene januar, april, juli og oktober.

Hvis renten holder seg slik

den gjør i dag, vil renten stige enda mer. Norsk studentunion frykter at renten kan komme opp i 9 prosent allerede fra og med 1. april til neste år.

– Renten på lån i Lånekassen fastsettes ut fra renten på statscertifikater. Gjennomsnittrenten på statssertifikatene i løpet av et kvartal bestemmer renten på studielånet i det neste kvartal, sier Randi Thorbjørnsen videre.

– Er det muligheter for å binde renten?

– Det er ikke muligheter for å binde renten i lånekassen, det er ikke innført sier Randi Thorbjørnsen til slutt.

Mindre til Lånekassa

Innbetalingene til Statens Lånekasse er redusert med en halv milliard i første halvår pga. den nye rentepolitikken. I den siste tiden med politisk styrt rente lå Lånekassas rente over markedsrenta. Dette førte til at låntagere betalte ekstraordinært inn 1,2 milliarder kroner. Dette endret seg etter at renta ble markedsstyrt fra 1. januar i år. Renta gikk først raskt ned og mange færre låntagere nedbetalte eller refinansierte lånene sine i Lånekassa. De ekstraordinære innbetalingene er faktisk blitt halvert etter rentesenkningen.

På tross av de store tilleggsinnbetalingene har Lånekassas samlede utlånsmasse ikke gått ned: I Juni hadde Lånekassa 56,5 milliarder utestående. Dette er tre milliarder mer enn året før. Dette kommer av at antallet elever og studenter som mottar støtte har gått opp med 2000. Dette skriver avisa Nationen. (hg)

Vedad Hadziavdic hadde for mye kunnskap:

Får likevel sitte i fredspriskomite

Den bosniske studenten Vedad Hadziavdic fikk først ikke lov til å sitte i en komité som skulle utdele studentenes fredspris under en konferanse i Trondheim til neste år fordi arbeidsutvalget mente at han som bosnisk student "dessverre vil kunne inneha en del kunnskap om et område der vi allerede ser at det finnes aktuelle kandidater til prisen."

Per Steinar Moen
André Kvernhaug (foto)

– Hans kandidatur ble aldri skikkelig behandlet. Noen i vår organisasjon luftet om at vi kunne få et habilitetsproblem fordi flere av de aktuelle kandidatene kommer fra Bosnia, og dette oppfattet studentstyret i Tromsø som vår holdning, sier leder Sigvart Voss Eriksen i ISFiT (The international student festival in Trondheim).

Etter nærmere diskusjon lot de Vedad Hadziavdic slippe til i komiteen.

Vedad er glad for ISFiTs helomvendning i denne saken.

– Nå skal vi legge dette bak oss. Nå vil jeg ta i bruk de kunnskapene og erfaringene i dette arbeidet som jeg tidligere ble kritisert for, sier en lettet Vedad og til slutt også komiteemedlem i studentenes fredspris.

Reagerte

Studentstyret med internasjonalt ansvarlig Kristine Sørgaard i spissen reagerte sterkt på et brev fra ISFiT, hvor Vedad Hadziavdics kandidatur blir trukket i tvil, og hvor organisasjonen ber studentstyret om å skaffe en ny aktuell person til fredspriskomiteen.

– Dette viser at det nytter å kjøre slike saker helt til topps. Hadde ikke vi grepet fatt i dette, ville saken stått der den var, sier Sørgaard.

Hun mener at organisasjonen hyller ideen om nøytralitet i fredspolitikk som om den var en del av norsk kulturarv.

Imperialistisk vedheng

– Sannheten er imidlertid den, at såkalt nøytral fredspolitikk har et tydelig imperialistisk vedheng. Kommisjonens medlemmer er altså de som på fritt, nøytralt og svevende grunnlag kan garantere objektivitet i saken. Alle andre (afrikanere, asiater og østeuropeere) har et farget syn og får ikke uttale seg om forhold de har kjennskap til, sier Kristine Sørgaard i en resolusjon utarbeidet for studentstyret.

Hun vil presisere at de har tillit til organisasjonen etter at de til slutt valgte å la bosniske Hadziavdic sitte i komiteen.

Hadde for mye kunnskap: Vedad Hadziavdic fra Bosnia hadde for mye kunnskaper om balkankonflikten, og fikk først ikke lov å sitte i den internasjonale studentfestivalens fredspriskomite. Etter press fra Tromsø og noen dager i tankeboksen beklager festivalen det inntrufne med "dårlige kommunikasjon- og beslutningslinjer", og omgjorde beslutningen.

– Organisasjonen er nyoppstartet og har ikke en innarbeidet reglement. Men nå som vår sak er ute av verden, kommer vi til å støtte organisasjonen fullt ut, sier Kristine Sørgaard.

– Fornuften på vår side

Kristine Sørgaard medgir at hun hadde ikke forventet et annet resultat av konflikten enn at Vedad Hadziavdic ble tatt inn i varmen.

– Vi har hatt fornuften på vår side hele tiden. Vi oppfordret ISFiT til å velge komiteemedlemmer ut fra langt viktigere kriterier enn etter en ide om at nøytralitet er avgjørende for fredsmekling. Kunnskap og faktisk erfaring er viktigere, sier Kristine Sørgaard.

Leder Sigvart Voss Eriksen i ISFiT beklager episoden, men mener også at saken har blitt storm i et vannglass.

– Dette er egentlig en ikkesak. Vi forespurte Studentstyret i Tromsø om de kunne komme med forslag til kandidater til denne komiteen som skal utnevne studentenes fredspris – hvor enkelte hos oss mente at han ikke var egnet for komiteen fordi han kom fra et området flere av kandidatene kommer fra. Vi burde tatt hele diskusjonen i forkant, og da ville vi kommet fram til samme resultat som studentstyret i Tromsø, sier han og håper at den negative oppstyret rundt fredsprisen ikke ødelegger for mye for det videre arbeidet.

Krever omvalg etter valgrot

Studentrepresentantene er forbannet på universitetet etter at rektor Tove Bull ble valgt for en ny periode. Bare 7 av de 24 studentrepresentantene hadde fått innkalling tidsnok til å rekke valg møtet.

Per Steinar Moen

– Jeg vil kreve omvalg, slik at også studentene får en mulighet til å delta i valgforsamlingen, sier Ketil Steigen, en av de 17 studentene som ikke fikk innkallelsen tidsnok til å delta i valgforsamlingen.

Valget foregikk fredag 2. oktober, og innkallelsen til møtet ble sendt ut to dager i forveien, altså onsdag 30. september.

– Jeg fikk brevet i posten da jeg kom hjem samme dag som valget hadde vært. Dette er et nytt eksempel på universitetets totale neglisjering av studentene, dette provoserer meg vanvittig, sier Ketil Steigen.

Rektor Tove Bull forstår

studentenes reaksjon, men er ikke mye villig til å kommentere saken i detalj.

– Jeg har ikke hatt noe med denne saken å gjøre. De feilene som har blitt gjort fra universitetet sin side i forkant er utilbørlig – dette skal selvfølgelig ikke skje, sier hun ydmykt.

Ikke underkjennes

Førstekonsulent og sekretær for valgstyret Reinert Grammeltvedt påtar seg mye av ansvaret og legger seg flat for kritikken som kommer fra studenthold. Likevel mener han ikke at valget skal underkjennes.

– Det som har skjedd er en kombinasjon av mange uheldige omstendigheter, sier Grammeltvedt til avisa Nordlys.

Tove Bull fikk 65 av 71 stemme hos de som møtte opp, og det er én stemme mer enn de to tredjedelene Bull måtte ha for å bli valgt.

Fikk ikke spurt

Selv om valgtufallet trolig ikke ville blitt annerledes hvis samtlige studenter var til stede og stemte blankt, vil studentrepresentant Steigen li-

kevel ha omvalg.

– Vi hadde en utmerket mulighet til å spørre rektor og prorektor om deres holdninger til studentene. Denne muligheten mistet vi, sier Steigen.

Rektor Tove Bull ble valgt for en ny treårsperiode. Men også under forrige valg ble hun møtt med harme fra studentene. De fleste studentrepresentantene i valgforsamlingen stemte blank, fordi de mente at valget var avgjort på forhånd, utenfor valgforsamlingen. Episoden endte med at Tove Bull gikk ut i Nordlys og sa at "det er ikke gitt alle å tenke godt" med sterk hen-tydning til studentenes reaksjon på valget.

Mens rektor Tove Bull ble valgt for en ny treårsperiode, Noralv Bjørnå ble valgt som prorektor for første gang.

Ikke valgt

– Jeg anser rektor Tove Bull som en som ikke har blitt valgt til rektor. Og jeg oppfordrer alle studenter til å gjøre det samme til hun har blitt valgt på en ordentlig måte. Dette er en viktig greie, sier Steigen.

Urbefolkningens kamp i Mexico fortsetter:

Ya basta! Nok er nok!

Av de om lag 70 ulike befolkningsgruppene i Mexico, som innbefatter mer enn 15 millioner mennesker, foregår det en ustanselig kamp for etniske rettigheter.

Cathrine Larsen

Mexicos politikk overfor den indianske befolkning er preget av myndighetenes ønske om en homogenisert befolkning. Det indianske blir vist fram som en turistattraksjon, mens deres produksjonsformer og leveste i realiteten oppfattes som en hindring for Mexicos utvikling og industrialisering

Stadig økende militarisering

1. januar 1994 overrasket indianerbefolkningen verden da de følte det nødvendig å ta til våpen for å bli hørt. Zapatistene, som er urbefolkningsgerilja i staten Chiapas, inntok flere byer i Chiapas og kravet deres omhandlet grunnleggende rettigheter for urbefolkningen i Mexico. Dette opprøret førte til tolv blodige dager hvor mange hundre mennesker ble drept.

Til slutt tvang den meksikanske befolkningen fram en våpenhvile. Zapatistene trakk seg tilbake, og med biskop Samuel Ruiz som meklingsmann startet dialogen mellom EZLN (Den nasjonale zapatistiske frigjøringshær) og regjeringen. Som et resultat av dette kom presidenten med løfte om amnesti til geriljaen og deres sivile støttede baser. I september 1996 ble det undertegnet en avtale mellom partene; San Andres-avtalen.

Denne avtalen ble ikke godkjent av presidenten og EZLN brøt forhandlingene. Regjeringen har i stedet for å løse de problemene avtalen førte med seg svart med en stadig økende militariseringen av den indianske landsbygda. Forfølgelsen av zapatistsympatisører og øvrige sivile har også økt betraktelig.

Kampen fortsetter

Zapatistene er ikke som andre tradisjonelle latinamerikanske geriljagrupper som kjemper for å oppnå makt; de ønsker demokrati og en omorganisering av samfunnet og ikke minst selvstyre. De skiller seg også ut ved at de er flittige brukere av Internett. Dette har også medført at deres bevegelse og kamp er gjort kjent over hele verden.

Denne konflikten er ikke bare en etnisk krig der urbefolkningen kjemper for sine rettigheter. Det er i tillegg

Zapatistenes leder Marcos: Det er bedre å dø i verdighet enn å leve under umenneskelige forhold. Fra fattigdommen oppstod vår kamp fordi ingen hørte eller hører på oss og fordi vi er et glemt folk.

FOTO: PONTUS OHRSTEDT

en krig mot fattigdom og for verdighet.

På spørsmålet om hvorfor de fortsetter krigen, har zapatistenes leder Marcos et klart svar.

– Det er bedre å dø i verdighet enn å leve under umenneskelige forhold. Fra fattigdommen oppstod vår kamp fordi ingen hørte eller hører på oss og fordi vi er et glemt folk. Vi, zapatistene og alle andre indianersamfunn, vil aldri slutte å kjempe med mindre våre rettigheter som urbefolkning blir anerkjent. Så lenge dette ikke skjer vil vår kamp fortsette, og ingen kan hindre det, avslutter han i en tale holdt den 1. januar i år.

Glemt i internasjonal media

Den meksikanske regjeringen har aldri offisielt erklært krig mot zapatistene. Likevel er staten Chiapas full av tegn på det motsatte. Dette har ikke vært en krig med mye skyting eller bomber, dette er en annen form for krig, en krig som ikke skal synes. Militærets tilstedeværelse er det mest tydelige tegnet på krigen i Chiapas. I denne staten er det stasjonert over 40.000 soldater. Deres tilstedeværelse

oppfattes som en konstant trussel mot urbefolkningen.

Fredsforhandlingene er brutt, og i juni i år trakk Samuel Ruiz seg som leder for forhandlingskommisjonen. Dette gjorde han på det grunnlag at hans rolle skapte et falsk bilde og utenforstående trodde det foregikk en dialog, hvilket ikke var tilfelle. Zapatistene hevder at de meksikanske myndigheter bruker stadig mer ressurser på å holde opprørerne nede, de fortier sannheten om den reelle situasjon. Men urbefolkningen i staten Chiapas gir seg ikke og kjemper fremdeles for sine rettigheter. Zapatistenes kamp er nesten glemt i internasjonal media, men de står sterkere enn noen gang.

Selebert besøk

LAG (Latin-Amerika-gruppen) og SAIH (Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond) i Tromsø vil dette semesteret med ulike arrangementer sette søkelys på problematikken i staten Chiapas sør i Mexico. Janne Bjerkan i LAG kan fortelle at i uke 43 kommer besøk fra Chiapas til Tromsø.

– Abelardo Marques representerer den sivile delen av

zapatistene. De fleste av zapatistene tilhører denne delen, men støtter opp om zapatisthæren. Dette er et av de første offisielle besøk fra zapatistene i Europa, sier Janne.

Den 21. oktober presenterer LAG et møte med Marques i Teaterkafeens lokaler og man vil her få mulighet til å vite mer om situasjonen i Chiapas. Det vil også være andre folk tilstede som kan være med på å kaste lys over ulike sider av konflikten, som for eksempel hvilken rolle kirken har, ytringsfriheten og pressens rolle, internflykningers situasjon og så videre. I tillegg vil det bli servert meksikansk mat og musikk.

– Jeg oppfordrer folk til å komme og overvære dette spesielle besøket, sier han.

Filmvisning

Den 6. november vil SAIH vise filmen "Zapatista!" – en dokumentarfilm om zapatistbevegelsen som er produsert av den unge filmskaperen Ståle Sandberg. Han vil også være til stede denne dagen.

– Produsenten har lagt mye arbeid i å forstå konflikten og har jobbet på idealistisk grunnlag. Filmen er rå og for-

midler budskapet veldig godt, sier leder for SAIH Tromsø, Petter Faanes.

Produsenten har fått med seg store navn som skuespiller Darryl Hannah og vokalist i Rage against the machine, sistnevnte står også for noe av filmmusikken og er for øvrig svært engasjert i zapatistenes kamp.

– Filmen var en suksess i Oslo når den ble vist der i sommer og vi gleder oss til å kunne sette den opp her i Tromsø. Ekstra stort er det at produsenten selv vil være der og introdusere filmen, sier Petter.

Inngangspengene går til et skoleprosjekt i Chiapas.

Kilde: Chiapas – Latin-Amerika-gruppene i Norge sitt magasin.

Utenlandske studenter:

Hvordan har de det egentlig?

Visste du at vi har flere utenlandske studenter på universitetet enn noen sinne, og at vi nærmer oss målet om at ti prosent av studentene skal være utenlandske? Visste du at muslimske studenter fortsatt ber fem ganger om dagen, selv om de er effektive studenter som trener aerobic om kveldene?

Trude Haugseth
Mari Løkholm og Hadi Lile

På bakgrunn av den betydelige økningen av utenlandske studenter i Tromsø, har Utopia sjekket ut hvilke forhold disse studentene blir møtt med, hvilke utfordringer som foreligger, og hva de selv synes om studietilbud, finansiering, nordmenn og nordlys.

Økning av utenlandske studenter

På internasjonalt studentkontor kan Jorunn Bye fortelle at man ikke helt nøyaktig kan fastslå hvor mange utenlandske studenter som befinner seg på universitetet i øyeblikket, fordi man ennå ikke har oversikt over hvor mange som har sluttet siden i fjor, og fordi enkelte av de nye ennå ikke er kommet.

Det som er sikkert er at 115 nye fikk opptak, og det er første gang i universitetets historie at over hundre har kommet inn på et år. Fra før av befinner det seg ca. 396 utenlandske studenter ved universitetet.

De fleste kommer i forbindelse med et utvekslingsprogram som Nordplus (Norden), Erasmus (EU), eller som kvotestudenter (fra den tredje verden).

En kvotestudent får lån og stipend på lik linje med norske studenter, og etter endt utdanning blir lånet omgjort til stipend. Dette er et system som er unikt i Europa, og gjør Norge til et

attraktivt land å studere i for mange. Undevisningen for disse studentene foregår på engelsk, og Bye forteller at dette er hardt arbeidende studenter med topp motivasjon.

Universitetsstyrets mål er uansett å få prosentandelen av utenlandske studenter opp i ti prosent, og alt ser ut til å gå i den retningen, kanskje også fordi tallet på norske studenter for tiden er synkende.

Når det gjelder tilpasning og integrering, mener Bye at de fra Europa tilpasser seg lettere enn andre utenlandske studenter: de er medlem av TSI og samfunnet, eller de deltar i andre studentaktiviteter. Studenter fra den tredje verden har som regel litt større tilpasningsproblemer, og noen opplever nok å få kultursjokk ved å komme fra et u-land til Norge. Ellers forsikrer de på internasjonalt studentkontor at de prøver å gjøre overgangen så myk som mulig med informasjonsdag, foredrag om norsk kultur og historie og mye annet. Det blir også dannet "vennegrupper" for ferskingene fra utlandet. Her etterlyser Bye imidlertid større engasjement, og utfordrer tromsøstudentene til å være mer åpne og ta kontakt.

Mange synes nemlig det er vanskelig å komme i kontakt med norske studenter til daglig.

Nordmenn uvant med utlendinger?

Saadia Benbark fra Marokko er her som kvotestudent for å ta mastergrad i lingvistikk. Hun mener nordmenn er helt annerledes enn alle andre folkeslag hun har kjennskap til.

– Dere er veldig reservert, spesielt med utlendinger. Jeg kjenner mange av forskjellig nasjonalitet, men ingen nordmenn. Kanskje dere ikke er så vant til å omgås utlendinger her? spør hun.

Hun skiller seg ut fra massen i kantina med sløret hun bærer på hodet, og ler litt mens hun forteller at hun og en til er de eneste som bærer slør på universitetet.

– Folk glør litt, men det er ikke noe problem for meg.

Saadia kom til Norge fordi hun fikk det anbefalt av andre som hadde vært her. Hun var også nysgjerrig på Skandina- via, og valgte Norge foran andre land i Nord-Europa. Økonomisk klarer hun seg bra, synes hun. Det eneste hun har problemer med er å få tak i kjøtt slaktet på muslimsk vis. Derfor unngår hun å spise kjøtt mens hun er her.

– Religionen er det som byr på størst

problemer her. Vi muslimer ber jo fem ganger om dagen, og det er et problem at vi ikke har et sted å gjøre det. Selv pleier jeg å be på lesesalen, og da hender det at andre ser litt rart på meg. Mange andre muslimer ber ikke her, de synes det er pinlig at det er andre tilstede, sier hun.

Det beste med Norge er bussystemet, synes Saadia.

– Bussene her er alltid presise. Det er de aldri i Marokko.

Liten tillit til norskkunnskapene

Katja, Jennifer og Stephanie er Erasmus-studenter fra Tyskland, og studerer nordisk. De trives her, men problemet er at kursene de blir anbefalt å ta er kurs for fremmedspråklige.

– Vi blir frarådet å ta vanlig grunn- og mellomfag, fordi de som er ansvarlige mener vi ikke kan godt nok norsk. Men vi har allerede lært norsk i Tyskland, og kom hit for å lære mer. Det vi lærer på kurset for fremmedspråklige har vi allerede lært. Jeg synes man har liten tiltro til oss. Slik kommer vi heller ikke i kontakt med norske studenter, sier Stephanie.

Da vi spør om de ikke blir kjent med nordmenn der de bor, påpeker de at de bor i Ørndalen.

– Tromsøs utenlandske ghetto. Der går alt på engelsk, sier de flirende.

Erasmus-stipendet er forresten ikke noe å bli feit på. 400 kroner er det de får i måneden, resten må foreldrene betale – og de synes det er veldig dyrt i Norge.

Men de forsikrer at de liker Tromsø.

– Jeg kom hit for å bli kjent med Nord-Norge, med midnattssola og nordlyset. Alle sa jeg var gal, som dro så langt nord., sier Katja.

Stephanie, som har vært her et år nå, synes mørketida går greit. Unntatt i jula i fjor.

– Vi var kun en håndfull stykker igjen i Ørndalen, alle andre var reist hjem. Da virket Tromsø ekstra mørk.

Fra flyktning til student

På Flerbrukshuset møter vi P. Paranthaman og Leoul Meronen, tidligere flyktninger henholdsvis fra Sri Lanka og Etiopia. Paranthaman har vært her i seks år, og kom i år endelig inn på sivilingeniørstudiet i informatikk. Han jobber også på Flerbrukshuset.

– Her har vi mennesker fra 20 forskjellige nasjoner, og vi prøver å få folk til å føle seg hjemme uansett bakgrunn. Vi har tilbud om alt fra leksehjelp til internettkaffe.

P. Paranthaman mener at Tromsø er en bra by å bo i, også for folk med utenlandsk bakgrunn.

På spørsmål om Tromsø er en bra by å komme til som fremmedkulturell, svarer han:

– Selvfølgelig! Folk i Tromsø er generelt ganske frie. Jeg har både norske og utenlandske venner.

Leoul er ikke like positiv:

– Jeg har prøvd alt for å få norske venner, men det går ikke. Det er vanskelig å lære språket uten kontakt med nordmenn. Det er også vanskelig å få jobb som utlending. Etter flere måneders jobbsøking fikk jeg endelig jobb etter regelrett å ha tigget om den.

Leoul har høyere utdanning fra hjemlandet sitt, men som flyktning har han ingen papirer på det. Derfor går han i dag på videregående for deretter å studere.

– Jeg møter fordommer overalt. Nordmenn tror ikke vi har intellektuell kompetanse, fordi vi er fra u-land. Da jeg ble best på en prøve en gang, klarte ikke en medelev å styre sin forbauselse: "Du!" utbrøt han. "Du er jo fra Afrika!"

Utfordringer

Dette lille innblikket i noen utenlandske studenters liv, kan tyde på at det fortsatt ligger mange utfordringer klar i det å motta studenter fra utlandet, eller det å motta utlendinger generelt, både for nordmenn flest, og for administrative parter.

Det er ingen tvil om at Universitetet i Tromsø er på rett vei når det gjelder internasjonal utveksling av studenter, UiTø er nemlig blant de utdanningsinstitusjonene i landet som tar inn flest utenlandske studenter. Og forhåpentligvis vil man kunne bedre forholdene både studiemessig og sosialt med tiden. Internasjonal og kulturell utveksling er jo en ressurs, og faktisk noe som gagnar alle parter på sikt.

Leoul Meronen og P. Paranthaman kom til Norge som flyktninger.

Sangen om Russland

– Hvem har sagt: Hele jorden vår blør
snart vil ingenting vokse mer i den
Hvem har sagt: hele jorden vår dør
Nei, den har bare gjemt seg for tiden
-- Vladimir Vysotskij

Kan man si dette om Russland i dag? Utopia har søkt etter svar hos russiske studenter og folk med personlig kjennskap til Russland.

Skildring fra

Dette er en annen verden.
Så fjern fra universitetet
Jekta og Burger King
Dette er en annen verden.

En verden som åpner seg
Etter å ha avkreftet at vi er

Dette er en annen verden.
Rusten og skitten
luktende av piss og fisk.
5 måneder unna Arkhangel
Og smilende, hilsende.
"Journalist" er nesten likt
En ikke så annen verden.

Anatolij Svatlov.
Third mate of captain.
I 20-årene, familie ventende
Viser stolt frem maskinrom
En ikke så annen verden.

Have a nice journey, sier jeg
No understand.
I hope you catch lots of fish
Yes, yes.
En ikke så annen verden.

Russiske kvinner:

— Vi har klart å beholde vår egenart

Fattigdom, alkoholproblemer, horetrafikk, tomme butikker og kaos i Kreml. Russland er et land i krise, men vestlig media dekker krisen unyansert, mener Svetlana, Natasja og Ljuba – tre russiske studenter ved Universitetet i Tromsø.

Mette Strengenhagen og
Gyrid Gunnes
Hadi Lile (foto)
Asbjørn Moe (foto)

– Heldigvis spør de fleste oss om kultur og mattradisjoner. De som er opptatt av Russlands politiske og økonomiske krise konkluderer med at de likevel ikke kan forstå, før jeg rekker å komme med et svar, sier Svetlana Petrova.

Hun er glad for at hun slip-

per unna de lange utredningene om alt som skjer i hjemlandet. Også en russer har vanskeligheter for å holde oversikt.

Stereotypi omkring Russland

Sammen med Svetlanas medstudenter fra Arkhangelsk, Natasja Kosheleva og Ljuba Kuzovnikova sitter vi bøynd over norske aviser som kan fortelle om store demonstrasjoner i flere russiske byer. De tre jentene viste ingenting og leser med stor iver. De virker ikke særlig fornøyd med norsk fokusering på Russland. Stadige reportasjer om stor fattigdom, alkoholproblemer, horetrafikk til Tana og kaos i Kreml er med på å opprettholde stereotypier omkring Russland.

– Det er vanskelig å påvirke nordmenns "viten" om landet vårt. Har NRK først vist et tomt kjøleskap i Murmansk, er alle russiske kjøleskap tomme. Jeg vet at nordmenn er forskjellige. Slik er det med russere – og

husk; Russland er et stort land, og vi er enda flere enn dere, sier Ljuba med et lurt smil.

Hun uttrykker et ønske om at flere nordmenn skulle ta seg en tur over grensa og bli kjent med folket og kulturen. Det ville gi en mye bedre innsikt og et bilde med mange flere farger enn det norske medier er i stand til å tegne. – Vi synes det føles godt å treffe studenter som studerer russisk, og vi vil gjerne diskutere Dotojevskij og Tolstoj, fortsetter de.

Det er med stolthet de konstaterer at den russiske kulturarven fremdeles engasjerer.

Demonstrasjoner er naturlig

Det er nå jeg selvfølgelig bør spørre dem om russiske supper eller sitere et klassisk dikt. Men fristelsen er for stor, jeg har lest for mange norske aviser og ber dem istedenfor kommentere situasjonen i hjemlandet; demonstrasjonene og den økonomiske krisa.

De tre ser på hverandre, tenker litt og slår fast at demonstrasjonene er en naturlig konsekvens når folk ikke har fått sine lønninger på flere måneder og heller ikke vet når de får de utbetalt. Russere er tålmodige, men noen ganger venter de kanskje for lenge. Det er bra at de reagerer.

– Nå er det umulig å ikke engasjere seg i politikk. Om man går på besøk eller møter en venn på gata, er det første som diskuteres politikk, mener de.

Natasja mener at engasjementet har økt de siste åra

– Det er ikke bare gammelkommunistene i Moskva som nå demonstrerer, også i mindre byer og i andre lag av befolkningen rører det seg. I fjor var det for eksempel en landsomfattende lærerstreik, sier Natasja.

Jeltsin

Vi beveger oss så over på fenomenet Jeltsin. Enstemmig for-

kynner de tre at han ikke stemmer lenger. Det er for langt rundt som trekker i trådene. Russlands håp ligger i å få en ny president som elsker det russiske folket, og som har se og vilje til å slite.

– Når de gamle politikerne lar unge, velutdannede folk slippe til på toppen vil Russland kunne ha et håp om en ny framtid, mener Svetlana.

Svetlana rister bestemt på det når jeg spør om ikke "Russlands framtid" (ungdommen svikte Russland eller forsøkte seg i andre mer stabile land).

– Nei, vi er stolte over gode utdanningen vi får og over kulturlivet som lever videre tross krise og kaos. I russisk ungdom er det et stort potensiale, i jord enorme naturressurser. Og selv om vi stadig er mer påvirket av vestens ideer har vi klart å beholde vår egen art, tålmodighet og livskraft. Når tiden kommer er vi klare til å ta ansvar for Russland, poengterer de.

sk"

alister.

isk.

kahyttene.

Gyrid Gunnes

Vil ikke ha medlidenhet

Det eneste velferdstilbudet for russiske sjøfolk i Tromsø er Kafe Parus. Siden oppstarten i 1996 har tyske Richard von Manteuffel, russiske og norske frivillige tatt imot over 1000 sjøfolk. Årlig kommer mellom 15.000 og 16.000 russiske sjøfolk til Tromsø.

Kafeen som drives av Kirkens bymisjon gjennom oppsøkende virksomhet på fiskebåtene. I tillegg er de behjelpelig med veksling av penger og besøk til lege. De arrangerer også turer til Alfheim.

– Sjøfolkene som kommer hit sender pengene sine hjem til Russland. Norske kafeer og utesteder er altfor dyre etter russisk standard. Dessuten får mange en lønn som

ikke utgjør mer enn en tredjedel av lønnen til norske fiskere. Dette til tross for at de gjør samme arbeidet og selger fisken til samme mottak. Her får de gratis kaffe, te, vafler og leser russiske aviser.

Stolt av å være russisk

Richard von Manteuffel er daglige leder – og den eneste som ikke snakker russisk blant de frivillige. Han forteller at da han besøkte Murmansk i sommer så han ikke noe til den fattigdommen og nøden som nå har akselerert i nordvest-Russland. Han trekker frem at Murmansk, i motsetning til Sibir, er bygd opp rundt militærvesenet. Dette gjør det mer sårbart nå som den russiske hæren blir dramatisk redusert.

– Selv om situasjonen er

vanskelig, hører du dem aldri klage. De er stolte over å være

re russiske, mer stolte enn av jeg er av å være tysk. De holder fasaden. Og de vil ikke ha medlidenhet. Men de disku-

tere mer politikk nå enn før, om Jeltsin og fremtiden. Derfor tror jeg at Kafe Parus er viktigere enn noen gang her i Tromsø, sier Richard.

Og legger til at om det er noen studenter med russisk språkkunnskap som kunne tenke seg å gjøre en innsats, er han og de russiske sjøfolkene på Kafe Parus mer enn takknemlige.

Richard von Manteuffel driver kafé for russiske sjøfolk i Tromsø.

Apokalypse – Kausalitet

Man bør sette seg som mål å få en oversiktlig forståelse av apokalypsebegrepet før man behandler problematikken i forhold til religiøse skrifter og dogmer. Nedenfor ønsker jeg å skape et begrepsrom ved å gjøre et ambisiøst eksperiment.

Vestlig kultur

Enklest angripelig blir visjonen om apokalypse og undergang dersom man legger rammene for forståelse i vår vestlige tankegang og kulturhistorie. For å begynne med det grunnleggende for vår oppfatning av virkeligheten: Begrep utviklet gjennom logisk metode. Innenfor filosofi velger jeg Hegels dialektikk med prinsippet entitet (det vi oppfatter) kontra negasjon (bakgrunnen/det motsatte) for å oppfatte noe som helst. Prinsippet ligger også i antikkens filosofi, representert ved for eksempel Platons idé om den fullkomne verden av begreper, og dens skyggebilder – det som vi sanser.

Religion

Neste trinn i eksperimentet blir koblingen til kulturfenomenet religion. Menneskets forståelse kan slett ikke utgjøre noen helhet på tilværelsen (Platons Idélære/ Hegels dialektikk/Kants sublimasjonslære), og grensene mot det uforståelige blir et spørsmål om metafysikk eller filosofiens transcendentale teori (universet strekker seg uendelig eller utvider seg i både makro – og mikroperspektiv/ lysår og kvanter). Moderne vitenskap forsterker denne erkjennelsen av det uforståelige – dess mer man vet, dess mer vet man at man ikke vet o.s.v. Religion impliserer et bindende punkt mellom forstanden og det uforståelige. Bindende punkt blir tro – visshet om noe prinsipielt overskridende uten empirisk bevis eller mulighet for dette.

La oss følge resonnementet, som lar oss benytte et kristenteologisk eksempel for å lede forståelsen videre: En gitt person i vår kultursfære er først ikke personlig religiøs. I et gitt kjærlighetsdilemma får personen en fornemmelse av en overnaturlig dimen-

sjon. Følelsen av kjærlighet ikoniserer/tilsvarer Gud som er kjærlighet i kulturens ramme for religion. Derfor kommer vedkommende i en valgsituasjon (livskrise) der hun velger tro på Gud og hans sønn Jesus' død og oppstandelse og Den Hellige Ånd som talsmann hos menneskene. Altså en tro på det ufattelige. Vedkommendes livsløp kan videre settes i teologisk perspektiv der Gud (kjærlighet) er troens objekt, tro er forutsetning for visshet (erkjennelse) og håpet (om paradiset/frelse) er det som motiverer et dennesidig liv som personlig kristen. Altså har vi "postulert" kristendommens bærende elementer tro, håp og kjærlighet (bibelens rekkefølge).

Forgjengelig

En kommende apokalypse må forutsette overgang i tid og forgjengeligheten av det tilbakelagte, det som nå er. Problemet her blir å forklare at forgjengeligheten er altomfattende og absolutt utfra det spinkle skjelettet jeg har tegnet. Et forsøk til ettertanke: Troen overskrider/erstatter dialektisk forståelse der den er utilstrekkelig overfor det uforståelige. Troen induseres grunnleggende, over erkjennelse av utilstrekkelighet, fra motsetningen "det værende/det ikke-værende", eller entitet/negasjon liv/død eller eksistens/ikke-eksistens. Ergo er forgjengelighet en forutsetning for tro og tro er en absolutt forutsetning for forgjengelighet.

Vendepunkt

Til historisk/kronologisk konsekvens av modellen: Religion forutsetter oppslutning. Lavt tall på personlig oppslutning kan tyde på at få velger tro, noe som indikerer lav følelse av utilstrekkelighet. Mennesket er fornøyd med sin horisont. Viljeterskelen er i tilfelle høy for å velge tro siden den blir psykologisk overflødig. Historisk vil kulturens forskningsfront være langt framme i forhold til individets begrensninger på forståelse. Motsetningen er iøyenfallende: Når individets kunnskapsnivå blir generelt høyt, vil

dets følelse av utilstrekkelighet overfor det uforståelige gjøre behovet for tro høyere og viljeterskelen for et valg lavere. Et mulig resultat er kollektivisering av religion, eller mental ensretting. Bevisstgjøringen og kunnskapsnivået er for tiden mer potensiell enn tidligere i historien, hvis vi ser på konkrete indikatorer:

Kommunikasjonen er gjort mer effektiv gjennom teknologi. Forskningsmiljøer samarbeider bedre om forståelsesutvidelse. Hvert individ i det industrialiserte samfunn mottar flere impulser.

I dette eksperimentet kan utviklingen arrangeres under markøren "stigning av bevissthet". Virkningen blir i tilfelle høyere oppslutning om religion. Pluralisme av tro hemmer ikke ensrettingen. Religiøs "oppvåkning" er faktisk intet ukjent uttrykk i forbindelse med dagens samfunn. Et vendepunkt vil komme når tilstrekkelig mange individer tror. Troen er fleksibel idet den kan uttrykkes i alle religioner, eksempelvis kristendom –kjærlighet, Buddhisme –utslettelse av livslyst, Islam –underkastelse. Det springende punkt i lineær tid blir når religiøs sentralisme, representert ved en makt-hierarkisk strukturert undergruppe, kan forordnes utfra en kollektiv personlig religiøsitet. Verdenssamfunnet vil stå på spranget til det overnaturlige, representert ved hvert enkelt individs selvstendige overskridelse eller erstatning av dialektisk tenkesett og kognitiv forståelse. Fellesoverskridelsen av dilemmaet liv/død/uendelighet gjennom ensretting åpner veien for en lederskikkelse.

Hva slags undergang?

Det store momentet blir om det "finnes" en transcendent entitet ("Gud") med vilje til å gripe inn i menneskets situasjon. Dersom denne ikke "finnes", kan man forvente en selvutnevnt leder som tror seg selv overnaturlig (ny Messias/Antikrist, 12. Imam, reinkarnasjonen av Buddha etc.). Apokalypsen vil "oppstå" og fungere som det endelige svar på menneskets store spørsmål, og et utall av historiske assosiasjoner kan trekkes.

Nøkternt (sosiologisk) sett blir "åpenbaringen" bare et nytt eksempel på avslutningen av tidsalder eller husholdninger, tilsvarende Faraoenes tid, tårnet i Babel eller storhetstiden på Påskeøya. Eksistensialistisk (astronomisk) sett blir våre begreper om eksistens tatt ut av sin sammenheng, og vi får en dimensjonal overgang, tilsvarende The Big

Bang eller stjerners forvandling til svarte hull. Et slikt utfall vil fjerne alt "liv".

Prospektet er irrasjonelt der det utfordrer mennesket til å være bevisst seg selv og sine omgivelser og til å definere seg selv og sin eksistens utenfor vitenskapens begrensninger.

Andreas Knudsen

«The end»

I Utopia for onsdag 30. september 1998 står det en artikkel med ovennevnte tittel. Siden jeg finner bibelske tall og profetier misbrukt i den på en måte som synes ha til hensikt å vise at det var et legitimt krav Bahais profet Bahauallah gjorde på å være oppfyllelsen av Bibelens profetier om Jesu Kristi annet komme, vil jeg ta for meg å vise her at artikkelen er like uriktig som Bahauallahs krav på å være Messias. Artikkelforfatterne nevner boka *Thief in the night* (1961), og ettersom jeg selv har selv lest den, vet jeg at forfatteren William Sears prøver å bevise Bahauallahs profetkall med sitater fra Bibelen. Jeg har personlig hørt bahaiere innrømme at Sears er ukritisk, dvs. tendensiøs. Bibelvers som refererer til Jesus Kristus, omtolker Sears ukritisk til å gjelde Bahauallah i stedet. Jeg må si at det er forstemmende å se hvordan også artikkelforfatterne river Bibelens profetier og tall ut av deres rette sammenheng og lager et møl av det budskapet de til sammen utgjør. Det skal jeg vise. For øvrig har jeg funnet interessant informasjon om Bahai av Francis J. Beckwith på internett, samt i bøkene *A Guide to Cults & New Religions*, 1983, Ronald Enroth m.fl., og *Those Curious New Cults in the 80s*, 1982, William Petersen. For hånden har jeg også boka *Christ and Bahauallah*, 1972, som Bahai-tilhenger George Townshend, M.A., har skrevet. Bibelen er likevel selve kilden som viser at Bahauallah var kultmaker og ingen profet. Han var langt fra noen Messias.

Artikkelen fokuserer på 1844 og forutsetter at Bahauallah tilfredsstillt kravet om at en sann profet er et tre som bærer god frukt. For år 1844 legges til grunn at tallet 1260 rives ut av sin bibelske kontekst og omgjøres til et element som må forstås i et helt annet trosparadigma, nemlig den islamske, som begynner sin tidsregning i år 622 e.Kr. Allerede dette er en gedigen selvtekt, for Bibelen selv oppgir at utgangspunktet for 1260 er "Dyrets" komme (Åp. 13:5), og Muhammed var da vitterlig ikke noe udyr ifølge Bahai-læra.

Tallet 1260 har samme utgangspunkt som 1290 i Dan. 12:11, og dette utgangspunktet er det ødeleggende frafallet som også Paulus skriver om i 2. Tess. 2:3, det som Bibelen sier er oppfylt i år 666 e.Kr. (Åp. 13:18). La tallene være i det paradigmaet der

de hører hjemme!

Bab, som var forløperen for Bahai-læra, hadde utnevnt Subh-i-Ezel som sin etterfølger, men da denne egnet seg lite som leder, var det i praksis den eldre halvbroren hans, Bahauallah, som ledet babiene (som de ble kalt). I 1863 gjorde så Bahauallah krav på å være "den større profeten" som Bab hadde forutsagt skulle komme etter ham, men dette ville mange babiere ikke akseptere, siden Subh-i-Ezel var den som var utsett til etterfølger av Bab. Følgen var at disse to fraksjonene hadde voldelige sammenstøt. Slik kunne enhver se treets frukt.

Artikkelforfatterne bygger på den oppfatningen at Jesus Kristus vil returnere på en måte som ligner på den måten han først kom, dvs. som et menneske (Bahauallah) som det er vanskelig å se som det vedkommende virkelig er, nemlig Messias, men det viser rett og slett deres store uvitenhet om hva Bibelen egentlig lærer om endetiden og Jesu Kristi komme. Når Jesus kommer i egen person, vil det være som alles dommer på den ytterste (dvs. siste) dag. Det viser slike bibelvers som Apostlenes gjerninger 1:11 og 1. Kor. 15:51-58.

At Kristus ifølge Åp. 3:12 får et nytt navn, betyr ikke at han vil hete Bahauallah, for Jesu Kristi nye navn skal være Bånd, viser Sak. 11:14. Grunnen er at han kommer for å binde Satans forførende lærere slik Åp. 20:1-2 viser, og slik apostelen Paulus forklarer i 2. Tess. 2. Da blir sannheten sett og gjenfødselen begynner, slik Jesus forklarer i Mt. 19:27-30. Dette er dommen som han i egen skap av den levende stein i Dan. 2:44-45 vil føre over all falskhet på jorda.

Videre viser artikkelen forfatterens uvitenhet om hva Bibelen mener med "(verdens) ende", for de antyder at den må være usynlig, underforstått: en verdensende som egentlig betyr at Bahauallah har innledet en ny tidsalder, selv om de fleste ikke vet det. Dette er ren spekulasjon på bekostning av Bibelens klare lære. Es. 24 forklarer tydelig at enden innbefatter en verdenskatastrofe som kommer som straff over all falskhet og urettferdighet på jorda. Dan. 2:44 bekrefter det, og det samme gjør Åp. 16:19. Det fins følgelig ikke rom for Bahauallahs krav. De er rett og slett kjetteriske.

Rolf Olsen

Statsbudsjettet

Jeg vil gjerne få uttrykke en misforståelse angående prioriteringene på statsbudsjettet. Den generelle oppfatningen går på at sosialklienter og minstepensjonister får minst i velferdssamfunnet vårt, og at den største verdiproduksjonen foregår i privat næringsliv som tar mest. Bukken og havresekken. Årsaken til forskjellen i levestandard er altså at de som produserer minst, må godta lavest tilskudd fra de som skaper de største økonomiske verdiene. Problemet kommer inn der grupper som produserer vesentlige samfunnsverdier må tåle kapitalismens kortsynte behandling. Undervisningssektoren gjøres til

saldningspost fordi den ikke kan hevde sin rett med stort nok (penge)press. Siden utdanningsinstitusjonene ikke er noe seddeltrykkeri, klarer ikke politikerne å måle verdien økonomisk, og de tror universitet og høyskole er ren utgift. Dette går ut over studentene, som får 20.000 kroner mindre i tilskudd enn minstepensjonistene. En student som ikke bruker penger på bøker, møbler eller klær, har god råd, og da kan man jo kutte bevilgningene enda mer. Og så har man knyttet studiefinansiering til konsumprisindeksen. Da slipper myndighetene å ta hensyn til lønnsstigning og høyere levestandard el-

lers i samfunnet, slik at studentene får lavere økning av levestandard enn samtlige andre subsidierte grupper. Dessverre ligger engasjementet brakk i store deler av studentmiljøet, fordi studieprogresjon forutsetter gode karakterer til eksamen. Lesepresset er så høyt at de som engasjerer seg utenom, faller mellom alle stoler. Disse studentene pøser i hver fall ikke klingende mynt inn i statskassen. Er kompetanse og studiemessig engasjement en klamp om foten på regjeringen?

Andreas Knudsen,
student lavere grad

· kultursider

Samiske Kulturdager · Kjartan Fløgstad · Øyvind Berg · Leningrad Cowboys
Bandmaraton · Sivil Ulydighet · Fysiocup

KULTUR
KOMMENTAR

Det å høre til et område innebærer ingen eiendomsrett. Ved å studere er man definert *student*, men det å høre til universitetet innebærer ingen konsesjon på driften her på bruket. Det blir nesten som å følge årstidene; når vinteren kommer lengter man etter å studere i fred å ro - trekke seg tilbake og jobbe i faget. Når våren og høsten er der (eventuelt kalvingstida, sennegressets tid eller ragat) vil man virke og handle, bruke og brukes.

Vi nærmer oss skåbma, den mørke tiden, og temperaturene synker. Når det gjelder bonusordninger, normerte studietid og prisen på halvlitere(sic)er vi på banen, selvsagt - sektor mot sektor! Da er det lite igjen av den akademiske lydigheten. I møtet mellom ansatte, embetsverk, menigmann og student oppstår mening og beslutninger. En slik akademisk kultur er universitetet tjent med å fostre.

Som en kuriositet hadde det vært interessant å regne ut kostnadene rundt et professorat samt hvor mye arbeid som er nedlagt *lokalt* i disse stillingene. Publikasjoner og bokutgivelser er en ting, hvor blir dere av folkens - i samtlige fora? Hvor kan vi virke sammen? Her er kvinnforsk et unntak - men tilgjengeligheten er ikke gitt de fleste. I løpet av det siste året har jeg hittil kun opplevd at én fast ansatt ved filosofiseksjonen har møtt opp på Internasjonalt Seminar. Tid er noe man tar seg.

De innvidde parter kan snakke for seg - den enkelte må stå for sin habilitet i en årstid som preges av hatteleker (sjekk ut SSL lista!). Storpolitiske vyer lander med nedslag i utvalg, råd og komitéer. Nok om det. Det var dette med å høre til. Kanskje er fraværet av dette vi-gidder-å-bry-oss syndromet et symptom på hvilken tilhørighet hver enkelt student/ansatt har? Hvor ble det av den oppsøkende virksomheten? Leirbålsamlinger i Bodogaen er ingen inkluderende verving av nye medlemmer (hvor mange reelle medlemmer er det egentlig i Samfunnet? Hvor mange utenlandske studenter sitter i Studentstyret og hvordan går det med «De To Gode Nabers Råd»?) Sedvane, folkens, er en fin ting i rettslig sammenheng. Det er noe befriende forutsigbart over lovverket. Strategi, taktikk og mobilisering er også fine ord man kan lære seg. Kanskje er det rett og slett en form for sivil ulydighet dette uengasjerte publikummet utøver? Eller er det en akademisk istid?

Menn som fører

"På fottøyet skal mannen kjennes" sier ordtaket. "På fotarbeidet..." hadde vært bedre, især hvis du leter etter Mannen. Noen hevder at antall hår på brystet er den sikreste indikasjon på at du har med en Mann å gjøre, andre snakker om ansvar og modenhet. Det er med andre ord adskillig som skiller gutter og Menn. Det eneste som teller, er imidlertid at Menn kan føre.

Idet du underkaster deg et hankjønn i en dans, starter manndomsprøven. Hans foregensheter vil gi deg alt du trenger av informasjon. Er han så forsiktig og stødig at du kan danse med bind for øynene, er du garantert engasjert av en Mann. Ingen dans er for rask for ham, ingen for slow. Under de første taktene vil du forsøke å føre selv, fordi du ikke er vant med å bli ført. Med Mannens stø hånd på ryggen, blir du på uforklarlig vis vis vennet til tanken på å føres, det skjer litt etter litt. Han holder et fast tak i din høyre hånd. Han er tålmodig hvis du mister takta, og smiler pent for å fange deg inn igjen. Hans selvsikkerhet i trinnene smitter over på deg, du kjenner deg feminin og presentabel. Han trækker deg definitivt ikke på tærne! Vil andre menn danse med deg før dere er ferdige, er det du som bestemmer, men han legger ikke inn årene av den grunn. Han lar deg velge, uten synlig offer.

Når neste sang kommer, er det du som avgjør om dere skal fortsette pardansen.

Mannen har en annen vidunderlig egenskap som åpenbarer seg under dansen. Han skjerner deg fra andre pars hensynsløse knuffing og puffing. *Samtidig* er han oppmerk-

som og konverserer uførtroddent med deg. Han friter deg ikke ut om ting du ikke har greie på, men gir deg heller komplimenter, uten å bli for nærgående. Mannen er diskret parfymerert og elegant kledd. Han avviser høflig andre damer, selv når du danser med en annen mann. Når dere danser sammen, lar han deg hele tiden være midtpunktet. Han svinger deg gjerne midt ut på gulvet, alltid med et godt tak i hånda di.

Mannen er aldri nærgående, men hvis du legger hodet mot skuldra hans, støtter han deg med en hånd like ved nakkegrota. Den flytter han tilbake til ryggstøyla like før det blir klamt. Han får deg til å føle deg mer kvinnelig enn du visste at du var. Blir du sliten, fører han deg rolig til sofaen, og henter akkurat den drinken du har lyst på, uten at du behøver å be om det. Er du brystørst, er det alltid is i, som du pleier å ta den.

Når du ønsker å ta kvelden og trekke deg tilbake til ditt lune rede, holder han allerede yttertøyet ditt klart. Han gir deg visittkortet sitt idet han geleider deg forbi drosjekken og inn i første bil. Han sender deg hjem, uten å late som om han ikke har lyst til mer. Alt han gjør er til ditt beste, og han rusler fornøyd til sin egen bil og kjører hjem

til sin kjære kone som har holdt dyna varm. Idet han sover trekker han et langt sukk og minnes svakt sine fagre unge dager. Den gang han trodde at han var mann.

Unn deg en Mann - en Mann som fører.

Av Ingrid Hedlund

Samiske temadager

Fra 5.oktober til 16.oktober arrangerer Høgskolen i Tromsø samiske temadager. Det har blant annet blitt vist filmer på Tromsø Museum, kunstutstillinger og forelesninger. Med tilbud i samiske fordypningsemner tar Høgskolen initiativ både teoretisk og praktisk.

Marianne Søndmør

Et av de virkelige spennende tiltaka var muligens filmvisningene. Sosialantropologen Ivar Bjørklund deltok med filmen «Samisk reindrift gjennom åtte årstider». Filmen skildrer et livsgrunnlag, tradisjoner og ei organisering som er i ferd med å gå i oppløsning blant dagens reindriftssamer. Bjørklund drev feltarbeid på forholdene blant flere reindriftssamer i Kautokeino-distriktet fra 1994-1996. Det er ei historie som forteller om hva som skjer i møtet mellom reindrift som

tradisjonell næring og når næringa skal integreres i en norsk politisk og økonomisk virkelighet.

Tapt fleksibilitet

- Her er vi ved et tideskifte, sa Bjørklund etter filmfremvisninga. Dagens forvaltning er ukjent med det samiske kulturgrunnlaget i reindrifta.

- Reindrift har blitt regulert til et yrke på lik linje med andre sektorer under landbruksdepartementet. Før var det en kulturelt basert livsstil, i dag er det subsidier og konsesjoner som styrer utviklinga i reindrifta. Sentralt insisterer

Landbruksdepartementet på å forvalte reindrifta, og vil ikke overføre forvaltningsmyndighet til Sametinget, fortsatte Bjørklund.

Reindrifta har alltid vært preget av innsig og utsig når det gjelder deltakere. Et meget stort problem er at lovverket ikke tar hensyn til det samiske Siidasystemet. Siida-organiseringa går ut på at flere reineiere har et fleksibel samarbeid om drifta i de ulike årstidene.

I dag kan ordningen med driftsenheter og de subsidierne som ligger til grunn sammenlignes med omsettinga av fiskekvoter. På samme måte som i fiskeriene, vil den framtidige debatten dreie seg om hvem som skal ha rett til å drive reindrift.

Samisk læremiddelutstilling

I tillegg til Bjørklunds film ble de tre filmene "Erklært

samefri" av Anne-Kirsti Bjørn og "Bak dag og natt" av Paul-Andreas Simma og senere "Konstens hender" med den svenske billedhuggeren Lars Pirak vist. Pirak snakket om samisk brukskunst og hvordan man best kunne formidle den videre.

Der er to utstillinger på Høgskole; en salgsutstilling med illustrasjonsarbeider av Bjørg Monsen og en utstilling av Hans-Ragnar Mathiesen. Tanken bak utstillingene er at forholdsvis få av oss er kjent med samiske lærermidler i grunnskolen. På Tromsø museum fortsetter Høgskolen å holde forelesninger. Ring ned for å sjekke ut programmet!

Total Fløgstad

Kjartan Fløgstad var invitert til Universitetet åttande oktober for å snakke om sin nye roman, "Kron og mynt", som har fått sær gode kritikkar. Han vil at boka skal vere eit bidrag til å gi sosialismen ei framtid ved å gje han historisk dybde. Han har gjeve ut bøker i tretti år og må reknast som ein av Noregs mest rutinerte forfattarar.

Ragnhild Vik Nilsen
og Ingveig Aas

På Nordlysplanetarier sette han bøkene sine inn i ein samtidig samanheng. Han var oppteken av å skape debatt og sette pris på både gode og dårlege kritikkar.

Den nye romanen tek opp fleire tema, mellom anna tidsskifte. Under foredraget drog Fløgstad linjer frå 1500-talet og fram til vår tid. Han tok opp ulike teoriar om dommedag og sa mellom anna at "verda vil forgå i ein svart skjerm på ein PC".

Litterær elite

Han var og oppteken av at multikapitalismen skapar multikultur, som igjen avlar ein litterær elite

med ein norm for det litterære uttrykk. Samfunnsutviklinga skapar endringar i kulturlivet. Han var kritisk til kapitalismen som rådande system og held fram at den har ei framside som er avhengig av baksida, slik forsida på ein mynt treng ei baksida.

I Bodegaen

Utopia fekk og høve til å snakke med Fløgstad etter foredraget. Vel plassert i Bodegaen fortalte han at han publiserte sine første dikt i Profil og Vinduet, og at han så vart spurd om å gje ut diktsamling på Samlaget, "Valfart". Seinare drog han til Brasil og Argentina, der han vart fascinert av søramerikansk litteratur og forteljekunst. Dette dreiv han til å skrive prosa,

som han er mest kjend for.

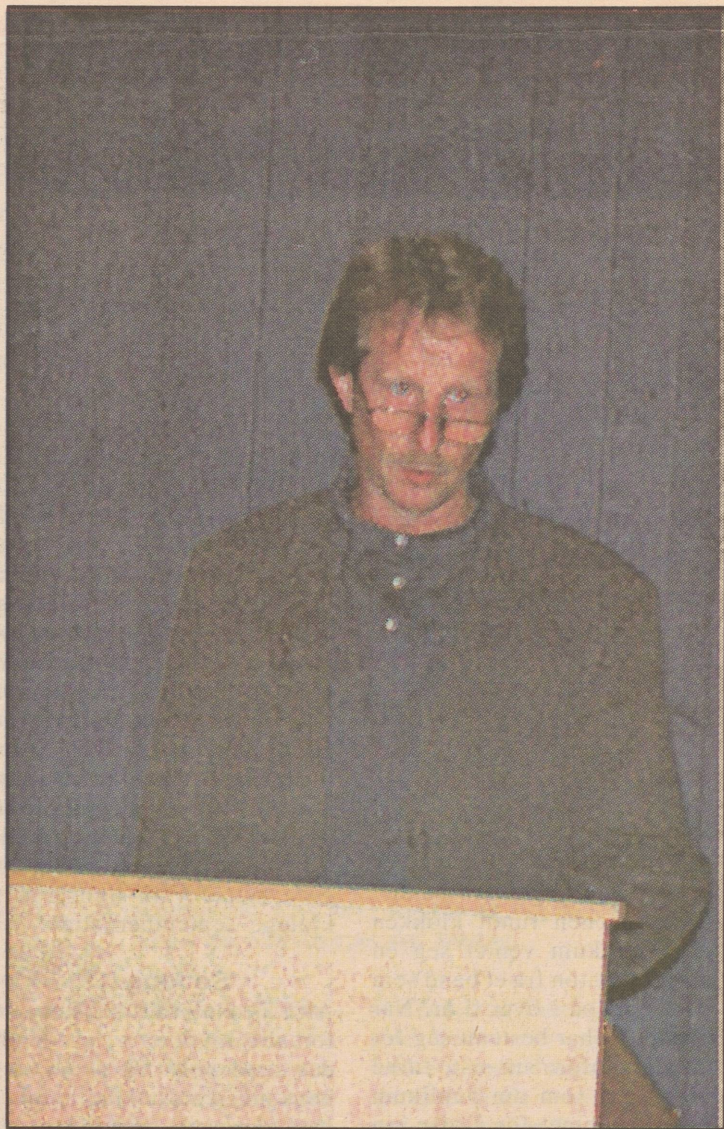
Fløgstad har mellom anna budd i Nord-Norge i seks år og var glad for å bli invitert nordover igjen. Etter å ha levert manuset til "Kron og mynt" reiste han til Sør-Amerika for å arbeide med ein dokumentar. Han fortalde at han trengde ein pause etter å ha skrive ein så omfattande roman.

Kapitalismen

Som kritiker av kapitalismen innrømmer Fløgstad at vi alle går på akkord med oss sjølve i eit kapitalistisk samfunn som vårt. Ein forfatter må underordne seg eit marknadstilpassa forlag for å få gjeve ut bøker. Men han understrekar likevel at forlaget gjev ut eitkvart manus det finn godt nok. Han meiner og det er bra at det finst nynorskforfattarar utanfor Samlaget, for å hindre ei ghettoforming.

Når det gjeld framtida til litteraturen, svarer han at skriftera er så knytt til arket at internett ikkje utgjør nokon trussel.

Kjartan Fløgstad snakka om si nye bok "Kron og mynt".

Volleyballturnering versus karneval:

Fysio- Cup slår til igjen

Verken Anabole Hormonoider, Chicago Dope, Sexgate, På jakt etter musa, Sirkus Viagra eller Akkarvika Høtt & Bløgg klarte å framvise volleyballprestasjonar på internasjonalt toppnivå i samband med Fysio- Cup 98.

Hallgeir Løland Torpe
(tekst og foto)

Konkurransen om mest sportsleg fiasko var knallhard. Samtlege lag prøvde seg. Men Radiograf 98 fekk som fortent denne heidersprisen tildelt. Det beste laget i turneringa vart likevel ein gjeng halvstuderte sivilingenørar.

Love Makers spreidde

kjærleikens amorøse gladbudska med pil, boge og søte drops. Englane frå fysioterapi kull 96 klarte med sitt publikumsfriere å skaffe seg prisen for beste kostyme.

Sex og politikk

Det blir stadig hevda at dagens studentar stort sett er politisk uengasjerte. Men Bio 97 alias Sexgate gjorde slike uhyrlege påstandar grundig til skamme. Laget fekk forresten tilkjent pris for beste kamprop. Verdsborgarar som Bill Clinton, Monica Lewinsky og Kenneth Starr hadde faktisk i sakens anledning tatt den lange turen heilt i frå makta sine korridorar i Washington DC til dei to vesle gymnasstikkisalane på Sør-Tromsøya.

Impotens er derimot det som engasjerer førskulelærarstudentane no til dags. Sirkus Viagra skapte blest med

alle sine sexfikserte abligøyer. Og det moralske forfallet ville ingen ende ta blant volleyballentusiastane, spesielt etter at Ergo 97 tok til å praktisere S&M openlyst framfor eit svært sjokkert publikum.

Ja til Studentidrettshus

Leiar for Fysio- Cup 98, Beate Kvarmo, seier seg godt fornøgd med eit arrangement og reknar med at det vil bli eit netto driftsoverskot på nærmare 100 000 kroner. I 1997 vart resultatet 70 -80 000 kroner og dermed blir det studietur til Budapest for årets avgangsstudentar ved fysioterapi. Årets studentarrangørar har enno ikkje bestemt seg om eit reisemål, men "lengst mogeleg vekk" var omkvedet som gjekk igjen blant alle dei Utopia var i prat med.

Fysio- Cup har etter kvart blitt eit relativt stort idrettsarrangement. Det blir opplyst at også i år var det altfor mange påmelde lag som ikkje fekk vere med. Faktum er nemlig at plassproblema lett oppstår når situasjonen er at 48 lag og nærmare 500 studentar befinn seg i Lærarhøgskulen sine lokaler samtidig. "Eit studentidrettshus hadde vore ypperleg med tanke Fysio-Cup", hevdar Beate Kvarmo og akkurat det er nok ein synspunkt samtlege studentar vil seie seg samd i.

Kenneth Starr, Monica Lewinsky og Bill Clinton var med på Fysio- Cup 98

Dette er Fysio- Cup:

- Tradisjonsrik volleyballturnering arrangert av fysioterapi sitt andre kull årleg.
- Overskotet ved turneringa finansierer neste års studietur, då desse blir avgangsstudentar.
- Arrangementet er først og fremst opent for studentar som soknar til MH og Høgskulen i Tromsø.
- Målet er å ikle seg festlege kostymer, herunder å ha det artig på gymsal 1 og 2 på Lærarhøgskulen.
- Etter volleyballturneringa blir det høg partyføring og låg moral.

Det viktigaste på Fysio-Cup er å delta.

Siste farvel: CC Cowboys takker for seg

Onsdag 30. september holdt CC Cowboys sin avskjedskonsert for tromsøpublikummet. Rundt 350 hadde møtt opp for å hylle sine helter for siste gang.

André Kvernhaug
og Asbjørn Moe
(tekst og foto)

Stemningen stod nesten i taket på Sub Sirkus da bandet entret scenen rundt klokken 23. Publikum ventet seg en slagermaraton fra et band som har holdt på i over ti år. Når bandet nå har bestemt seg for å gjennomføre sin siste turné virket det som om publikum hadde kommet for å vise sin respekt.

– Vi merka det på publikum at de var kommet for å ha det gøy, sier bassist Håvard Eidsaunet.

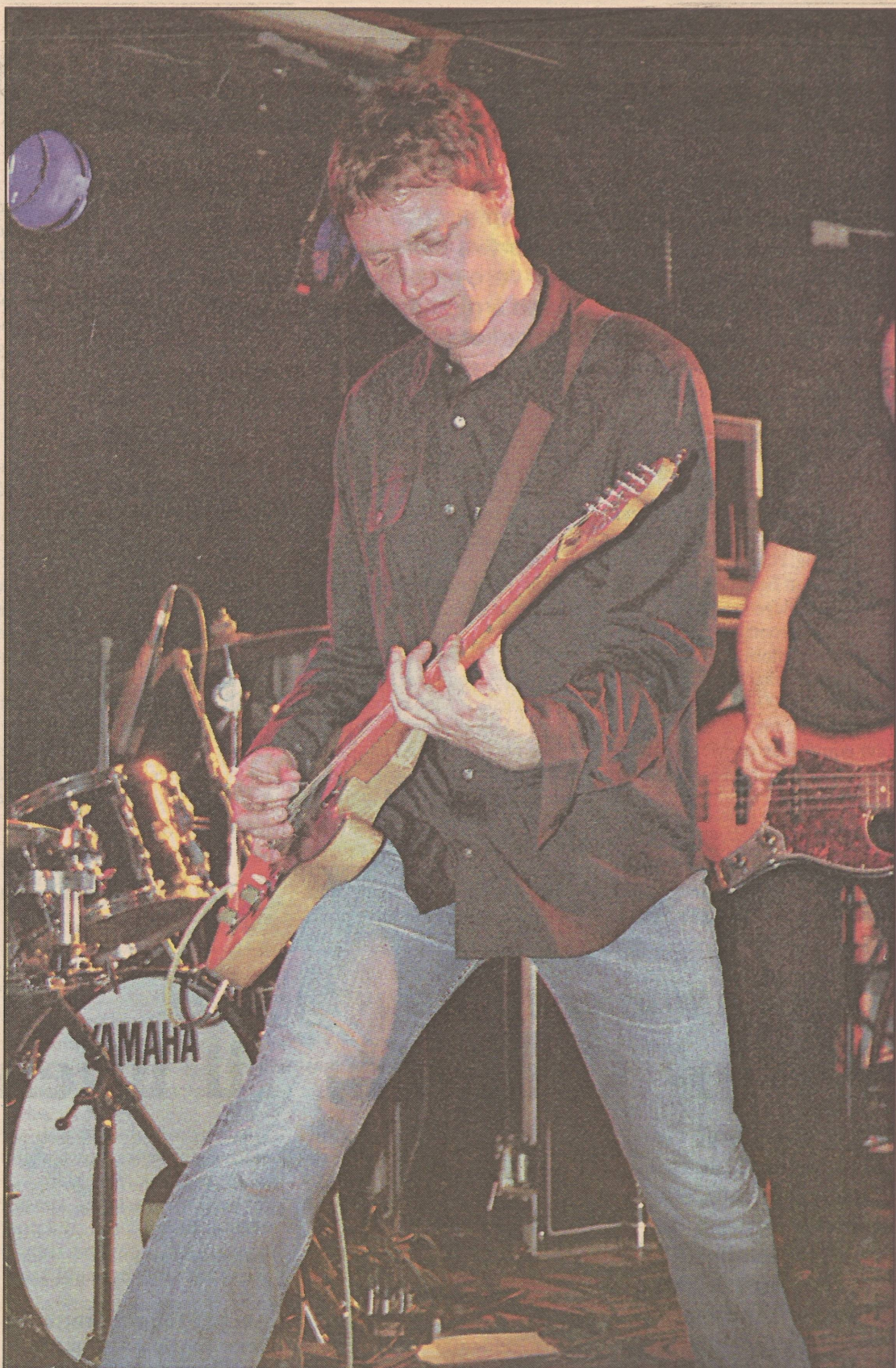
Vill vakker våt

Publikum bestod av både hylende småjenter fra Tromsdalen, og ruteskjortete stødigheter med 42 i livvidde som tidlig viste hva de ville ha. De krevde slagere på løpende bånd; og det fikk de... etter hvert. Etter tyve minutter med fastsatt repertoar var det klart for en drøy time med ekstra-

nummer. Kåbboiene fra Fredrikstad ga publikum akkurat det de ville ha. Stemningen i salen steg, karane svetta på ryggen og jentene var heite dei og. Etter alt å døma kunne også dama i baren seia seg nøgd med kvelden. Sutlevatn rann i strie straumar gjennom både laryngale og distale oppningar, trekkruta mellom salen og tømmerrommet var til tider sterkt trafikkert, men trøkket mot scena var heile tida stort. Publikum sang med, og PA-tårna dansa heftig til siste rytme vart slynga ut i kjølege septemberratta.

So long...

Alt i alt ein svært bra konsert for alle involverte, på detta, det siste poff frå CC Cowboys musikalske knallbombe. Dei gler seg, kåbboiane, til ein lengre ferie og eit liv på trygg avstand frå teleobjektiv, teite journalist spørsmål og fulle innpåtregjande fans på den lokale puben. Litt vemodig også. Kanskje. Oppskrifta på ei vellukka avslutning på karrieren, er å gi seg friviljug, medan ein framleis er i nærleiken av toppen og det er litt moro å stå på scena. Dessutan har dei allereie funne seg koner, så kvifor piska eselet unødig? Utopia ynskjer alle folk lukke til i nye tilvære. Og zum schluss, ja, CC er ferdig.

Slik ser Grønneberg ut på sitt beste. Vill, vakker, våt.

CC Cowboys spilte sin aller, aller, aller, aller siste konsert i Tromsø... foreløpig. De spilte på hele sitt spekter av hitlåter.

PJ Harvey: "Is This Desire?"

Island records

Etter at PJ Harvey i 1995 slapp mesterverket "To Bring You My Love", ble hun av mange omtalt som nittitallets mest spennende kvinnelige artist. Derfor var forventningene mine skyhøye til "Is This Desire?". Disse forventningene innfrir ikke Harvey helt.

Musikalsk har Harvey roet seg betydelig siden de første platene, men tekstene er like desperate som noen gang. Flere av sangene handler om tragiske kvinneskjebner, slik som prostituerte "Angelene" og "Joy", der Harvey skriker "no hope for Joy" med fordreid stemme.

Det er tydelig at Harvey har latt seg inspirere av tekno, og hun kommer stort sett godt i fra å ha blandet dette inn i blues-rocken sin. Hør bare på sigelen "A Perfect Day Elise" der programmering og ekte perkusjon kombineres til å lage en stilig og drivende rytme. Jeg må også trekke fram "Angelene", en ulidelig trist og vakker ballade, som jeg mener er platen beste sang.

Dessverre er platen litt for ujevn, det er flere sanger som ikke holder nivået på det vi er vant med å få servert fra denne dama. Og av og til eksperimenterer Harvey litt vel mye med teknostøy.

Men for all del. "Is This Desire?" er en bra plate, selv om den ikke vil stå som det beste PJ Harvey har laget.

Erlend Bønes

A tribe called quest: "The love movement"

Jive

Ja guttene har gjort det igjen, de har kommet med et nytt album, det vil si det femte. Denne gang kan jeg dessverre ikke si at det blir bedre og bedre. For deres nest siste album "Beats, rhymes and life" er en ufattelig bra plate, og den kan nesten ikke bli bedre.

Den nye skiven inneholder 15 sanger. Ikke alle låtene er like, bra eksempel på dette er sang nr14 "the love", den er direkte kjedelig!

Forøvrig har gruppen med seg noen gjester. Etablerte gutter som Trugoy fra gruppen De la soul. Ellers spiller Ali Shaeed bass på en del av sangene, Jay Dee og Tip spiller keyboards og kid Spanky på gitar. Faktisk vil jeg påstå at sang nr 3 "da Botty" er en av de bedre på dette albumet, men også denne sangen er sånn passe. Albumet bærer preg av lite variasjon. Enkelt og greit vil jeg si at hele albumet faktisk er kjedelig.

Edel Cecilie Disch

Høyt hår og høy stemning

For andre gang dette semesteret var det finsk musikalsk besøk i regi av Studentsamfunnet. Sist var det 22 Pist-pirkko, med en konsert preget av mangel på humør og dårlig kommunikasjon med publikum. Lørdagens opptreden med kultfenomenet Leningrad Cowboys ble en opplevelse av helt motsatt karakter. Jeg har sagt det før og sier det igjen: Finner er rare. Men disse gutta er mer enn rare. De er steike sprø!

Håvard Stangnes
André Kvernhaug (foto)

Ta et par kvadratmeter sibirisk traktorv, noen helflasker vodka, en halv tank traktorbensin og den norske befolknings totale hårsprayforbruk de siste fem årene - tilsett et utvalg gamle kjente dansebandlåter og en balalaika. Hva blir det? - Leningrad Cowboys!

Ikledd håndmalte rød- og hvitstripete dresser og hårsveis som kan drepe et menneske på langt hold, entret de ti brødrene i Leningrad Cowboys scenen på Lysgården. Med seg hadde de sine to søstre, Svetlana og Tatjana, som stod for de koreograferte innslagene, og en traktor med innebygd slagverk. Det ble en uvanlig konsertopplevelse for det Tromsøske publikum. Med ganske plump humor, som tidvis grenset mot det patetiske leverte finnene et forrykende show. Hadde tolv normalt utseende personer lirt av seg så mye tull hadde det hele fortont seg rent pinlig. Det ble det derimot ikke. Leningrad Cowboys har oppnådd kultstatus over store deler av verden og flyter på et image ingen, selv ikke Utopia, kan ta fra dem. Har man pannelugg på opp mot halvmeteren i fremad retning og ditto sko kan man egentlig til late seg det meste. Det gjorde de også.

Show og atter show
Å gå på konsert med Leningrad

Cowboys forutsetter at man legger forventningene om en "normal" konsertopplevelse hjemme. Musikalsk sett er ikke Leningrad Cowboys spesielt banebrytende. Et relativt standard, litt rocka dansebandrepertoar med et par tjolapoptjolahei-balalaikalåter er vel ikke akkurat tilstrekkelig til at man skal kunne kalle det musikalske innholdet interessant. Men en kveld med våre brødre fra øst dreier seg først og fremst ikke om musikk. Låtene fungerer mer som kulisser til det som er hovedsaken; show, show og atter show. Raljering med gamle slagere, blant annet "Smoke on the water" i balalaikaversjon, "Sweet home Alabama" og "Always look on the bright side of life" tok publikum til stadig nye høyder i løpet av de knappe to timene konserten varte. Vi fikk koreografert kumelking til kōntrikomp, moonwalk med sko størrelse 65 til "The way we walk" og trommesolo forkledd som oppstart av traktor. For å få farkosten i gang måtte trommisen fylle på mer "traktorbensin", eller øl, som noen velger å kalle det. Svetlana og Tatjana, som for øvrig visstnok har prydet forsiden på henholdsvis "Save the Whales Magazine" og "International Cooking Magazine", også de med relativt kreative frisyre smilte og danset folkedans og twist til den lille sølvmedaljen. I tillegg var de et pent, lite estetisk tilskudd til de ti mannlige Cowboys.

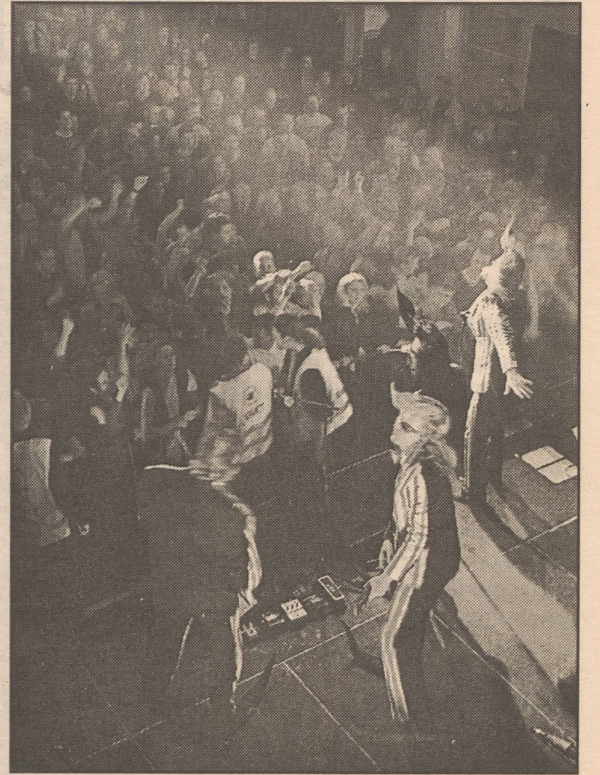
Voksent publikum

Aktivt inn-tak av fluidum var også nødvendig hos publikum for å kunne ta helt av sammen med finnene. Men det gikk nok hardest ut over vinbeholdningen. Til å være et studentarrangement

var nemlig andelen studenter blant publikum overraskende liten. Det var i stor grad de godt voksnede kveld på lørdag. Det faktum at det var nesten tomt for vin i baren allerede før konserten taler sitt for at ungdommen ikke kjente sin besøkelsestid. Men høy gjennomsnittsalder til tross; Leningrad Cowboys klarte å få temperaturen til å nærme seg kokepunktet i Lysgården. Tenåringsbarna hadde vridd seg i skam hvis de hadde fått se mor og far hoppe som gale til finnenes heavyversjon av "Those were the days".

Sløve tromsøværinger

Kun drøye fire hundre sjeler hadde funnet veien for å oppleve Leningrad Cowboys sist lørdag. Muligens var det landskampen mel-

Leningrad Cowboys leverte et hårreisende show på MH-bygget sist lørdag.

lom Norge og Slovenia og påfølgende gledesrus som gjorde at folk holdt seg unna. Tromsøs konsertgjengere burde imidlertid være mer taknemlige for den innsatsen Studentsamfunnet legger ned for å trekke internasjonale artister til byen, og stille opp når mulighetene for en gangs skyld byr seg. Hvis arrangementene fortsetter å gå med underskudd, som jeg regner med at lørdagens konsert gjorde, blir det neppe økonomisk forsvarlig å hente opp så store band i framtiden. Vi som benyttet oss av muligheten denne gangen fikk en opplevelse vi kommer til å huske lenge, om ikke musikalsk, så som en jævlige bra fest.

Hvis jeg hadde kunnet, tror jeg jammen jeg hadde begynt å spare luggen, jeg også!

Safet!

Radarimprovisatørene Tuft og Eia gjestet Ishavsbyen.

- Ikkje på innpust!
hylte en publikummer
som inhalerte nikotin
da Eia reiv i en påmm
fritt.

Edel Cecilie Disch

Man trygt si at de safet - Harald Eia og Bård Tuft - forrige lørdag på Aud.Max. Det var ingenting nytt å se, men publikum fikk det de ville ha med stå-opp komikeren Thomas André, Jan Tore og Vidar fra Arendal, Hirkas Krangas fra Latvia, Finn Kalvik-nyhetene og ikke minst narkomane Jarle som bidro stort til at showet ble en suksess.

- Harstad blir for langt
nord

Etter showet var vi så heldig å få noen ord fra suksess-gutta.

Det første vi spurte om var hvordan det føltes å gå over til skuespilleryrket fra å være en akademiker.

- Det må du spørre han om! (sier Bård)

- Det er ganske hardt. (sier Harald)

- Jeg blir mye mobbet av de akademiske vennene mine, men jeg er jo mer kjent enn dem, så det er vel derfor de mobber meg.

Vi spurte også om de var fornøyd med kveldens publikum.

- Det var et fantastisk publikum, sier Tuft

- Ja, vi følte at folk lissom hørte etter, skyter Eia inn.

"Gutta" ser rimelig trøtte og slitne ut, og det siste spørsmålet jeg stiller er om de rett og slett er trøtt.

- Vi er slitne etter å ha gjennomført tre show på rad fortsetter Bård

- Det hadde vært fint å kvikke seg opp på litt narkotika, men jeg finner ikke noe her i Tromsø spøker en blek Harald Eia til slutt.

Prest og fut er det vi ler
av

Første høydepunkt kom fra Jan

Tore fra Arendal, spilt av Harald Eia. Jan Tore forteller om sitt parti Hvit valgallianse og om deres partiplan som blant annet inneholder sterilisering av mørkhudede. En fra publikum (Anita) er så (u)heldig og blir trukket opp på scenen, Jan Tore henger en hvit plakett om halsen på henne, og deretter demonstrerer han via en tegning hvordan en steriliserer kjønnsorganet. Han er også flink til å slenge ut spydige kommentarer til henne som:

- Du din kaaaate satan!

- Si meg hvor mange gutter du har lagt med!

- Du er så søt at det går for meg.

Skjeggete med fiskelukt

Narkoman: Stemningen er nærmest på toppen da narkomanen Jarle fra Åpen Post entrerte scenen, og publikum eksploderer. Også i denne sketsjen blir en uheldig publikummer (Siv) dradd opp på scenen. Jarle skal nemlig gi vekk skjert sitt til en trengende, og dermed så ringer han hjem til moren hennes, for å spørre om hun kan trenge et skjert. Dette slo virkelig an

hos publikum.

- Selv var vi mest fornøyd med sketsjene til Jarle, forteller Bård etter showet.

- Og vi i fylkeskommunen Nyhetsoppleseren: Johan Dalgren med Finn Kalvik-nyhetene var også på plass, for å få den perfekte stemningen blant publikum, noe han klarer med glans.

Eia var vi der!

Showet avsluttes med selveste Drømmesangen og publikum tar helt av, noe også Harald Eia gjør ved å slenge seg ut i massen av publikum.

Da de er ferdig får de en hysterisk velfortjent trampeklapp.

Som aller siste nummer, vi kan kalle det et ekstra-nummer parodierer Tuft og Eia Olufs vitser om Fogden og futen, som heller ble mislykket.

Litt over én times langt show er over, og denne gang klarte de det med glans.

Man kan trygt si at vi fikk valuta for den 150 kroners dyre billetten.

Fotomaratton:

Fotoentusiaster, glæd eder!

Torsdag 15. og fredag 16. oktober arrangerer Øyet som Ser, nemlig fotoklubben, fotomaratton for alle interesserte.

Irene Foss

Marianne Nyegaard (foto)

Fotomaratton er en litt spesiell form for fotokonkurranse. To dager stilles til rådighet for deltakerne, der seks ulike temaer skal tolkes fotografisk. Selve temaene holdes hemmelig til konkurransedagen, men tidligere år har stikkordene blant annet vært "portrett", "natt" og "forfølgelse".

Film utleveres

Ved innbetaling av påmeldingsavgiften utleveres en Dias lysbildefilm med 36. bilder. Det vil i praksis si at hver fotograf har anledning til å bruke seks bilder på hvert tema. Filmen leveres inn og framkalles på fredag. Senere på kvelden samles deltakerne på universitetet, der hver enkelt skal velge sine seks temabilder.

Mens fotoentusiastene mesker seg i pizza og øl legges bildene fram til avstemning. Kampen vil stå mellom de tre beste bidragene i hver kategori.

Påmelding

Frister ideen er det bare å stikke innom fotoklubbens lokaler torsdag mellom 12.00 og 14.30. Lo-

Torsdag og fredag arrangerer fotoklubben Øyet som ser fotomaratton for alle som vil være med.

kalene befinner seg i kjelleren på Hovedgården, ved siden av Bodegaen. Det presiseres at konkurransen er for alle. Med andre ord; har du lyst har du lov! Har du interesse for å ta bilder, en viss kreativitet og eget kamera er du

kvalifisert. All informasjon om innlevering av bildene får du ved påmelding. Både tidspunkt og sted, samt fredagskveldens program og konkurranseregler. Som medlem av fotoklubben betaler du 110 kroner, for ikkemedlem-

mer er prisen imidlertid 130 kroner. Både diasfilmer og framkalling av bildene dekkes av påmeldingsavgiften.

Premier

Det lokkes med flere premier.

Beste bilde i hver kategori premieres. Dessuten vanker det en godbit for den person som totalt sett oppnår flest poeng for sine bilder.

Dette blir gøy!

Øyvind Bergs verden

Ragnhild Vik Nilsen
(tekst og foto)

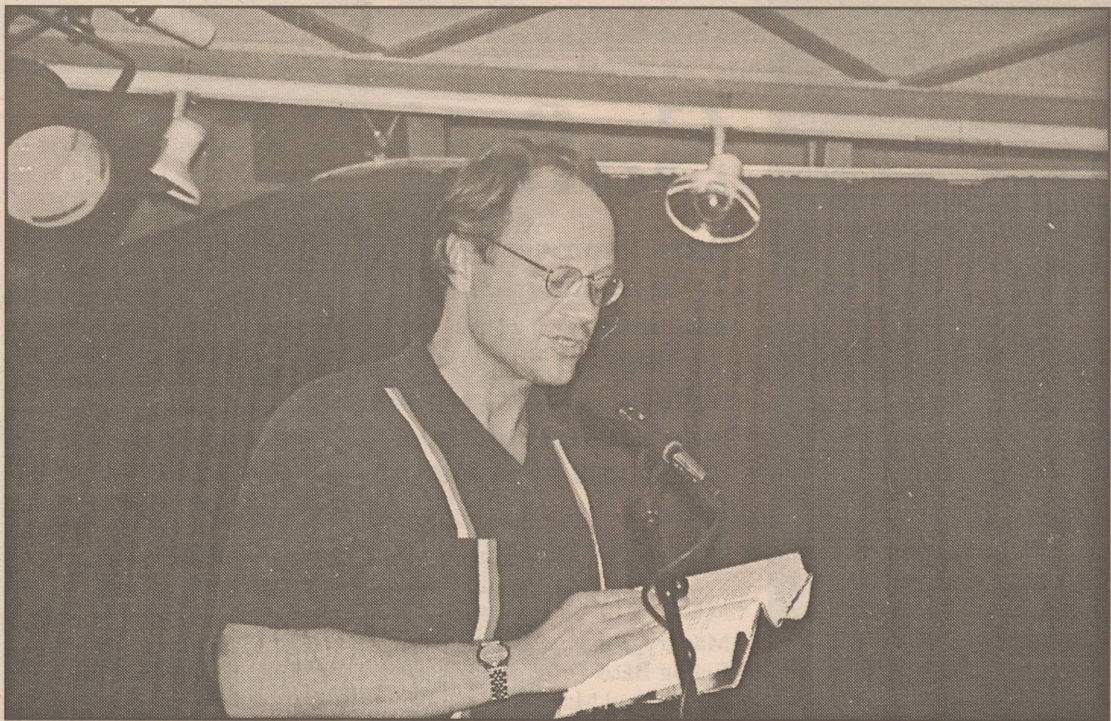
Mens løvet faller i stille spiraler mot asfalten, går vi inn dit Øyvind Berg lar sine ord og papirlapper flagre fra podiet. Han viser oss Hamlet slik han ser ham i oversettelsen sin. Vi dras inn i Paul Celans triste verden, vi lar asken etter Celans mor legge seg i håret. Det er ikke vanskelig tilgjengelig, men så rett fram som noe kan sies uten å bli banalt. Øyvind Berg gir liv til ordene der oppe på scenen, og på et vis gir ordene liv til ham.

Sjelden møter man en forfatter som behersker kunsten å stå foran et publikum, å leve seg inn i teksten, slik han gjør det. Hans egne tekster er fulle av humor, med et alvor under. Men så er han også mer enn

forfatter. Sammen med resten av teatergruppa "Bakruppen" turnerer han i mange land. Han bodde dessuten i Tromsø da han debuterte med diktsamlingen "Retninger" i 1982. Oktoberprisen og Brageprisen har han også fått. Foruten diktsamlinger har han gitt ut gjendiktninger og skuespill.

Han er en allsidig person, men aller viktigst er den opplevelsen han gav oss torsdag åttende oktober på Litteraten, Teaterkafeen. Vi går ut i Tromsøs høstgater mens vi børster asken fra håret og plukker papirlapper ut av munnen. Tilbake finnes bare disse ordene han gav oss og som fortsetter å svirre rundt inne i hodene. Som du ser.

Øyvind Berg leste sine egne tekster på Litteraten.

Studentrabatt får du hos:

Brødrene Johannessen AS
Vigdis Parfymeri & Hudpleie
Urmester Noralf Andersen
Arctic Bilutleie AS (AVIS)
Interoptikk Brillehuset AS
Intersport Sportshuset AS

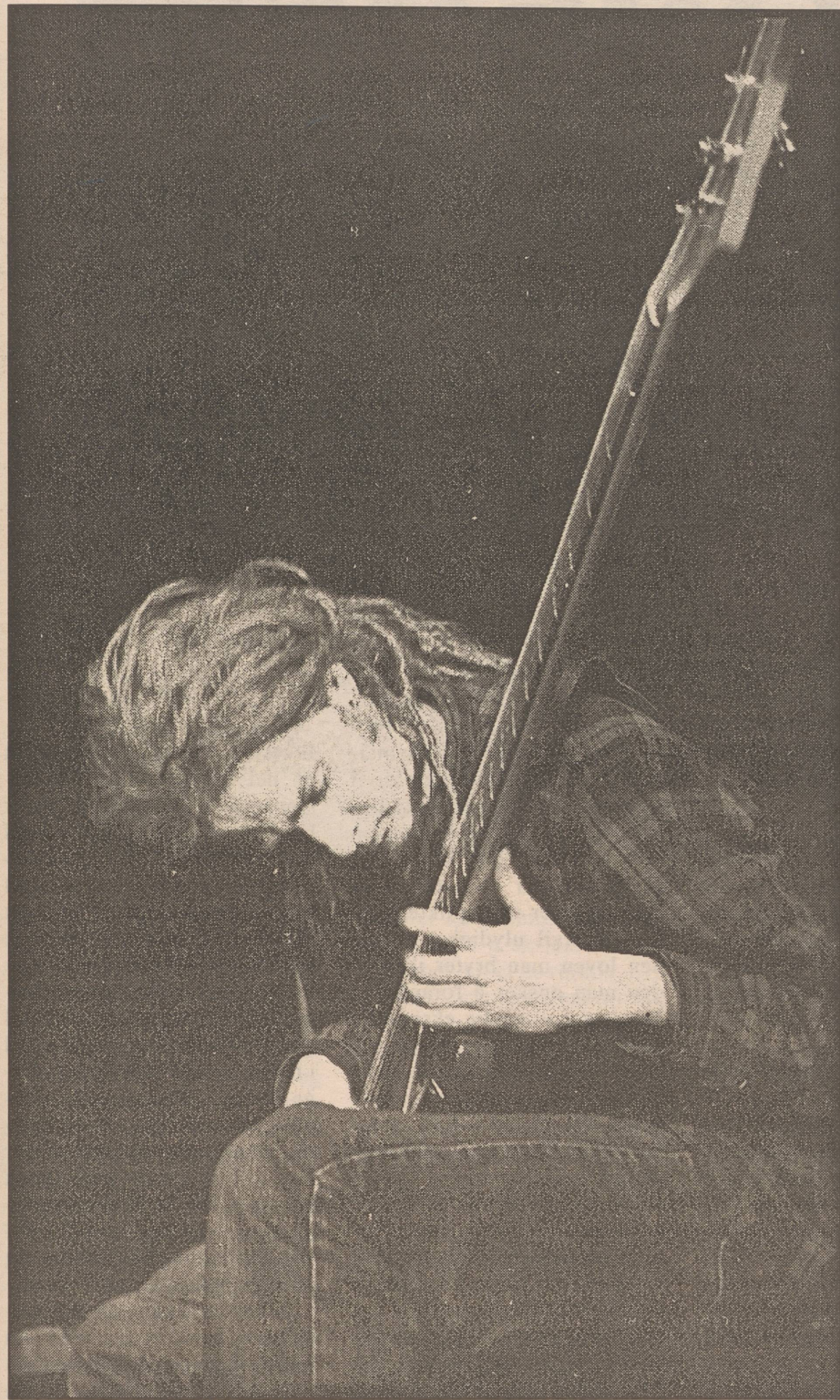
Nordix Data AS
Bowling & Squash
Skomakeriet
Madrasshuset AS
Britt's Boutique

Skinnmesteren
Free Record Shop
J.M. Hansen AS
Peppe's Pizza
Chr. Hansen AS

Jensen Sko
Studio 7
Taras
Vandrer'n
Café Domus
I. Austad AS

Bandmaraton på Mackkjelleren

Vi vil ha flere band!

Bandene fikk ikke lov til å spille harde låter, og vi fikk en oppvisning i harmonisk popmusikk. Selvlaget tone og tekst gjorde opplevelsen ekte og ny. Sørstats stemningsmusikk, tungrockballader og funky trønderpop lagde et glimrende potpurri for nærmere hundre oppmøtte.

Andreas Knudsen
Asbjørn Moe (foto)

Arrangør Torjer Olsen-Berglund proklamerte at kvelden var historisk i sitt slag med tre splitter nye band i bandgruppa på "det store" samarbeidsprosjektet med Mackkjelleren. Først på scenen spilte studentbandet I Gone Blank halvakkustisk low-fi med stor innlevelse. Bandet består av kassegitar, elektrisk sologitar, el-bass og trommesett. Med vakkert klangbilde gjorde bandet en ganske lavmælt opptreden. De spilte for første gang offentlig, og vokalist Mona Wolf med bivokal og gitarist Siv Kjersti Pedersen skapte lun atmosfære med sjarmerende tostemt melodi. De første to låtene "Here is" og "Stranger" ledet tankene mot Alanis Morissette og The Murmurs i en melankolsk kombinasjon. I Gone Blank viste tydelig potensiale da stilarten skiftet og ga linjer tilbake til psychedelia rundt skiftet 69-70. Gitarist Terje Dorvik kjørte plutselig override på vokalen og eksperimenterte med atonale melodiganger. Lydbildet var fascinerende kreativt og antyder særegenhet samt egne bein å stå på. Sammen med ledige overganger og dype gitarharmonier var publikumsappellen frapperende. Hvis samkjøringen på vokaler blir bedre og bandet får en adskillig mer selvsikker framtoning, kan det utvikle bunn-solid karakter.

Heavy Metal og Jetmotor

Stakkars Micro Groove fikk beskjed om ikke å spille blytungt, og det var visst deres stil som ble slengt på sjøen da. Med perkusjon, bass og gitar ble oppsynet ganske komisk til balladene de måtte spille. Tekstene var deprimerende om kjærlighetssorg og jegets sammenbrudd. Vokalist og gitarist Ole Stian Pettersen sang i "Agony": "Lost again/because of

you/with a darkness to meet/because of you" og uttrykte kveldens svarteste budskap. Til gjengjeld hadde artistene et artig image og klarte å vinne publikum gjennom improvisering og god selvtillit.

Bandkvelden tok en helt ny vending da Jetmotor trådte podiet fullt utkledd i dresser med 70-tallsnitt og skjorte og snipp. Vokalist Håvard Stangnes tok publikum med storm da bandet viste overlegen teknikk og samspill og overbevisende vokal. "Tenk at en så liten hjerne skal trenge så mye plass" sang Håvard om bakrus i første sang, som var både original og humoristisk. Showet var gjennomført med stor selvsikkerhet og mange effekter. Håkon Rundberg spilte både syntner, saxofon og harmonica, og Nina Soleng optrådte som estetisk tilskudd til scenebildet. Jetmotor spilte flere låter enn de andre bandene på Mackkjelleren, og etter at den første begeistring var etablert, sank initiativet noe i musikken. Stilen var fortsatt funky, men for mange virkemidler gjorde at lyden virket litt overmettet, og man fikk følelsen av at konserten var den siste på en lang turné. Stemningen ble stadig lunere og uten de store overraskelsene, og feilfritt spill med jevn energi gav et mer monotont inntrykk. Siste låt handlet om "en mann som veldig ofte trengs, men som veldig sjelden er til stede -Supermann!" og gav nytt liv til publikum. Den hadde mer egenartig vittig tekst, og etter talebride og lengre etterspill gav Håvard Stangnes en perfekt plassert septimakkord som avslutning til en alt i alt upåtakelig opptreden.

Bandmaraton ble samkjørt med jazz- og bluesbandet til Britt Eva Løkkemo, og det ble skapt antiklimaks med dixieland og sakte blues. Neste bandmaraton kommer med flere nye band på Mackkjelleren torsdag 22.

Kontinental jazz i Tromsø

Andreas Knudsen
Irene Foss (foto)

Jeg sitter på Jazzis i Køben en kald høstdag midt i semesteret sammen med Tuborg og ravnede studentradikalere. Det er umulig å spille detaljert fordi publikum er ignorant og høylytt. Kampen står mellom sterke musikere og kritiske tilhørere. Da Vindaloo spilte i Tromsø forrige søndag, hadde de et høflig publikum med stor oppmerksomhet og sans for tradjazz. Den norsk-svenske gruppen bød en nostalgisk-melankolsk musikkopplevelse med fremtredende, intens baryton-sax og rent lydbilde i tradisjonell jazzdrakt. Steinar Raknes fra Urban Connections spilte kontrabass svært personlig og uperfekt. Svenske Per Johanson spilte både sax, klarinett og bassklarinet enkelt og klangfullt, og Paal Nilssen-Love fra Oslo holdt et potent synkront

slagverk. Spillergleden til Vindaloo avvæpnet all mulig motvilje fra publikum, som fikk servert helt uvanlig jazzstandard til å være i Tromsø. "You see" av Steinar Raknes slo kanskje best an med stor stemning og assosiasjoner til sentrale jazzmiljø, kanskje i Tysk 20-tallsdekadanse eller engelsk etterkrigsjazz.

Konserten var ledd i en landsomfattende turné som går videre til Oslo og Stavanger. Hvis jazzklubben klarer å booke flere band på linje med Vindaloo, kan vi se for oss høyere oppslutning om og større bredde i jazzmiljøet i Tromsø i det hele tatt.

Vindaloo spilte kontinental jazz forrige søndag.

Sivil ulydighet

– det vanskelige valget

Du har sikkert sett det før: Miljøvernere i islendere som klamrer seg fast til anleggsmaskiner, eller mødre som stopper trafikken i barnas skolevei. Kanskje har du ennå et vagt bilde av Amnesty-aktivister i gule t-skjorter, og politi som bærer bort demonstranter under Alta-aksjonen. I pressa skriver de om ulovlige aksjoner, ofte etterfulgt av fordømmelser. -Men ingen sier noe om hva sivil ulydighet egentlig er.

Mette Strengenhagen

Først og fremst handler sivil ulydighet om samvittighet. Dette er det sterkeste virkemiddelet et enkeltindivid eller en interessegruppe kan ty til for å fremme en sak. Når din egen samvittighet og moral kommer i konflikt med en lov eller et lovlig fattet vedtak, og du ikke når fram i demokratiets uoversiktlige kanaler, kan det bli aktuelt å bryte loven. I Norge ble debatten rundt sivil ulydighet spesielt aktuell med Mardøla- og Alta-aksjonene. Dermed er det ikke sagt at sivil ulydighet startet med dette. Historien er rik på eksempler på grupper som har tatt det alvorlige valget og kjempet fram lovendringer og samfunnsretter.

I Storbritannia arrangerte Suffragettene store demonstrasjoner i gater og på valgsteder i tida før 1.verdenskrig. Både på lovlig og ulovlig vis forsøkte de å få politikerne i tale. En aktivist ble drept da hun kastet seg foran kongens hest på et Derby-løp. Suffragettene ulydighet ga britiske kvinner over 30 stemmerett i 1918.

I 1930 ble seksti tusen av Mahatma Gandhis tilhengere ar-

restert i forbindelse med en ulydighetskampanje mot det engelske saltmonopolet. Gandhis ikkevoldelige aksjoner ble et viktig ledd i frihetskampen som til slutt resulterte i Indias selvstendighet. Og da Martin Luther King mottok Nobels fredspris i 1964, hadde den amerikanske borgerrettsbevegelsen en lang tradisjon med bruk av sivil ulydighet som politisk virkemiddel bak seg.

Her hjemme på berget har vi heller ikke sittet med henda i fanget når vi følte at noe var galt med demokratiet. På tredvetallet tok Bygdefolkets Krisehjelp i bruk sosial og økonomisk boikott, i tillegg til massemobilisering av folk, for å hindre myndighetene i å gjennomføre tvangsauksjoner. I noen tilfeller ble det kraftige sammenstøt mellom demonstranter og politi, men det finnes eksempler på bønder som fikk beholde gården sin.

Uten arbeiderbevegelsens mange ulovlige streiker og andre ulydighetsaksjoner i mellomkrigstida er det tvilsomt om fagforeninger og arbeidstakere hadde hatt streikerett i dag. Og under krigen aksjonerte både kir-

ken og lærerne mot krav om nazifisering fra okkupasjonsmakten, mens folk flest brøt pålegg og lover daglig ved bruk av symboler som binders og rød topp-lue.

Siden har det gått slag i slag med små og store sivil ulydighetsaksjoner i Norge. Senest med Alta-aksjonen fikk det norske demokratiet en sårt tiltrengt forbedring; fokus på urfolks rettigheter og opprettelsen av Sametinget.

Kriterier og situasjonens alvor

Aktivistene som benytter sivil ulydighet er mange, og spekteret av saker det kjempes for ofte svært forskjellige. Men, de fleste organisasjoner som bruker denne aksjonsformen er bevisst dens styrke som politisk virkemiddel. Det å trå utenom de lovlige politiske spillereglene er en alvorlig handling som krever nøye vurdering på forhånd. Det er derfor mulig ut fra felles trekk i aksjonene, å definere fem grunnleggende krav for bruk av sivil ulydighet:

1. Lovbrudd

Lovbruddet er muligens det

mest innlysende kravet. Forutsetningen for at en handling skal være ulydig er at aktivisten bryter loven. Vi kan her skille mellom direkte og indirekte sivil ulydighet. Direkte sivil ulydighet er når det er den loven man er i mot som blir brutt. Eksempelvis når en totalnekter ikke avtjener verneplikten. Indirekte sivil ulydighet er når den loven man bryter ikke er den man ønsker å forandre. I Norge ser vi stadig eksempler på dette hos miljøvernbevegelsen. Aksjonene er gjerne rettet mot politiske vedtak, men man bryter loven ved å ikke etterkomme politiets krav om å fjerne seg.

Da lovbruddet er en del av aksjonen, er aksjonistene bevisst følgene dette kan få. Man er forberedt på at handlingen vil bli straffet på en eller annen måte, som oftest i form av bøter. Det er opp til hver enkelt aksjonist hvorvidt de godtar straffen de blir idømt.

2. Åpenhet

Det er på dette punktet at sivil ulydighet skiller seg ut fra vanlig kriminelle handlinger. Ingen bankraner går ut med fullt navn og forkynner planene sine i media. Det er også viktig å huske på at sivil ulydighet er et middel for å oppnå kommunikasjon med styresmakta. Ved å være åpne om personlig identitet og handlinger, gir man aksjonen et ansikt, og motstanderen får sjansen til å gå inn i dialog. Den beste løsningen på en konflikt er den som kommer med en dialog. Kravet om åpenhet minsker også faren for misbruk av sivil ulydighet, da aksjonisten er nødt til å stå personlig til ansvar for sine handlinger. Hvorvidt det er strategisk riktig å være åpen i forkant av en aksjon kan variere, men i Gasskraftsaken og saken om giftlager på Dovrefjell var trusselen om aksjoner, og oppmerksomheten rundt aksjonsforberedelsene en viktig årsak til at det til slutt ikke var nød-

vendig å aksjonere.

3. Ikkevold

Ikkevold hadde egentlig fortjent en hel artikkel alene. Definisjonen på vold varierer. Det er bred enighet om at fysisk vold ikke tolereres, dermed kan terrorisme utelukkes fra begrepet sivil ulydighet. Det er derimot en større debatt om hvorvidt økosabotasje og ødeleggelse av materiell er vold. Mange krever i tillegg at psykisk vold skal unngås. Gandhi krevde ikkevold i tanke, ord og handling. I Norge forsøker blant annet miljøbevegelsen å følge dette idealet, mens andre grupper velger kun å forholde seg til fysisk ikkevold. Det er på dette punktet i sivil ulydighet at for eksempel naturvernaksjoner og anti-abortaksjoner skiller lag.

Ikkevold er uansett viktig fordi ingen kan forsvare vold mot andre. Å gripe til vold betyr at man er feig og har ellers svake argumenter. Spesielt vanskelig kan det bli om det viser seg siden at du som aksjonist tok feil. Da er konsekvensene av dine handlinger større om du brukte vold enn ikkevold. Den eneste man skader i en ikkevoldelig aksjon er seg selv, i form av den straffen man utsetter seg for ved å begå et lovbrudd. I tillegg bør det være sammenheng mellom mål og middel. Når man bruker sivil ulydighet er det for å forbedre samfunnet. Og det er ingen som ønsker et samfunn der konflikter løses med vold.

4. Alvorlig overbevisning

Sivil ulydighet er et lovbrudd som gjennomføres etter nøye gjennomtenkt overveielse. Når man bryter loven skal man være sikker på at man handler rett, selv om loven sier noe annet. Aksjonistens handling skal være et resultat av en sterk overbevisning og samvittighetskonflikt. Man skal være overbevist om at maktapparatets lover og pålegg ikke er til det beste for samfunnet. I de fleste sakene

ARKIVFOTO

FOTO: METTE STRENGEHAGEN

der man velger å bruke sivil ulydighet har man prøvd å nå fram gjennom lovlige kanaler først. Dette innebærer at aksjonistene har jobbet lenge med saken og er fortrolige med egne argumenter og mål. Motgangen og slitet man har holdt ut med over lengre tid burde være et signal om at overbevisningen er tilstede. Andre ganger kan det dukke opp saker plutselig, som kinesiske atomprøvesprengninger. Den alvorlige overbevisningen er ikke nødvendigvis svakere av den grunn.

5. Samfunnsmessig/etisk siktemål

En sivil ulydig handling er ikke et lovbrudd som utføres med tanke på egen vinning. Målet med sivil ulydighet er å forandre samfunnet til det bedre, eller å forhindre uoprettelige skader på livskvaliteten. Sivil ulydighet kan betraktes som et korrektiv til staten når dens handlinger ikke sammenfaller med dens intensjoner eller går på akkord med etiske normer. En forsker som nekter å utføre et dyreforsøk etterkommer ikke ordre fordi hun mener handlingen er direkte umoralsk. Ved gjentatt handling får aksjonen også en generell etisk appell. Når Natur og Ungdom aksjonerer mot byggingen av en motorvei er det med et samfunnsmessig mål. De forsøker å redde naturen fra et irreversibelt inngrep, slik at også framtidige generasjoner kan få nytte av matjorda eller rikdommene i ei elv.

Den grenseløse ulydigheten

Kriteriene som er nevnt her kan ikke regnes som en endelig normativ definisjon av sivil ulydighet. Men de er nødvendige ret-

tesnorer for mennesker som ser seg nødt til å aksjonere. Sivil ulydighet er et lovbrudd hvis innhold varierer fra sak til sak. Det er grunnlaget og formålet til aksjonen som bør bedømmes og forsvares, ikke aksjonsformen. Ingen kan bestemme hvem som kan benytte sivil ulydighet, eller legge føringer for hvilke saker som rettfærdigjører bruken.

Dette gir også rettsvesenet problemer med å forholde seg til slike aksjoner. I Norge er det vanlig med relativt strenge bøter, men det hender at rettens subjektive holdning skaper en viss forvirring i systemet. I 1995 ble det gjennomført to identisk like aksjoner i forbindelse med atomprøvesprengninger. Aksjonistene foran den franske ambassaden slapp all rettslig forfølgelse, de som satt foran den kinesiske ambassaden fikk 5000 kroner i bot. Tidligere forholdt retten seg stort sett til det faktum at en lov ble brutt, men i den senere tid har vi sett eksempler på at retten tar hensyn til saken som ligger til grunn for lovbruddet. Da Natur og Ungdom satte norsk klimapolitikk på dagsorden med sivil ulydighet, konkluderte retten med at aksjonistene måtte straffes i henhold til norsk lov, men ga dem fullt medhold i bekymringen for framtida, og forstod således motivasjonen for lovbruddet. Statsadvokat Petter Odberg er blant de som har tatt til orde for at man bevisst skal vurdere de særlige forholdene som ligger til grunn for lovbruddet, før man eventuelt går til sak. Det er med andre ord rom for debatt rundt den strafferettslige forfølgningen.

Sivil ulydighet som demokratisk virkemiddel

I forbindelse med Alta-saken uttalte daværende stortingspresident Guttorm Hansen at sivil ulydighet representerte en fare for folkestyret i den form vi har utviklet det. Dette er et av de hyppigste argumentene mot sivil ulydighet som virkemiddel. Men historien viser jo at nettopp sivil ulydighet har vært med på å utvikle det styresettet vi har i dag. Demokratiets styrke ligger i viljen og muligheten til forandring. Det at vi har et demokratisk system som tilsynelatende fungerer bra, betyr ikke at det ikke er behov for forandringer. Faren for at styresettet skal falle sammen som følge av en sivil ulydig handling er minimal. Det ville kreve langt mer enn de 3000 aksjonistene kampen mot gasskraftverk samlet, eller de 10-15 som vanlig-

vis stiller opp i slike aksjoner. Og om aksjonene ble så store, skulle det tilsi at styresettet ikke har den nødvendige støtten i befolkningen.

En annen innvending mot sivil ulydighet er at terskelen for å følge de demokratiske spillereglene senkes. Man frykter at det kunne komme en strøm av sivil ulydighetsaksjoner mot alt og ingenting. Dersom kriteriene som er skissert blir oppfylt, burde heller myndighetene tolke det dithen at svært mye er galt. Styresmaktene tar da ikke tilstrekkelig hensyn til folks ønsker og behov. Det skal mye til at folk bryter loven.

Sivil ulydighet vil i de fleste tilfeller føre til en eller annen form for styrking av demokratiet. Hver enkelt aksjonist blir bevisst alle spørsmålene og problemene rundt bruken av sivil ulydighet. Dermed økes

kunnskapen og interessen for samfunnet på individnivå. Når så aksjonisten blir arrestert flyttes debatten inn i familien, vennekretsen og media. Dette gir flere muligheten til å engasjere seg i viktige saker som ellers ikke ville bli satt på dagsorden. I siste instans vil også staten måtte forholde seg til den aktuelle samfunnsdebatten, og eventuelt gjennomføre nødvendige demokratiske endringer.

Om du som leser denne artikkelen lurer på om du noen sinne kommer til å bruke sivil ulydighet, så finner du ikke svaret her. Det er bare din egen samvittighet som kan styre handlingene dine. Men det kan være viktig å ta med seg at den sivile ulydigheten ikke alltid er det beste valget. Hvis du ikke forsøker å være en del av løsningen, så er du en del av problemet.

ARKIVFOTO

"En revolusjon er ikke noe middagsselskap eller som å skrive et essay eller male et bilde eller å brodere; den kan ikke være noe særlig forfinet, stillferdig og blid, spesielt måteholden, vennlig, hofflig, behersket og storsinnet. En revolusjon er en oppstand, en voldshandling der én klasse styrter en annen." Mao Zedong.

Ox Mocca Sjøokolade. Smak av litt melk, ultrafiltrert og aseptisk tappet

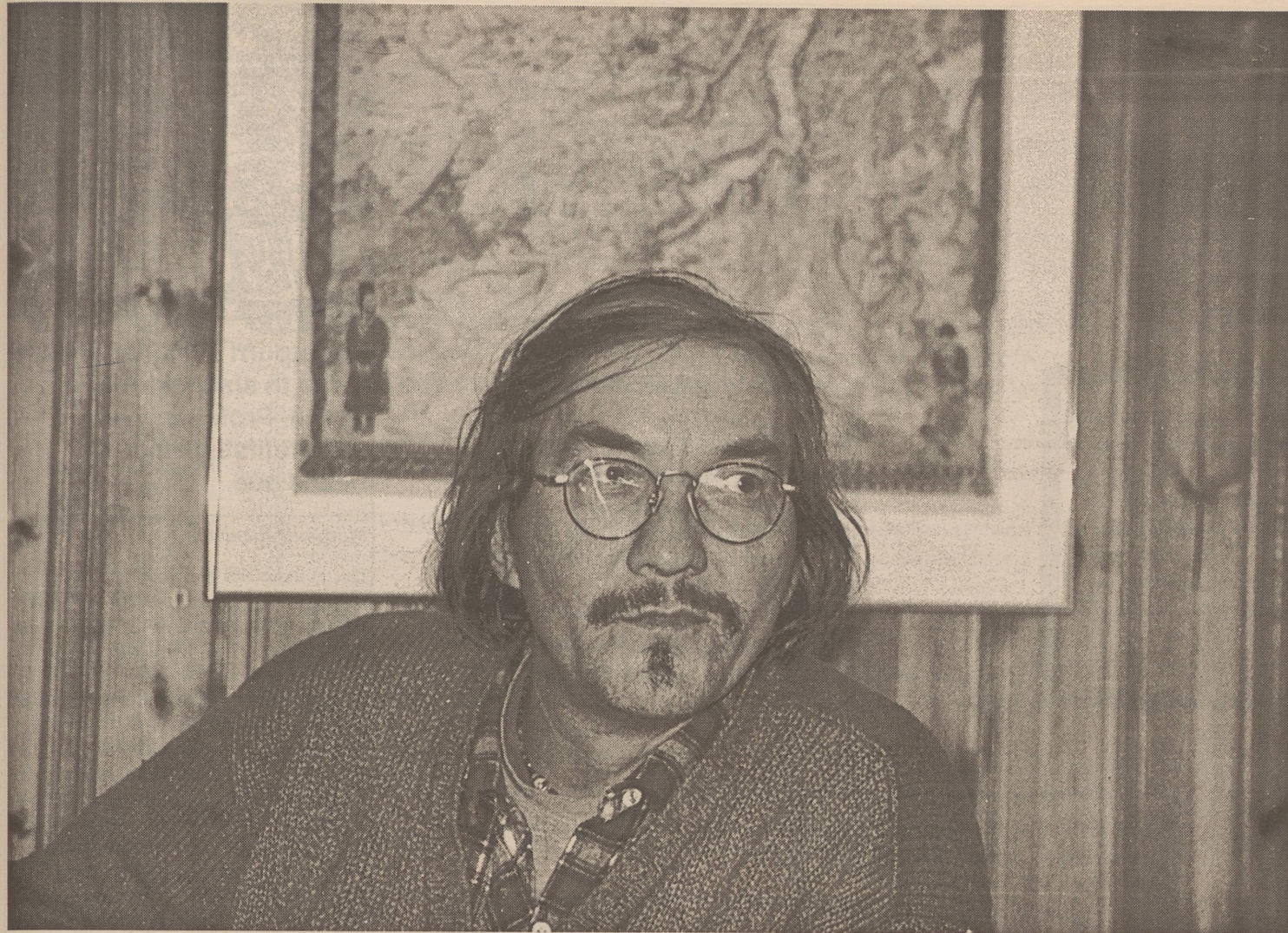
m.a.o.

På overflaten er Ox en bokstavis med stadig nytt og interessant redaksjonelt stoff. Inni er Ox melk i fire smaksvarianter: Streit Sjøokolade, Mango Melon, Mocca Sjøokolade og Solbær med Lakris. Ox får du på bensinstasjoner, i butikker, kiosker og i de fleste skolekantiner. Alt, og mye mer blir videreført på internett: www.ox.no

OX LESES ISKALD

Kunstneren Hans Ragnar Mathisen har i 25 år gjort en pionerinnsetning for å skape kart med sine opprinnelige samiske stedsnavn navn.

Kunstutstilling på Lærerhøgskolen

Kart som kunst?

Harald Groven
Karsten Raddatz (foto)

– Det er en sammenhengende kjede av samiske stedsnavn fra Femunden i sør til Øst-Kolahalvøya. Dette sier Hans Ragnar Mathisen. Han så det som et paradoks at alle offisielle kart kun inneholdt norske navn. Da han begynte å tegne kunstnerisk utformede kart i 1975 opplevde han til stadighet at folk ble sjokkert over at det i det hele tatt eksisterte samiske stedsnavn i sine nærområder. Enda vanskeligere var det å overbevise kulturrådet om at kart også kunne være kunst, og ikke bare for teknisk bruk.

Selv om Mathisens kart inneholder et vell av opplysninger, "mangler" kartene hans en opplysning: Landegrensene. – De samiske språkgrensene går på tvers av landegrensene. Selve oppfatningen av himmelretningene nord/sør er også forskjellig i samisk kultur, påpeker han.

Mathisen får ofte høre som innvending at samiske stedsnavn ikke har noen misjon ettersom folk flest ikke forstår deres betydning. – Til det har jeg å si at de fleste heller ikke forstår norske stedsnavns betydning. Stedsnavn er gjerne de eldste deler av språket. Hvor mange vet for eksempel at Oslo egentlig betyr noe sånt som Lovelvas utløp?

For de innvidde er de samiske stedsnavnene praktiske. Navnet beskriver terrenget på en langt mer nøyaktig

måte enn det norsk ordforråd muliggjør. For eksempel er en *njunni* en neseformet fjellrygg og en *vuopmi* som er en bred, skogkledd dal.

Det var også store forskjeller på navneskikken innad i samefolket, forteller Mathisen. For sjøsamene var et fjell bare et fjell (*várri*). Større nøyaktighet var ikke nødvendig. Fjellsamene derimot, brukte stedsnavnene som "mentale kart" som de kunne finne fram etter. For dem kunne et fjell være både *čáhkka*, *čorru* eller en *gáisa*, alt etter fjellets form, vegetasjon eller lignende. Sjøsamiske stedsnavn sier ofte vel så mye om kultur som om topografi. Eksempelvis vil *Áksogáigungorsa* bety noe sånt som "kløfta der øksa datt". Mer som en geografisk avhandling er vel navnet Kautokeino, som i sin samiske språkdrakt betyr "vei som leder til glenne i skogen rundt en vassdam der det vokser sennegrass." Om noen omkom i en dødsulykke kunne stedet få navn etter vedkommende.

Utstillingen er åpen til 18.oktober, og befinner seg i lærerhøgskolens kjellerkantene.

Reiser uten grenser for ungdom og studenter

Duften av fisk
kan føles forlokkende

Å måtte flytte hjemreisen er pyton nok fra før, om du ikke må betale dyrt for å gjøre om billetten. STA-Reiser gir deg alle fordelene til de dyre kakse-billettene, men til priser tilpasset lånekassens betingelser.

En vei fra Tromsø		En vei fra Oslo:	
Oslo	945,-	London	970,-
Bergen	945,-	Zürich	1430,-
Stavanger	945,-	Istanbul	1440,-
Trondheim	755,-	Bangkok	2795,-
Bodø	475,-	New York	1870,-
London	1735,-	Mexico	2400,-
København	1480,-	Andre land, spør oss!	
Paris	1940,-		
Roma	2295,-		

Billettene kan:
- avbestilles
- endres, også retur
- bestilles nå!

Åpningstider: Man-Fre: 0800-1630, Lørdag 1000-1400.

Storgata 48
Tlf.: 776 48 002

24. Oktober:

Circus Maximus

Studentsamfunnet inviterer til hektiserte fest-figheter i Aud. Max. Mat, drikke og bred underholdning står på menyen.

deLillos

6. november
Aud. Max. Hovedgårde

Billettinfo:
77645599

Internasjonalt Seminar

Fisk og Etikk

Tirs 13.10
kl. 17.00
Bodegaen

Menneskerettigheter og handel

Tors 22.10
kl. 18.00
Mack-kjelleren

Etter seminaret blir det jazz-konsert med Alf Kjellmann, deretter jammes det.

Hold deg oppdatert med Borgerdagen!

BRAATHENS

"Bønder har skitne hender og kumøkk på bena, men de er mye renere enn de intellektuelle."

-- Mao

"Kunsten gjør synlig."
-- Paul Klee

"For meg har det sentrale blant annet vært å forsøke å flerke opp den språklige ofte fløyelsbelagte relasjonen mellom foreldre og barn og vise fram hvilket tyranni som kan ligge under, fordekt i et språk som bare de voksne behersker."

-- Hanne Ørstavik

"Ensrettingen og kommersialiseringa som skjer i media og dagspressen fører til en mettet, et sug etter en dybde eller fordykning, og her kommer tidsskriftet inn. Vi har tida på vår side."

-- John Erik Riley

"Vi lever våre liv i likheter og gjentakelser, men vi forstår våre liv i forskjeller og brudd."

-- Henrik Kelliesen Langeland

"Vårt språk fanger oss i en oppsplittet modell av livet og tvinger oss til å tenke på alt i begreper om enkle årsaker og virkninger."

--semantikerne
Alfred Korzybski og
Benjamin Lee Whorf

"Skole er skumle greier. Barna risikerer å kaste bort de 13 beste årene av sine liv."

-- Peter Normann Waage

"Jeg må lære deg at dydens smale vei ikke alltid er den beste, og at det finnes situasjoner i verden hvor delaktigheten i en forbrytelse er å foretrekke fremfor angiveri."

-- fra "Justine eller Dydens ulykker"

"Kunstens verden er fiktiv, ikke fordi den er mindre, men fordi den er mer, og en kvalitativ annen enn den etablerte virkeligheten."

-- Herbert Marcuse

Jeg våkner og din hud
smuldrer
bort
mellom sovende fingre

Av Ragnhild Vik Nilsen

Jeg forvitrer langsomt
noe rives løs
rives med av salte vann-
masser
noe brytes løs
av is i sprekker
buldrer når det faller
dypt ned
noe blåser med vinden
langt bort

Av Ragnhild Vik Nilsen

Tida
holder meg ikke fast
lenger
lar meg smuldre
og renne som sand
ut mellom fingrene
jeg holder ikke tida fast
løsner grepet
kjenner den løse seg opp
og bli til støv
vinden feier bort

Av Ragnhild Vik Nilsen

Et potpurri av filmer til skuedisse to siste oktober-ukene. Profetier, vyer og kalligrafifetisjisme for å nevne noe.

Marianne Søndmør

Det er ikke det at **Fitzcarraldo** er basert på en sann historie av Brian Sweeney Fitzgerald, som gjør den bemerkelseverdige. Werner Herzogs **Fitzcarraldo** er en pussig film fordi den er et eksempel på virkelig suksessfull filmskaping – på grunn av en ting: Det regissøren prøvde på og fikk til. Mange vil si at Herzog lagde en film for filmens skyld. Werner Herzog ble fiksert på å lage **Fitzcarraldo** i så stor grad at han var villig til å ofre andre menneskers liv under innspillinga. Dette i form av at Herzog tvang igjennom innspillingssekvenser som var direkte livsfarlige. Filmen er innspilt i en jungel i Sør-Amerika. Under innspillingen brøt det ut krig mellom Peru og Ecuador slik at hele filmprosjektet var en hårsbredd fra å bli sanert.

Når **Fitzcarraldo** sier "I am the spectacle in the jungle," fleiper han ikke. Når menn forlater det siviliserte samfunnet, oppsøker jungelen og støter på sine innerste drifter er det duket for uforutsigbare krefter...

Filmens digitale kolorist

Peter Greenaway har tydeligvis vært en kjærkommen regissør blant Tromsøpublikummet. De fleste filmene har blitt vist de seneste åra og to av de virkelige organiske filmene hans, med hensyn til sanseintrykk, vises denne helgen. Først ut er **The Pillow Book** basert på en gammel bok av dikterinnen She Shonagon. Historien finner sted i Kyoto og Hong Kong hvor Nagiko lærer kunsten å male kalligrafiskrift på huden sin av sin far. Etter å ha reist fra sin usympatiske mann, reiser Nagiko til Hong Kong hvor hun blir en berømt modell. Etter hvert opparbeider hun seg en lang rekke elskere. Der er kun én som tilfredsstiller henne; Jerome. Ved å utøve kalligrafi på kroppene til hverandre oppstår en sterk forbindelse. Nagiko skriver ordene for kjærlighet på kroppen til Jerome. I **The Pillow Book** har ikke Greenaway sin vanlige distanse til mennesket og menneskekroppen.

Barnet fra Mâcon er en film som skil-drer utnyttning av barnet. Både en offisiell og en uoffisiell utnyttelse som settes opp mot hverandre. Dette er elementer som kan spores tilbake før Kristi tid og opp under korstogsperiodene. Greenaway har selv sagt at ikonifiseringen av det hellige barnet står i fokus. Vi følger en ung jomfru som påberoper seg å være mor til barnet (selv om hun er søsteren) hvorpå hun manipulerer kirkeligheten og diverse folk for å oppnå makt. Symbolsk nok blir hun selv utnyttet på det groveste.

I **Barnet fra Mâcon** finner vi skuespillere som blant annet Julia Ormond (Frøken Smillas fornemmel-se av sne) og Ralph Fiennes (Den engelske pasienten, *Strange Days*) i hovedrollene.

nettPreik

Etter et meget vellykket konsertbesøk av de ærverdige hardrock-kongene i bandet **Gluecifer**, hva er vel mer på sin plass enn å surfe innom hjemmesiden deres på www.8day.com/gluecifer. Her finner du det meste av det du trenger å vite, samt den offisielle gjesteboka hvor du kan komme med kommentarer og ytringer av mer eller mindre akademisk slag. Selvsagt finner du også link til Hella-copters hjemmeside.

Babylon 5 er utvilsomt den mest suverene scifi serien til dags dato og selvsagt finnes det drøsevis av nettsider som tilbyr alskens info om serien. **The Lurker's Guide to Babylon 5** på www.midwinter.com/lurk er en av de bedre i så måte. Denne siden er et veritabelt overflødigshorn av info, bl.a. er hver eneste episode i alle fem sesongene analysert nokså grundig.

Liker du Tolkien? Liker du Led Zeppelin? Hvis du kan svare ja på begge spørsmål er dette siden for deg: **Zeppelin and Tolkien Relations Page** på www.geocities.com/At-hens/2406 tar for seg forholdet mellom J.R.R. Tolkiens forfatterskap og tekstene til Led Zeppelin. Denne siden er også et brukbart startpunkt for videre surfing etter stoff om Tolkien og Zeppelin. Det ryktes videre på nettet at en filmtrilogi basert på Ringenes Herre kan se dagens lys rundt juletid i år 2000 - og hvis ryktene har rett så kan det hende at selveste splattermeisterpsycho Peter Jackson sitter i regissørstolen. Svipp innom us.imdb.com for en oppdatering.

Hvis alternative tegneserier er din greie, er **The Crumb Museum** på www.geocities.com/So-Ho/Cafe/7958/ et obligatorisk stoppsted på din nettvandring. Denne siden er en tributt til Robert Crumb. Her er en hel del av hans striper vist, en god del er i tillegg kategoriserte under temaer som for eksempel Crumbs anstrengte forhold til det motsatte kjønn. Så hvis du er en asosial nevrotisk nerd er dette definitivt siden for deg.

Av Thomas Johansen

email:
DeThomaso@c2i.net

Vi noterer at...

... Utopia syntes at det var merkelig at Sovjets største eksportartikkel hadde en så besynderlig finsk aksent på lørdag.

... Norge har fått nye makthavere etter at Helmut Kohl måtte slenge skøytene på hylla. Slik som Hans Wilhelm Steinfeldt sa det: Får æ itj pøls, så hoppa æ i elva!

... studentenes rektor, Tove Bull, ble gjenvalgt til nye tre år på kronen. Dessverre glemte valgkomiteen å innkalle flesteparten av de 24 studentrepresentantene i valgforsamlingen, men det er vel ikke gitt alle å tenke godt heller?

... studentstyret ved høyskolen skal legges ned fordi studentene er late og uengasjerte. Er det ikke på tide at universitetet også lærer litt av sine kamerater i sør?

... Lilletun og Bondevik vil gi Universitetet i Tromsø sitt etterlengtede teorifagbygg straks landets økonomiske situasjon tilsier så. Da er det vel bare å sette seg ned for å be.

... det faktisk er valg i studentstyret ved universitetet i disse dager. Jusstudenter utgjør 24 av de 59 listeplassene; gavmildheten i studentstyret kommer til aldri å ta slutt. Hvorfor det da? Jo, for på loven sitter nissen. Og hva er nissen? Gavmild.

Vekttallbarometeret: Hører stadig vekk spørsmålet på byen: «Hvor mange vektall har du?». For å få napp, trenger du dette: Hvis du er gutt 65,3 vektall, hvis du er jente 1,3 vektall.

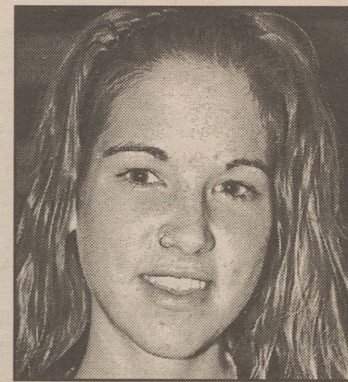

- ROBIN, DET ER EN KAR SOM SPØR OM VI GIR STUDENTRABATT ...

AV STIAN ANDREASSEN

Fire på rad

Hva synes du om konserttilbudet i Tromsø?

Eva Fetscher
21 år

Erasmusstudent

Jeg er overrasket over at en så liten by har et så stort tilbud.

Synes det er veldig bra at det arrangeres så store konserter på universitetet.

Siri Gilbert
21 år

Naturforvaltning

Tilbudet er rimelig bra til å være en så liten by.

Men jeg synes det er litt for mange av de gamle traverne som kommer gang på gang.

Silje Bræck Tøllefsen
21 år

Musikk konservatoriet

Tilbudet er ganske bra, men konsertene er litt lite spennende.

Det hadde vært bra med noe nytt og spennende fra utlandet.

Rune Nilsen
29 år

Vekter i Trygg Vakt

Konserttilbudet er veldig dårlig. Samtidig er det synd at folk ikke benytter seg av de gode tilbudene som en sjelden gang dukker opp. Publikum i Tromsø liker kun de gamle utbrente bandene som de har god kjennskap til, de er ikke interessert i prøve noe nytt.

Studenter annonserer gratis på:

Tlf: 77 64 42 83. Faks 77 64 51 99
E-post: utopia@stud-org.uit.no

Tavla

Vil DU låne meg bøker i sosiologi grunnfag?
Eg ønsker då låne DINE sosilologibøker fram til medio desember.
Herved kan DU tene nokre hundringsar på dette, fortrinnsvis heile pensum, altså samla. Bokkjøp kan diskuterast, men då må prisnivået vere rimeleg!

Møt opp på Utopia-Glasburet og spør etter Hallgeir eller bruk e.post: hallgeir@hotmai.com

FOTO: CECILIE KNOPH BERG

Mens vi venter på *Nord-Norgebanen*...

Hverdagens surrealismer opptrer støtt og stadig. En av de merkeligste ting må være å ha som jobb å fortelle andre hva de bør fylle dagene med. Kanskje er det en form for samfunnstjeneste, eller individualpreventive hensyn?

Onsdag 14.oktober

Aksjonsdag folkens. Trontaledebatt også. Marianne Olsen holder foredrag om "Inferior People"/Untermensch på teaterkaféen klokka 2000. Ellers starter psykiatridagene i dag med konsert på Skansen Brygge der **Trio de Janeiro** spiller. På Blå Rock er det musikk med band som Helium og John Spencer Blues exploitation. Alle har de gitt ut på labler som **Crypt og Matador** – to av de mest innovative lablene platebransjen har brakt inn på 90-tallet.

Torsdag 15.oktober

Utopia har møte klokka 1600 på Desken! To nummer igjen å få paparazzistatus på. Litterære drypp har ambulerende program rundt om kring. 1800

er det skriveverksted i Lillehiet i regi av Litterære Drypp.

Fredag 16.oktober

Tromsø Symfoniorkester arrangerer **kammermusikkonsert** hos Tromsø Kunstforening. Har du fått med deg Grafisk Form utstillinga på Tromsø Museum?

Lørdag 17.oktober

Internettkafé på Flerbrukshuset hver lørdag – rimelig og eksotisk mat. Somalisk kulturfestival. Filmklubben viser "Fitzcarraldo" 1430 på Verdensteateret – eldste Kino i drift her til lands. Isbjørnballet til TSI er sikkert en festlig begivenhet hvor de som vil bryse seg i finstas og den slags mens man promenerer og dnerer til søt musikk.

Søndag 18.oktober

Riksteateret viser "På lysten løs!", klokka 19.30 på Kulturnuset, en komedie av Carin Mannheimer. Dette skal være den kvinnelige versjonen av filmen "I blanke messingen". Filmklubben viser "Burden of dreams".

Mandag 19.oktober

Vet DU hva Kautokeino betyr på samisk?

Tirsdag 20.oktober

Fikk du med deg Whiskey og Cigarklubben i Bodegaen 2000 sist tirsdag? Klubben fortsetter også denne tirsdag. I dag har også Friluftscaféen møte. På Blå Rock vises Clint Eastwood-filmen "High plans drifters" 2130

Onsdag 21.oktober

Konsert med Bugge Wesseltuft med sin produksjon "New Conceptions of Jazz" på Sub-Sirkus. Medmusikerne har bakgrunn fra techno og jazzmiljøet (blant annet Jan Bang). **Prosjektet "Musikk ved mørkets frembrudd"** fremføres i domkirka klokka 1930. En musikalsk opplevelse som tar utgangspunkt i norske religiøse folketonar og innbindes i elementer av jazz, samtidsmusikk, rock og andre folkemusikalske tradisjoner.

På Blå Rock er det **hip hop & breakes** temakveld.

Torsdag 22.oktober

Bymisjonen åpner sitt 10-årsjubileum med foredraget "Det gode liv" klokka 11. Prest Leif Bremer snakker. Resten av dagen er det workshops på samme tema. Internasjonalt seminar tar for seg "Menneskerettigheter og handel". I Lillehiet har Litterære Drypp høyttopplesning for alle av alle (som vil) 1800 - feett!

Fredag 23.oktober

"Fattigdom på nordnorsk" er tema hos Kirkens bymisjon klokka 11 på Rådstua. Totalteateret bidrar med fire stemmer samt musikk fra Ragnar Olsen. Byemisjonen fortsetter med gudstjeneste i den katolske kirka klokka 20, der tema er "Fader Armod". Preken blir holdt av Odd Einar Dør um, Tove Bull og Stig Lægdene.

Lørdag 24.oktober

I dag er det **FN Dagen**, noe som markeres ved barneunderholdning på Flerbrukshuset 1400-1700. Få med deg "Verden i Tromsø" i form av et internasjonalt torg med mat, varer og kulturelle innslag i sentrum og på Kulturhuset 1100-1500. Dagen avsluttes med konsert og festligheter på Kulturhusets konsertscene klokka 2100-0100. **Filmklubben** viser mesterlige Peter Greenaways "The pillow book" 1430.

Søndag 25.oktober

Få med deg "Barnet fra Maccon" på filmklubben, farverige og kjødelige bilder. Tromsø Kunstforening anbefales også en visitt.

Mandag 26.oktober

Kautokeino på samisk betyr

«Vei som leder til glenne i skogen rundt en vassdam der vokser sennagress».

Tirsdag 27.oktober

Sigvart Dagsland har konsert et sted i dag. Blå Rock viser nok en brystbefengt **Ru Meyer-film** "Beneath valleys of the ultra vixens" 2130.

Onsdag 28.oktober

Så é det på han igjen! Har tenkt på **Halloweenpartyet** helga? På tide å dra frem leker og hoggtenner. Du kan varme opp med å stikke innom Ruphus (kjelleren på Mat.nat) for å pløye igjen samtlige Sandman- tegneser. Ruphus er kanskje det beste pauserommet å oppdrive universitetet!

Hvis DU vil legge inn noe på Nord-Norge-banen, kontakt oss på faks/telefon/e-post. ELLER stikk innom glassbu ret på SVF.